

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 45 (1864) 1985 LAPKRITIS-NOVEMBER 5 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Vieningi ir nevieningi

Mūsų išeivijos nevieningumas yra garsus. Daug nevieningumo buvo senojoje išeivijoje, netrūksta jo ir naujosios gretose. Kai vienam lietuvių savaitraščiui Australijoje prireikė naujo redaktoriaus, atsirado kandidatė iš naujausios ateivių kartos, brendusios jau sovietinėje santvarkoje. Jai buvo padarytas priekaištas, esą rizikinga patikėti redaktorės pareigas tokiame asmeniui, nes ji šią poziciją panaudosianti to krašto lietuvių skaldymui. Kandidatė atsakiusi, kad nebėra ko skaldyti, nes tautiečiai jau ir taip pakankamai susiskaldę. Šioje pastaboje yra tiesos, tačiau išeivijos susiskaldymas nėra mirtinas. Senojoje išeivijoje Amerikoje vyko stiprios politinės, tikybinės ir kitokios grumtynės tarp įvairių grupių bei partijų. Atrodė kartais, kad tai didžiausi priešai, kurie niekad nesusitaikys, bet kai realiai iškilo Lietuvos nepriklausomybės atgavimas ir kai išeivijos pagalba pasidarė ypatingai reikalinga, išeivija pasirodė gana vieninga tame politinės ir finansinės pagalbos fronte. Priskeliant Lietuva naujam, nepriklausomam gyvenimui tai stipriai jautė. Anuomet visi žinojom, kad amerikiečiai lietuviui senajai savo tėvynei ištiesė pagalbos ranką, daug prisidėjusią prie karo nualinto krašto atstatymo.

PANAŠUS procesas vyksta ir naujojoje išeivijoje. Susiskaldymo netrūksta, nors jis yra žymiai kitoks, negu seniau. Kadaise labai ryškios grumtynės vyko politinėje srityje tarp kairės ir dešinės partijų. Dabartiniu metu tokios ryškios linijos, aštriai skiriančios dešinę nuo kairės nėra, tačiau yra nemažų skirtumų tarp bendruomenininkų ir vlikininkų-altininkų, tarp bendradarbių su okupuota Lietuva ir jų priešininkų... Veiksnių viršūnėse tebepučia šalti vėjai. Kartais tie skirtumai pasireiškia viešais, nedraugiškais mostais. Bet jie, kaip senojoje išeivijoje, taip ir dabar, nėra mirtini. Kai iškyla bendras reikalas, liečiantis savąją tautą, atsiranda pakankamai ir vieningumo. Tai liudija, pavyzdžiui, Bendrojo Amerikos lietuvių fondo — BALFo sukaktis, iškilmingai paminėta Vašingtone 1985 m. spalio 13 d. Ji visiems priminė, kad prieš 40 metų, kai Lietuvai ištiko nelaimė — užgriuvo sovietinė okupacija, patriotinė lietuvių išeivija vėl parodė savo vieningumą pagalbos srityje. Į minėtąjį fondą jungėsi įvairių ideologijų žmonės. Vėliau prie jo prisidėjo ir naujieji pokario ateiviai. Net ir po 40 metų BALFo veikloje tebesireiškia tas pats vieningumas. Pagalba lygiai reikalinga visiem tautiečiams, gyvenantiems vargo srityse. BALFas tai mato ir vieningai telkia bei teikia reikalingą pagalbą.

VIENINGUMO dvasia, gyvai besireiškianti pagalbos srityje, turėtų įkvėpti vieningumo dvasią ir kitose srityse, ypač politinėje veikloje, kuri yra ne kas kita, kaip pagalba sovietų pavergtai Lietuvai. Politinėje srityje išeivijos mastu reiškiasi VLIKas, Bendruomenė ir pastaruoju metu Amerikos baltiečių laisvės lyga, parodžiusi daug aktyvumo. Pastaroji veikia nepriklausomai, savarankiškai, atlikdama žygius, kuriuos turėtų atlikti VLIKas arba Bendruomenė. Tarp pastarųjų dviejų veiksmų nėra karo stovio, bet nėra ir glaudaus bendradarbiavimo. Tokios būsenos pasekmės kartais būna skaudžios ne tik išeivijai, bet ir Lietuvai. Tai matėme pvz. Taikos ir laisvės ryžto žygio atveju praėjusią vasarą. Žygis sėkmingai pavyko, bet lietuvių dalyvavimas buvo silpnokas. Jei ne latviai, tas žygis vargu ar iš viso būtų įvykęs. Negausių lietuvių dalyvavimu visi stebėjosi. Kodėl taip įvyko, priežasčių yra ne viena, bet bene pagrindinė jų buvo stoka bendradarbiavimo tarp mūsų veiksmų — kai vienas organizavo, kitas, atrodo, tikiai stebėjosi. Dėl to nebuvo pakankamos akcijos organizacinėje srityje. Tai neturėtų kartotis ateityje. Mūsų veiksmų nevieningumas nėra mirtinis, tačiau pakankamai skaudus. Laikas baigti ambicingus mostus, atstatyti išeivijos veiksmų vieningumą ir bendros veiklos frontą.

KANADOS ĮVYKIAI

Rinkimai Kvebeke

Naujasis Kvebeko partijos vadas ir premjeras P. M. Johnsonas paskelbė provincinio parlamento rinkimus gruodžio 2 d. Jis yra jau trečias premjeras, sugundytas skubių parlamento rinkimų. Du tokie ankstesnieji bandymai buvo nesėkmingi: rinkimus skaudžiai pralaimėjo liberalai su savo naujuoju vadu J. Turneriu, panašus likimas ištiko ir F. Millerio vadovaujamam Ontario konservatoriui, valdžion grįžusius tik su mažumos vyriausybe ir iš jos išstūmus D. Petersono liberalų sanderio su B. Rae socialistais. Ir J. Turnerio, ir F. Millerio kritimas buvo netikėtas. Jie, tapdami naujais partijų vadais, gavo užtikrintą atstovų daugumą parlamente. Tokios atramos neturi P. M. Johnsonas, kuriam pasitraukiantis R. Levesque Kvebeko parlamente

vo paskelbtas R. Levesque planuojamas atsistatydinimas, liberalus žadėjo remti 60% rinkėjų, Kvebeko partijos atstovus — tik 27%. Kai vadovybė perėmė P. M. Johnsonas, Kvebeko partijos populiarumas padidėjo iki 38%, liberalų su mažesniu iki 50%. Paskutinieji viešosios nuomonės tyrimo duomenys liudija, kad už liberalus dabar balsuotų 50% rinkėjų, už Kvebeko partijos atstovus — 41%. Iki gruodžio 2 d. tarp abiejų partijų gali išsivystyti apylygė kova. R. Bourassos liberalų laimėjimą pranašauja, net 72% apklaustų kvebekiečių noras turėti naują vyriausybę.

Ontario gyventojai su šypsena sutiko finansų ministro R. Niksono naujajame biudžete numatytą 7% prekybos mokesčių nuo maisto gaminių valgyklose ir restoranuose iki vi-

Solistai, su jungtiniu choru atlikę STASIO ŠIMKAUS kantatą "Atsisveikinimas su tėvyne" Kanados lietuvių dienų koncerte 1985 m. spalio 13 d. Anapilio salėje, Torontė-Mississaugoje. Iš kairės: RIMAS STRIMAITIS, SLAVA ŽIEMELYTĖ, ANITA PAKALNIŠKYTĖ

Kanados lietuvių dienų dalyviai didžiajame koncerte Anapilio salėje 1985 m. spalio 13 d. Ketvirtas iš dešinės gen. Lietuvos konsulas dr. J. ŽMUIDZINAS su ponia H. ŽMUIDZINIENE

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

"Svarbiausia - aš jau čia!"

Tai žodžiai iš okupuotos Lietuvos pabėgusio tautiečio

1985 m. rugpjūčio 4 d. Alfonsas Sakauskas išbrido į Olandų salos krantą su dviem šimtais rublių neperšlappame maišelyje permirkusiose kelnaitėse. Rubliai buvo visiškai beverčiai, bet svarbiausia, kad "aš jau čia". Taip galvojo džiudo meistras, matęs, kaip jo draugas buvo sučiuptas ir sugrąžintas į žvejų laivą, iš kurio jie abu mėgino pasprukti. Taip pradeda pasakojimą apie naujausią lietuvių pabėgėlį Švedijoje Stockholm dienraščio "Dagens Nyheter" korespondentas Osmas Vatanenas, turėjęs progą su juo pasikalbėti.

Alfonsas Sakauskas pabėgėti į užsienį svajojo dar tarnaudamas sovietinėje kariuomenėje, kur jam neblogai sekėsi. Kaip džiudo instruktorius jis priklausė sportininkų kuopai. Jo neišsiuntė toli už Lietuvos, kaip džiudo instruktorius jis priklausė sportininkų kuopai. Jo neišsiuntė toli už Lietuvos, kaip džiudo instruktorius jis priklausė sportininkų kuopai.

Prieš penkerius metus išėjęs iš kariuomenės, Sakauskas nusunkiai gavo džiudo instruktoriaus vietą su dviejų šimtų rublių atlyginimu. Tačiau mažai kas pasitenkina tokia alga Lietuvoje. Žmonės visai perverčiasi, kombinuoja. Pasi-mokyti iš ko yra: valdžios žmonės gyvena prašmatniai, atskirai aprūpinami. Aišku, ir liaudis mėgina eiti jų pėdomis.

Neilgai trukus ir panevėžietis darbininko vaikas pradėjo aukštesnės klasės gyvenimą. Prisidėjo prie dažytojų ir remontininkų, kurie privačiai dirbdami gerai uždirbdavo. Jie atlikdavo darbą gerai ir greitai, ne taip, kaip valdžios atsiųsti darbininkai, kurie viską daro lėtai ir blogai.

Uždirbdamas per mėnesį iki

davo automobiliui, drabužiams, kelioms.

Žmonės Lietuvoje, pasakoja jis, tuojau žiūri, kaip esi apsi-rengęs. Svarbu, ką turi kišenėje, ne galvoje. Iš karto matoma, jei kas pasitenkina mėnesine savo alga.

Keliaudavo Sakauskas po tolimiausius Sov. Sąjungos pakraščius, matė Sachaliną, Kamčatką, Azijos sritis.

Čia švedas korespondentas įsiterpė su klausimu, ar tie kraštai pasakotojui kada nors atrodė jo tėvynė.

Sakauskas lėtai, dvejodamas patraukė pečius, tarsi nežinodamas gerai ką pasakyti. Jį domino tik tie kraštų gamtai, bet visos Sov. Sąjungos jis niekada nelaikęs savo tėvynė. Tėvynė — tai Lietuva.

Tada pagyvėjo jo melynų akys, ir jis pasakoja, kaip rusai žiūri į jo respubliką: daugelis rusų jį klausdavo, kodėl lietuvių jų nemėgsta, kodėl jie "tokie fašistai", tai reiškia, rusų priešai. Būdamas Volgograde, Sakauskas paklausė savo ruožtu, kaip rusai jaustųsi, jeigu pas juos atkeltų lietuvių verstų mokyti lietuvių kalbos ir lietuviškai gyventi.

Alfonsas Sakauskas vienodai gerai kalba lietuviškai ir rusiškai, graižosi angliškai ir pradžioje mokyti švediskai. Niekad nepriklausė pionieriams, komjaunimui ar partijai. Aišku, būtų lengviau priklausyti, — pripažįsta, bet niekada nejautes tokio reikalo. Esą visa režimo propaganda jam nepatikusi. "Aš toks, kad noriu pats pirma pamatyti, išgirsti, patirti, tik po to spresti — ar tai būtų Markso ar Dievo klausimai.

Niekad nepamiršiu, kaip

laisvę, bet tik tada, jei toji laisvė nenukreipiama prieš socializmą. Tai kokia čia laisvė? — toliau klausia jis ir dėsto: Švedijoje per keletą dienų jis daugiau patyręs ir sužinojęs, negu per visą ligšiolinį savo gyvenimą (Sakauskui dabar 26-ri). "Ten jaučiausi tik dant-račio dalelė, niekas".

Apie pabėgimo aplinkybes Stockholm dienraščio korespondentui Sakauskas štai ką papasakojo. Užmezgęs ryšius su jūreiviais, susipažino su pirmuoju vairininku, iš kurio laivo jis paspruko. Besirengdamas bėgimui, Sakauskas susirado darbą maudyklėje ir keletą mėnesių intensyviai mokėsi plaukti. Ir taip vieną dieną įlipęs į žvejų laivą. Draugai jį pristatė kapitonui, neva norėdamas jam parodyti laivą, o iš tikrųjų jį paslėpęs tinklų patalpoje, kur išgulėjo tris paras.

Trečią parą prie vairo stovėjo draugas. Visa įgula, išskyrus mašinistą, miegojo. Mašinistas surišė, abu šoko į jūrą. Tačiau draugas (rusas) buvo su drabužiais ir gelbėjimo ratu, neįstengė plaukti. Taip jie plūduriavo apie dešimtį minučių netoli laivo.

Tada ant denio pasirodė du trys jūreiviai ir pradėjo šaukti: ką jie ten daro? Turi sustoti. Tada Alfonsas Sakauskas pasinaudojo savo sugebėjimu plaukti ir leidosi į krantą. Įgula guminiu laiveliu pasivijo draugą ir ištraukė iš vandens. Būdami drauge visi, jie pradžioje nesusigaudė, iš kur dar vienas atsidūrė vandeny. To ir užteko Sakauskui išplaukti į krantą.

Dienraštis "Dagens Nyheter" straipsnį iliustravo nuotrauka, kurioje matyti pabėgėlis, laisvai plaukiantis jūroje.

Pasaulio įvykiai

NAUJĄ ĮTAMPĄ P. AFRIKOJE ATNEŠĖ PAPILDOMI PARLAMENTO rinkimai penkiose rinkiminėse apylinkėse, kai vieną jų laimėjo bet kokias rasines nuolaidas atmetanti dešiniųjų grupė, lig šiol baltųjų parlamente neturėjusi nė vieno atstovo. Tai buvo smūgis prez. P. W. Bothai ir valdančiai tautinei partijai. Jis atšaukė pavojaus stovį šešiuose mažuose miesteliuose, bet jį įvedė aštuoniuose Cape Town miesto distriktuose. Pavojaus stovis dabar apima 38 vietas, turinčias 9 milijonus gyventojų iš bendro 32 milijonų skaičiaus. Negrų riaušėms sustabdyti policininkų gretos iki 1986 m. kovo 1 d. bus papildytos 11.000 vyrų. Tada P. Afrika jų turės 56.000. Nuo liepos 21 d., kai buvo paskelbtas pavojaus stovis, žuvo 334 asmenys, kai tuo tarpu anksčiau per 323 dienas tebuvo su-

silaikta 509 žuvusių. Prez. P. W. Botha paskelbė, kad policija ir kariuomenė dabar veiks už įstatymų ribos ir negalės būti kaltinama įstatymų pažeidimu teismuose. Įvedami griežti suvaržymai visiems žurnalistams. Jie negalės filmuoti ir fotografuoti prieš baltųjų valdžią nukreiptų riaušių, užrašyti protesto pareiškimų magnetofono juostelėn. Už šių suvaržymų nesilaikymą gresia 10 metų kalėjimo. Net ir riaušėms stebėti žurnalistams reikės policijos leidimo. Šiomis taisyklėmis norima sustabdyti laisvąjį pasaulį pasiekiančius ginkluotos policijos susikirtimų vaizdus.

Gražino jūrininką

Iš sovietų laivo "Maršalas Konevas", plaukusio Misisipės upe, bandė pabėgti ukrainietis Miroslavas Medvidas, nemokantis anglų kalbos. Jis išsoko iš laivo ir atplaukė į krantą. Pareigūnai jį įsodino į laivelį ir vežė laivan. Tada jis antrą kartą bandė pabėgti, vėl pasiekdamas Misisipės krantą. Šaukiantį ir protestuojantį jūrininką M. Medvidą įgulos nariai prievarta nusivėžė laivan. Tik tada įsikišo JAV valstybės departamento atstovai. Sovietinis laivas buvo sulaukytas Belle Chase uoste prie New Orleans. Jūrininko apklausinėjimas įvyko JAV pakrančių apsaugos laive "Salvia", dalyvaujant sovietinio laivo atstovams. Nenuostabu, kad tokiose aplinkybėse M. Medvidas per vertėjus pareiškė savo "norą" grįžti Sovietų Sąjungon. Šis įvykis primena taip pat nesėkmingai pasibaigusį S. Kudirkos bandymą pabėgti. Jį vėliau teko išlaisvinti diplomatinėmis priemonėmis. Atrodo, iš S. Kudirkos atvejo nebuvo pasimokyta.

Atgaivino koaliciją

Italijoje pasibaigė politinė krizė, prasidėjusi spalio 17 d. socialistų premjero B. Craksio atsistatydinimu dėl respublikininkų pasitraukimo iš koalicinės vyriausybės. Krizę atnešė ekskursinio italų laivo "Achille Lauro" pagrobimas, priverstinis grobėjų nukreipimas Sicilijon geleiviniu Egipto lėktuvu, su jais skridusio Palestinos išlaisvinimo fronto vado M. Abbo išleidimas Jugoslavijon. Jo suėmimo reikalavė prezidentas R. Reagano vyriausybė, kurios įsakymu laivyno naikintuvai Egipto lėktuvą nukreipė į Atlanto Sąjungos bazę Sicilijoje. Prez. R. Reagano norėjo, kad laivo grobėjai būtų atiduoti Amerikos teismui, bet juos pasilikio Italija. Jos prez. F. Cossiga nesutiko priimti premjero B. Craksio atsistatydinimo. Jam vėl teko pradėti pasitarimus su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis — krikščionimis demokratais, socialistais, respublikininkais, liberalais ir socialdemokratais. Koaliciją atgaivino socialistų premjero B. Craksio įsipareigojimas griežčiau traktuoti palestiniečių PLO organizaciją, kuriai jau buvo suteiktas oficialus pripažinimas.

Antras pabėgėlis

Netikėto pabėgėlio susilaukė JAV ambasada Afganistano sostinėje Kabule. Čia politinės globos pasiprašė devyniolikmetis sovietų karys, saugojęs netoli ambasados esantį Kabulo radiofoną. Jis sakosi nenoris kariauti, tik grįžti namo. JAV ambasadą apsupo kariuomenė, nutraukusi elektros tiekimą. Apsupimą pasmerkė

Šiame numeryje:

Vieningi ir nevieningi

Nevieninga išeivija tampa vieninga lemtingais atvejais

"Svarbiausia — aš jau čia"

Okupuotos Lietuvos tautietis, pasiekęs laisvąjį pasaulį

Komisaras moko kunigus Lietuvoje

Religinių reikalų igaliotinio pastabos neklusniems kunigam

Lenkų ir žydų santykiai

Karo metu įvykiai ir dabartinės nuotaikos krašte ir išeivijoje

Danijos gyventojų odisėja, prasidėjusi Lietuvoje

Danų spaudoje pasirodė atsiminimai, parašyti Rachlinų

Graudus paradoksas

Svarstant santykius su okupuotos Lietuvos žmonėmis

Kūrybos "laisvė" okupuotoje Lietuvoje

Helsinkio akto pasitarimai tęsiasi kultūriniam forumui

Majoro Gudelio veiklos pėdsakai

Rusų kariuomenėje, nepriklausomoje Lietuvoje ir išeivijoje

TEVIŠKES ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidejas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$20, pusmetinė — \$11, mėmė — \$25 (Amerikoj — JAV doleriais).

Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

Komisaras moko kunigus Lietuvoje

"LKB kronika" 67 numeryje rašo apie sovietinį religinių reikalų įgaliotinį Petrą Anilionį, kaltinantį kunigus

Kaišiadorys. 1985 m. gegužės 28 d. į Kaišiadorių vyskupijos kuriją atvyko įgaliotinis Petras ANILIONIS, kur sukviestiems vyskupijos dekanams surengė "konferenciją". P. ANILIONIS buvo nepatenkintas Giedraičių klebono kun. V. CUKURO elgesiu, kuris, įgaliotinio žodžiais tariant, gegužės 5 d. Giedraičiuose surengė pal. Mykolo GIEDRAIČIO 500 metų jubiliejus minėjimą. "Dar blogiau, — piktingai įgaliotinis, — pasikvietė ekstremistus kunigus — Roką PUZONĄ ir Kastytį KRIKŠČIUKAI-TĮ. Šie trukdė žmonėms melstis. ... Buvo giedamas Lietuvos himnas "Lietuva, Tėvyne mūsų" (himnas nebuvo giedamas) ir Maironio "Lietuva brangi, mano Tėvyne". Kam, girdi, to reikia!

Kun. K. KRIKŠČIUKAITIS Vepriuose per Sekmines pasakė netinkamą pamokslą, kalbėjo žmonėms, kad jo tėvai buvo išvežti į Sibirą, o jis pats badavęs, augęs vaikų namuose, likęs luošas. ... Per pamokslą reikia kalbėti tik apie Dievą" — aiškino dekanams P. ANILIONIS. Įgaliotinis peikė Panevėžio ir Vilniaus vyskupijų kunigus, kam nesutaria, rinkdami kunigų tarybas. "Negerai, kad žmonės meldžiasi ne tik bažnyčiose, bet ir miške — kalbėjo P. ANILIONIS, — kam reikėjo per Sekmines apvaikščioti Kalnus Vilniaus kalvarijose, juk kalvarijų koplyčios seniai susprogdintos ir nugriautos, tad kam dar vaikščioti po mišką". Paskaitos metu įgaliotinis gyrėsi dekanams žinąs, kas vadovauja pogrindinei kunigų seminarijai.

Kaunas. 1985 m. gegužės 31 d. susitikimui su RRT įgaliotiniu P. ANILIONIU buvo sukviešti Kauno ir Vilkaviškio dekanai. P. ANILIONIS pareiškė skaitysiąs pranešimą apie praėjusių metų ekstremizmo pasireiškimus katalikų kunigų tarpe. Didžiausiais ekstremistais P. ANILIONIS laikė kun. Roką PUZONĄ ir kun. Antaną JOKUBAUSKĄ. Esą šie kunigai savo pamokslais — vienas viešai pasakodamas, kaip saugumas jį užverbavo, o kitas neprašytas Vilniaus Šv. Teresės bei Petro ir Povilo bažnyčiose atleidų metu liaupsindamas nuteistus kunigus — patys prašosi į kalėjimą. Įgaliotinis pažadėjo, kad sąlygos atsidurti į kalėjimą jiems bus sudarytos. "Tik pagalvokit, — kalbėjo P. ANILIONIS, — kun. R. PUZONAS Vepriuose per Sekmines žmonėms, susirinkusiems pasisemti Šv. Dvasios dovanų, sakė pamokslus ne apie Šv. Dvasią, o apie save".

P. ANILIONIO nuomone, šv.

Kazimiero jubiliejus praėjęs neblogai, didelio triukšmo nebuvo, išskyrus skandalą, kurį Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje sukėlė ekstremistas A. JOKUBAUSKAS su savo šalininiais. "Incidentu metu suplėšyta kamža, o juk tai valstybės turtas", — tvirtino P. ANILIONIS.

Savo kalboje įgaliotinis lietė vyskupijų kunigų tarybas. Jo nuomone, kuriose vyskupijose tvirta ranka, ten viskas gerai. Esą tik dėl silpnos rankos Panevėžio vyskupijoje atsirado dvi tarybos, o Vilniaus arkivyskupijoje net trys.

Kalbėdamas apie kun. Joną Kastytį MATULIONį, P. ANILIONIS teigė, kad jis pats savo elgesiu prašėsi į lagerį. (Keista, tačiau po suėmimo tokią pačią žodžių kalbą jį ir kai kurie kunigai).

Įgaliotinis kaltino kun. Juo-žą GRAŽULį, kam viešai ragino tikinčiuosius pasirašyti po raštu, ginančiu suimtą kunigą. Įgaliotinis niekino neakivaizdinę kunigų seminariją. "Kokia toji seminarija, ar tik ne vienas kun. Antanas ŠEŠKEVIČIUS visas jos mokomasis personalas" — kalbėjo P. ANILIONIS. Dauguma dekanų tylėjo. Po paskaitos buvo bendros vaišės.

Telšiai. 1985 m. birželio 4 d. į Telšių vyskupijos kuriją, RRT įgaliotinio Petro ANILIONIO nurodymu, buvo sukviešti vyskupijos dekanai ir vicedekaniai. P. ANILIONIS, kalbėdamas apie Vilniaus ir Panevėžio vyskupijų kunigų tarybas, tvirtino, kad kunigai patys tarp savęs nesutaria, po kelis kartus rinko kunigų tarybas, todėl šiose vyskupijose ir susidarė nenormali padėtis — vienoje dvi, kitoje net trys tarybos. Įgaliotinis tvirtino dekanams, kad, renkant kunigų tarybas, Šėduvos (Panevėžio vyskupija) klebonas kan. Bronius ANTANAITIS elgėsi prieš kanonus ir taip elgtis ragino kitus. Įgaliotinio turimomis žiniomis, kan. B. ANTANAITIS į Vilniaus Aušros Vartus lydėjęs ekstremistą kun. A. JOKUBAUSKĄ, kuris neprašytas atlaido kalbėjo iš sakyklos. Telšių vyskupijoje, lyginant su kitomis vyskupijomis, yra daugiausia parapijų be kunigų. P. ANILIONIS išdrįso aiškinti dekanams, jog Lietuvos vyskupai buvo iš anksto susitarę vieną vyskupiją palikti be kunigų, kad paskui galėtų skelbti užsieniu, jog dėl valdžios kaltes vyskupijoje trūksta kunigų. Kun. PALŠIUI paklaūšus, kodėl iki šiol nepaleisti nekalti kunigai, įgaliotinis atkrito, kad jie to norėjo, todėl ir nebus paleisti.

STEPAS VARANKA

Lenkų laikraštis "Gwiazda Polarna" 1985. IV. 13 išspausdino J. Modrzejewskio straipsnį, gvildinantį lenkų-žydų santykius. Čia pateikiu pagrindines jo mintis.

Tolerancijos kraštas

Žydų nuomone, Lenkija buvo labiausiai nusistačiusi prieš žydus. Bet tai netiesa. Nuo viduramžių Lenkija buvo persekiojamų žydų prieglauda visoje Europoje. Žydai nebuvo varomi iš Lenkijos, kaip tai darė Britanija, Ispanija ir kiti kraštai. Rabinų atstovas J. H. Herz 1941 m. Britanijos Londone pareiškė: "Aš ne kartą minėjau, kad religinės tolerancijos pirmenybė priklauso ne Vokietijai, Italijai ar Prancūzijai, bet Lenkijai". Lenkijoje buvo 10% žydų. Nė viena valstybė neturėjo tokio jų nušimčio. Nė vienas Lenkijos karalius nebuvo antisemitas. Lenkų tolerancijos dėka žydai sukūrė aukštą savo kultūrą. Tokios tolerancijos mažumoms nėra nė dabartinėje Izraelio valstybėje.

Skandūsi kaltinimai

Kaltinimai, kad prieškarinė Lenkija buvo antisemitiska, nėra pagrįsti. Nusistatymas prieš žydus nėra antisemitizmas. Pastarasis yra hitlerinė ekstremizacija, caro laikų žydų pogromai. Tiesa, Lenkijoje buvo jaučiamas tam tikras nepalankumas žydams, bet ne dėl religinių priežasčių, o dėl ekonominių. Prie to prisidėjo žydų elgesys. Lenkijai kovojant su bolševikais 1918-1920 m. dėl savo nepriklausomybės, žydų daugumaėjo su komunistais. Tuo laiku dauguma žydų buvo priešinga Lenkijos valstybei. Kaltinimas, kad lenkai padėjo vokiečiams naikinti žydus, yra skaudi netiesa. Taip rašo Modrzejewskis.

Holokaustas

Jau eilė metų žydų organizacijos JAV-se stengiasi, kad vidurinėse mokyklose būtų įvestos privalomos pamokos apie holokaustą. Pagal žydų sukurtą versiją pabrėžiama, kad tik vieni žydai buvo žudomi.

Tokios pamokos jau yra įvestos nuo 1970 m. Niujorke. Dabar stengiamasi, kad tokios pamokos būtų įvestos ir kitose mokyklose.

Žydų propaganda vienašališkai vaizduoja holokaustą knygose, ypač filme, kurią televizijoje stebėjo per 150 milijonų žmonių. Tas filmas buvo paruoštas labai propagandiskai, prasilenkiant su tikrove. Aiškiai jaučiama, kad norėta laimėti amerikiečių žiūrovų simpatijas, kai pradėjo slubuoti premjero Beginio politika.

"Holocaust" filmas buvo pilnas melo ir šmeižto prieš lenkus. Taip rašo J. Modrzejewski (ne tik prieš lenkus, bet ir lietuvius, ukrainiečius, S.V.). Buvo rodomi lenkų policijos daliniai su tautiniais lenkų ženklais — ereliu ant kepurų (jie vykdė egzekucijas).

1980 m. JAV prezidentas Carter įsteigė "The US Holocaust Memorial Council". Komisijoje iš 24 asmenų 20 yra žydai. Komisijos pirmininku yra rašytojas žydas Elie Wiesel. Jo nuomone, holokausto aukomis buvo vien tik žydai. Toji komisija yra išlaikoma JAV piliečių pinigais. Komisijos nariai važinėja po įvairias valstybes, įskaitant Sovietų Sąjungą. Vienas komisijos tikslų yra pastatyti brangų paminklą Vašingtone ir įsteigti studijų centrą 6.000.000 nužudytų žydų atminimui.

Ivykiai Lenkijoje

Lenkų holokaustas — naikinimas prasidėjo daug anksčiau negu žydų, būtent 1939 m. Vokietijai užpuolus Lenkiją.

Zakopanės mieste 1940 m. įvyko vokiečių ir sovietų konferencija, kurioje buvo nutarta naikinti, žudyti Lenkijos gyventojus. Pirmieji koncentracijos stovyklų kaliniai buvo lenkai, o ne žydai. Žydų naikinimas vyko dvejus metus, o lenkų — penkerius. Visa Lenkija vokiečių okupacijos metais buvo koncentracijos stovykla. Masinis žydų naikinimas prasidėjo nuo 1941 m. ir iki karo pabaigos buvo sunaikinta 3 milijonai Lenkijos žydų ir tiek pat lenkų.

Lenkų ir žydų santykiai

Žydų vadai, politikai ir rašytojai tvirtina, kad Hitleris norėjo išnaikinti vien tik žydus. Toks tvirtinimas yra neteisingas. Lenkų naikinimas buvo suplanuotas dar prieš prasidedant II D. karui. 1922 m. gen. Hans von Secht rašė, kad Lenkija turi būti sunaikinta, nes ji yra kliūtis Vokietijos plėtrai. 1925 m. Hitleris knygoje "Mein Kampf" dėstė, kad slavai ir žydai turi būti išnaikinti. Geriausias įrodymas yra paties Hitlerio įsakymas 1939. VIII. 22 SS daliniams naikinti Lenkijos vyrus, moteris ir vaikus, kad Vokietijai tektų jų gyvenamieji plotai. Ar žydai pavydė lenkams to skaudaus likimo?

Dabartinėje Lenkijoje

Vokiečių okupacijos metu Lenkijoje buvo per 2 milijonus žydų. Kai Vokietija pradėjo karą prieš Sov. Sąjungą, į Lenkiją subėgo dar 800.000 žydų. Po karo Lenkijoje buvo likę per 100.000 žydų. Vėliau tūkstančiai žydų grįžo į Lenkiją su Raudonąja armija. 1944-45 m. iš Sov. Sąjungos sugrįžo dar apie 200.000. Netrukus prasidėjus žydų emigracijai iš Lenkijos Izraelin, išvyko apie 170.000 žydų. Lenkijoje beliko 1-1.5% žydų.

Rašytojas Stefan Kisielewski sako, kad po karo Lenkijoje atsirado didelė žydų inteligentų grupė, dauguma jų — marksistai iš Sov. Sąjungos. Jiems nerūpėjo Lenkijos vargai. Jie visi Lenkijoje užėmė aukščiausias vietas valdžios institucijose, ypač kariuomenėje ir policijos įstaigose, pvz. Berman, Minza, Zambrowski, Feigin, Rozanski ir daug tūkstančių kitų, kurie valdė spaudos būdą Lenkijoje.

Po Stalino mirties komunistai, spaudžiami Lenkijos gyventojų, pradėjo jį ieškoti kaltininkų savo tarpe. Centrinio komunistų partijos komiteto narys Leon Wudzki nurodė žydų veiksmus, nuo kurių žmonės bėgdavo į miškus slapstyti. Aukšti žydų pareigūnai prisidengdavo lenkiškom pavardėm.

Lenkų organizacijos "Laisvė ir nepriklausomybė" (WiN) pareiškime Tautų Sąjungai 1946 m. rašė, kad šalia sovietinių komunistų, kurie stengiasi Lenkiją susovietinti, jų talkininkais yra aršūs žydų komunistai. Tai ne vien tik lenkų skundas. Apie tai viename simpoziume žydų rabinas Arnold A. Wolf rašė: "Po karo Stalinas pasirinko žydus atstovauti sovietinei valdžiai keliose satelinėse valstybėse, nes jis pagrįstai nepasitikėjo nacionalizmo šalininkais, kurie anksčiau ar vėliau išsiųstų žydus iš didrųjų dominancijos". Tasai Stalino "romansas" su žydais greitai pasibaigė. Pasak rabino Wolfo, Stalinas labiau nekentė žydų, negu lenkų.

Žydų tarpe yra ir ne fanatikų. Štai 1946 m. 120 žydų, gyvenusių Palestinoje, paskelbė viešą pareiškimą, smerkiantį Lenkijoje gyvenančius žydus už jų negarbingą veiklą, esą žydai komunistai nieko neišmoko nuo Rusijos revoliucijos laikų; siekiant savo tautai laisvės, nepriklausomybės ir gėrovės, negalima stumti kitų tautų vergijon ir nelaimėm.

JAV rašytojų kaltinimai, kad Lenkijos pogrindžio armija vokiečių okupacijos metais nerėmė žydų, kad ji bendradarbiavo su vokiečiais žydų naikinimo, esanti netiesa. Daugelis faktų rodo, kad žydai patys bendradarbiavo su Gestapu. Pvz. Abram Ganewajch suorganizavo šnipų išdavikų tinklą Varšuvoje. Žydas J. Diamond suorganizavo gerai veikiantį agentų tinklą Gestapui, kurie išdavinėjo lenkus vokiečiams. Žiaurumu pasižymėjo aukštąs lenkų Saugumo valdininkas žydas Czaplicki, kuris tapo specialiu tarytoju Lenkijos pogrindžio veikėjui. Jo tardymo būdas buvo — fizinis kankinimas.

Žydų balsai

Autorius Modrzejewski 1971 m. parašė straipsnį "Atitaisome antilenkiškas melagystes", kurį paskelbė lenkų spaudoje. Po trejų metų tą straipsnį anglų kalba "Genocide of the National Character" pasiektė ir žydų spaudai. Žydai jį atmetė. Tame straipsnyje autorius

rašė, esą Max I. Dumont knygoje "Jews, God and History" rašo: "Gėdingiausia buvo Lenkijos laikysena — ji be jokio protesto perdavė 2.800.000 iš 3.300.000 savo žydų vokiečiams". Michael Elkins knygoje "Forged in the Fury" rašo, esą žlungant Lenkijai, lenkų kareiviai metė šautuvus, griebė kuulus ir mušė žydus. Oscar Pinkus knygoje "The House of Ashes" rašo: "Truputį vėliau žydų naikinimas tapo reguliaria krašto armijos politika".

Milijoniniai knygų tiražai, kuriomis yra užpildytos bibliotekos ir knygynai, kaž kodėl žydų rašytojai prasilenkia su tikrais istorijos faktais, iškeldami vien tik žydų kančias. Tiesa, žydai vokiečių karo metu ir okupacijos laikais skaudžiai nukentėjo, to niekas negali paneigti. Tai baises karo pasekmės, kurias išnaudojo išsigimę įvairių tautų sadistai. Tačiau Amerikos žydai į tai pro pirštus žiūrėjo. Ar jie nėra nusikalte, kad savo tautiečiams nesuteikė reikiamos pagalbos? Dabar prieinama archyvinė medžiaga rodo, jog buvo galima išgelbėti tūkstančius, o gal net milijonus, žydų gyvybių. Kodėl žydai neiškelia viešumon tų valstybių ir jų politikų, kurie nepritare žydų masių gelbėjimo akcijai? Tai XX š. gėda, kad didžiosios pasaulio galybės nesugebėjo, o greičiausiai nenorėjo žydams Europoje padėti.

Bandymai santykius švelninti

Pasaulio lenkų kongresas iki šiol toje srityje nedaug ką padarė. 1983-1984 m. lenkų spaudoje plačiai buvo minima, kad pasiektas susitarimas "šešių teisingųjų". Lenkams atstovavo Jan Karski, Jerzy Lerski ir Jan Nowak-Jezioranski, žydams — Wiesenthal, Lichten ir Browicz. Lenkų atstovai apgailėstavo ir pasmerkė lenkų antisemitizmą.

Pagrindinis tikslas buvo, kad pasaulio lenkai stipriai remtų Izraelį, o žydai spaustų Sov. Sąjungą palengvinti išvažiavimą kitų tautybių žmonėms. Apie kaltinimus lenkams nekalbėta.

Įsisteigė JAV-se "Coalition for Constitution and Security" į kurią įeina ne tik pavergtų tautų žmonės, bet ir įvairių tautų organizacijos, karo veteranai, įvairių tikybų grupės. Jos reikalauja, kad JAV valdžios organai laikytųsi savo konstitucijos teisių ir neleistų savivaliauti buvusio prezidento Carterio 1979 m. įsteigta OSI (Office of Special Investigations), kuri remiasi KGB paruoštais priverstų liudininkų parodymais.

Tarp koalicijos atstovų buvo ukrainiečiai, lenkai ir kiti tautų atstovai. Atsirado asmenys, kurie pasiūlė ukrainiečiams ir lenkams iš minimos koalicijos pasitraukti. Tuo atveju jų tautybių tarpe nebus įeikoma karo nusikaltėlių. Ukrainiečiai to pasiūlymo nepriėmė. Lenkai pasiūlymą priėmė ir iš koalicijos pasitraukė.

Baigdamas šią minčių sankaupą, turiu pastebėti, kad dabar lenkai pradėjo kaltinti lietuvius žydų žudymu. Štai, Toronte leidžiamas lenkų laikraštis "Związkowiec", kurio vyriausiu redaktorium yra Jacek Borzecki, 1985. V. 30 paskelbė straipsnį — pareiškimą skirtą Deschenes komisijai, kuri renka medžiagą apie karo nusikaltėlius. Jame kaltinami lietuviai, Paneriuose šaudę žydus. Lenkai savo bendradarbiavimą su naciais ir Gestapu bei kariuomenės vadovybe Vilniuje slepia. Lenkai vokiečių pristatytais ginklais žudė ne tik lietuvius, bet ir žydus, kurie veikė kaip partizanai Vilniaus krašte.

Metinė "TEVIŠKES ŽIBURIU" prenumerata — \$20, JAV-se — \$20 amerikietiški. Naujam skaitytojui — \$15.00.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvų Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Prie Toronto miesto rotušės įvykusioje lietuvių demonstracijoje 1985.X.12 kalba prof. ROMAS VAŠTOKAS. Šalia jo — INDRĖ ČUPLINSKAITĖ ir LIUCIJA SKRIPKUTĖ. Šia demonstracija buvo protestuojama prieš kalinimą Sov. Sąjungoje lietuvių, kovojančių už žmogaus teises St. Dabkus

A+ VLADUI BALSUI

mirus,

jo žmonai ALEKSANDRAI, dukrai VIDAI, žentui dr. REMIGIJUI, vaikaičiams GAŠKOMS ir visiems artimiesiems reiškiu gilią užuojautą ir kartu liūdžiu —

Aleksandra Arūnaitė-Pakalkienė

A+ VINCUI JUODELIUI

mirus,

jo žmoną TERESĘ, dukterį ALDONĄ su šeima, sūnus — VYTAUTĄ ir ALGIRDĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiu —

Jurgis Strazdas

A+ VINCUI JUODELIUI

mirus,

jo žmoną TERESĘ, dukterį ALDONĄ su šeima, sūnus — VYTAUTĄ ir ALGIRDĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiu —

Aldona Čerškienė

A+ JONUI JONUŠONIUI

Suvalkų trikampyje mirus,

jo sesutei ONUTEI su vyru ir visiems giminėms reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime —

M. Krakauskas

M. Dabulis

ir

Gurklių šeima

A+ JONUI JONUŠONIUI

staiga mirus Suvalkų trikampyje,

jo sesutei ONA DERLIUNIENE, jos vyrą bei visus gimines nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi —

A. J. Ažubaliai
Marcinkevičių šeima
B. S. Prakapai

J. K. Liutkai
A. B. Rickevičiai
E. S. Tolvaišos

O. P. Polgrimai, St. Catharines, Ont.

Obawek Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Atstovas — St. Prakapas.

Tel.233-4486

UNISME GOULAG EN U.R.S.S.: OCCUPÉS P
MORTS! 8 MILLIONS DE PRISONNIERS! 600 MILLIONS

Pavergtų tautų vėliavos Prancūzijos sostinėje Paryžiuje, kur buvo surengta didelė demonstracija, ten lankantis Sov. Sąjungos kompartijos vadui M. GORBACIOVI. Viduryje — Lietuvos vėliava, laikomo jaunuolio tarp dviejų lietuvių. Demonstracija, kurioje dalyvavo 5000 įvairių tautybių asmenų, protestavo prieš paskirytą tautų pavergimą. Ją surengė prancūzų veikėjai, organizacijų vadovai ir įvairių tautybių atstovai

Danijos gyventojų odisėja, prasidėjusi Lietuvoje

Buvusio Kybartų pirklio Israelio Rachlino pergyvenimai Sibire

Šešiolika metų Rachlino šeima praleido Sibire. Atsitiktiniai buvo išgelbėti giminių Danijoje. Grįžę į laisvą pasaulį, Rachlinai parašė knygą. Čia trumpai atpasakoti jų pergyvenimai pagal danų žurnalo "Hjemmet" 1985 m. 20 nr. išspausdintą reportažą.

"Staiga mes atsiradome ant Langelinje doko Kopenhagoje — 9 giminačiai susitiko po 16 priešpausdus metų. Mes juokėmės ir verkėme, bejėgiškai kalbėdami daniškai, rusiškai, vokiškai... Tai buvo 1951 m. liepos 22 dieną. Tai buvo laimingiausia mūsų gyvenimo diena".

Rachelė ir jos vyras Israelis Rachlinai sėdėjo vienas šalia kito, spausdami padrasinančiai rankas jaukiame savo bute ir pasakoję savo išgyvenimus. Jau praėjo 25 metai, bet jie niekada neužmirš. Israelis Rachlinas augo Lietuvoje, kur jo tėvas turėjo didelį verslą ir eksportavo arklius į Daniją. Israelio darbas buvo lankyti klientus. Kopenhagos "Tivolije" jis susitiko Rachelę ir įsimylėjo iš pirmo žvilgsnio. Jie ten susituokė sinagogoje ir atvyko į Kybartus, kur Israelis buvo gimęs. Susilaukę sūnaus Schneur ir dukters Harrietos.

1940 m. rusų kareiviai įsiveržė į Estiją, Latviją ir Lietuvą. Jiems iškelti tada buvo neįmanoma, nors norėjo. 1941 m. birželio 14 d. NKVD pasibeldė į jų duris, liepė iškelti rankas ir po kratos įsėkė pasiimti šiltus drabužius. Jie buvo išvežti sunkvežimiu į stotį. Tą dieną buvo deportuota 40.000 lietuvių. ("Nepasaitant visų kentėjimų, dėkojame likimui, kad išlikome gyvi, nes po to sekė Hitlerio okupacija"). Stotyje jau laukė 1200 vyrų, moterų ir vaikų. Jie visi buvo suvaryti į traukinį, kuris gabeną į rytus. Buvo 28 asmenys viename vagonė. Greit išmoko prisitaikyti prie vieno kito ir tapo kaip viena šeima. Kasdien gaudavo mėsos, duonos, kava, kartais truputį silkių ir duonos. Didžiausia problema buvo tualetas — skylė grindyse. Ypač sunku buvo moterims. Niekas nežinojo kur važiuoja. Po trijų savaičių traukinys sustojo Bisk mieste Sibire. Perone buvo sustatyti į eilę. Iš jos pareigūnai išsirinco tuos, kurie atrodė stipriausi ir sveikiausi. Tai buvo tikras vergų turgus. Rachlinai pateko į kolūkį, gavo vieną kambarį ir darbą. Klimatas buvo neblogas ir gyvenimas pakenčiamas. Bet jie dar nežinojo kas jų laukia.

Per 16 metų jie buvo perkelti į 6 vietas, vis toliau ir toliau į Sibiro šiaurę. Gyveno mažuose kambarėliuose arba lūšnose. Vieną dieną 1942 m. birželio atvyko NKVD pareigūnas ir įsakė keliauti nežinia kur. Vėl buvo sukišti su kitais į gyvulių traukinį, kuris važiuojo pirmą ir rytus, o paskui į šiaurę. Po mėnesio kelionės pateko į Jakutsko miestą prie Lenos upės. Iš ten buvo perkelti į atvirus baidokus, kurie buvo velkami laivo į Bykov Mys. Tai miestas ant pusiasalio, kuris tęsiasi iki Lediniuočio vandenyno. Tai buvo pati baisiausia

utėlėmis ir blakėmis. Kai bandė pasiskusti, NKVD pasakė, kad reikės prie to priprasti, nes čia reikės palikti visam laikui. Vėliau perkėlė į vietą, kur leido pasistatyti trobelę — "jurtę" iš rastių ir samanų. Jie dirbo kaip apstėti, nes artinosi žiema — 72 arktikos dienos su pūgomis ir 52 laipsniais šalčio. Rachlinai prisirinko papūpyje išmestų medžių ir sukišo į jų pačių pastatytą krosnį. Maisto porcija buvo maža, tad gaudė žuvis išsikirtę eketes storame lede. Daugelis deportuotų mirė nuo šalčio ir pervargimo. Gyvieji irgi buvo nuolatine baimėje sukręsti. Ypač rūpėjo vaikai. Šaltis ir ligos kamavo juos, sirgo difteritu. Bet laimingai pasveiko.

Kiek įmanoma jie bandė išlaikyti šeimos gyvenimą toje naujojoje aplinkoje. Vakais susirinkdavo prie krosnės. Kai ugnies šešėliai šokinėjo ant sienų, kaip kokį gyvulių ir fantastiškų būtybių atvaizdai, jie pasakodavo vaikams pasakas. Vaikai mėgo tuos vakarus ir dar šiandien juos atsimena. Bet koks dienoraščio rašinėjimas būtų buvęs per daug pavojingas. Dienos, mėnesiai, metai vilkosi pamažu. Svarbiausia — išlikti gyvais. Tik viltis juos išlaikė. Jie atsisakė mirti. Bet vilties negana. 1943 m., kai šeima buvo perkelta į Jakutską, mirė Israelio motina, 62 metų amžiaus. Ji buvo palaidota vietinėse žydų kapinėse.

Bet kai mirtis ką nuskena, atsiranda nauja gyvybė. Rachlinų šeima dabar buvo atsidūrusi Pokrovsko mieste. Rachelė laukė kūdikio. 1947 m. sausio mėn. Samuelis išvydo pasaulį vietinėje ligoninėje. Tada buvo 55° šalčio. Šiaip taip apvyniotas rogėmis jis buvo parvežtas namo. Samuelio gimimas buvo laimingas įvykis. Po kelių mėnesių atėjo laiskas, kuris pakeitė jų likimą.

Tokioje lūšnėlėje gyveno Rachlinai Sibire, kur buvo deportuoti iš Lietuvos

TOUR 1985

Kelionė į Šv. Žemę ir Romą. Kalėdos Betliejuje
2 savaitės - \$2,495.00. 1985 m. gruodžio 21 - 1986 m. sausio 4
Amanas, Petra, Jeruzalė, Betliejus, Nazaretas ir Galilėja, Haifa, Karmelio kalnas, Cezarėja, Jafa, Tel-Avivas, Jerichas, Mirties jūra, Jordano upė, Betanija, Roma ir Vatikanas

Smulkesnį informacijų teirautis:
Rev. Father J. Cullen, C.S.B., c/o St. Michael's College School,
1515 Bathurst St. Toronto, Ont. M6P 1A1

PASTABOS IR NUOMONĖS

Graudus paradoksas

Okupuotos Lietuvos rašytojų iškvičimas ir mūsų visuomenės laikysena

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Žvargaus disonanso tonais per visą mūsų visuomenę nuaidėjo "Santaros-Sviesos" federacijos suvažiavimas 1985 m. rugšėjo mėnesio vidury. Suvažiavimo rengėjai, pakartotinai keliauję į Vilnių, gavo leidimą suvažiavimo programoje dalyvauti keturiems okupuotos Lietuvos menininkams — trims rašytojams ir vienam aktorui. Iš paskelbto "Drauge" pokalbio su suvažiavimo rengėju atstovu paaiškėjo, kad kvietieji svečiai iš okupuotos Lietuvos skaitys savo kūrybą ir paskaitas...

Tokių svečių kvietimo faktas verčia susirūpinti tuo, kad rengėjai neberado laisvajame pasaulyje dėmesio vertų kūrėjų ir naiviai buvo įtikinti ar bent buvo iš "anapus" užtikrinti priešpaudoje sukurtų ir okupanto aprobuotų meninių vertybių lobio. Dar labiau sukrečiantis faktas yra gausiai atsilankiusios ir literatūros vakare Čikagos Lietuvių jaunimo centre dalyvavusios publikos elgesys, sukeliantis svečiams ovacijas atsisojimu.

Kai kurie spaudoje piktinasi ir mūsų visuomenės "šulų" dalyvavimu programoje, nors šiuo klausimu aš turiu savo nuomonę. Dalyvavimas ne visada reiškia pritarimą, lygiai kaip markizmo studijavimas nereiškia jo sekimo ar propagavimo, bet reikalauja jo susipažinti. Medicinoje yra tiriamos piktybinės bacilos, kad su jomis būtų įmanoma sėkmingai kovoti ir jas nugaleti, ištyrus jų prigimtį. Jei tokio pobūdžio renginys įvyktų mano gyvenamajame mieste, jausčiau gyvą reikalą jame dalyvauti.

Jei "Santara-Sviesa" yra nutarusi eiti mūsų visuomenės skaldymo keliu, paneigdamą mūsų laisvajame pasaulyje egzistencijos ir kovos už Lietuvos status principus, nepripažįstant okupanto įstatų legalumo, kaip jo nepripažįsta ir didžiųjų vakarų valstybių vyriausybės, nei siųsdamos savo ambasadorių ir atstovų ir okupuotos Pabaltijos kraštus, — tai mane dar labiau sukrečė nepateisinamas mūsų publikos elgesys. Teko patirti, kad minėtieji svečiai pasitenkino skaitymu ištraukų iš jau išleistų ir cenzuruotų leidinių, nepasizymėdami nei meniškumo skaitymu, nei nepaprastomis kūrybinėmis aukštumomis, kurios būtų galėjusios sukelti tokią nepaprastą publikos entuziazmą.

Ar iš tikro tai buvo sentimentali, negalvojančių avinėlių minia, kuriai jokie principai nėra svarbūs ir kurie nepajėgia atskirti kūrybos nuo "kūrybos"? Atrodo, kad Maironio ketureilio eilėraščio recitavimas taip paveikė, kad reakcija tapo minios psichologijos apraška. Juk šeštadienių mokyklų šūkščiai lankomose renginiuose toli nuo savo tėvynės gimę moksleiviai taip puikiai deklamuoja Maironį, Putiną, Brazdžionį ir kitus, bet jokių ovacijų nei dėmesio nesulaukia.

Iš okupuotos Lietuvos atgabenti profesionalai tapo žymiai geriau įvertinti, negu laisvojo pasaulio talentai, sukurę vertingesnius kūrinius neprofesinėse sąlygose, laisvalaikio, atliekami nuo tiesioginio profesinio darbo metu. Turime klestinčią beletristiką, premijuojamą poeziją, muzikos kompozicijas, dramas ir aktorius, kuriems, kad ir ne profesionalams, mūsų kritikai stato profesionalius reikavimus. Recenzijos, vertinimai užpildo periodinės spaudos puslapius, iš kurių aiškėja jau aukštas meninių vertybių sampratos lygis, analizė grindžiantis pasauliniu laisvos kūrybos matikliu. Čia kūrėjas kuria taip, kaip jis jaučia, kaip jam diktuoja jo talentas, pažiūros, išsilavinimas ar skonis, nepaisant jokių išorinių reikalavimų, nebajant cenzūros ar politinės linijos.

Nėra lengva naktimis kurti, savaitgaliais repetuoti, atostogų metu rašyti, bet rezultatai daugumoje atvejų yra profesionalinio lygio ir teikia džiaugsmą daugeliui knygos, teatro ir muzikos mylėtojų. Tokia kūryba mūsųose nėra vertinama pinigais, ir jos laisvo pasaulio lietuvių rašytojas ar kitos kurios srities kūrėjas negali išgyventi iš savo kūrybos.

Visuomenė tai gerai žino, bet tame žinojime glūdi tam tikras nusistatymas: lietuviui už dešrą ar automobilio sutaisymą reikia mokėti, pasitūrinę verslininką pagerbti už jo aukas lietuviškiems reikalams, bet meninė vertybė turi būti gaunama nemokamai. Jei pasaulį išvysta lietuviška knyga, tai ją išplatinti sunku. Konjunktūrai lietuviška knyga, kiek būtų išleidiama už dvi knygas. Bilietai į balius su buferu ir vaizėmis yra skubiai išparduodami, ir dažnai trūksta vietų dar norintiems eiti, bet literatūros ar klasikinės muzikos koncertus lankosi tik tam tikras branduolys, išimtinė visuomenės dalis.

Taigi toks nepaprastas entuziazmas ovacijomis pagerbti okupuotos Lietuvos rašytojus bei paskaitininkus yra sunkiai suprantamas bei visais atžvilgiais peiktinas. O kas būtų, jei kuris iš jų atsivežtų kelis šimtus propagandinių išcenzuruotų knygų? Esu tikra, kad "importuotų" leidinių kiekis būtų per mažas pareikalavimui patenkinti, nežiūrint kainos.

Jei mūsų visuomenės gyvenime nestingia paradoksų, tai toks publikos ir rengėjų pasielgimas yra vienas iš didžiausių mūsų visuomenės logikos ir principingumo stokos įrodymų. Laukiu dienos, kada laisvojo pasaulio lietuvių rašytojas, poetas, dramaturgas ar kompozitorius susilauks pagerbimo ovacijomis. Ir kur eina "Santaros-Sviesos" federacija, kadais taip gyvastingai ir iškiliai liudijusi "lietuviškosios kultūros gyvybingumą" (LE XXVI-449), sukanti iš jau gerokai atgyvenusio liberalizmo krypties?

Tie liudytojai yra rašytojas Tomas Venclova, dail. Vladislavas Žilius, režisierius Jonas Jurašas ir rašytoja Aušra-Marija Jurašienė. Memorandume pateiktas ir sąrašas lietuvių rašytojų, nuteistų kalėjimu ir tremtimi. Į šią grupę įrašyti Viktoras Petkus, Vytautas Skudis, Liudas Dambrauskas, Gintautas Iešmantas, Povilas Pečeliūnas, Algirdas Statkevičius ir Antanas Terleckas.

Taip pat prijungta ir tarptautinės rašytojų PEN sąjungos 1981 metų rezolucija, pasmerkusi kultūrinės laisvės pažeidimus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Šią rezoluciją PEN suvažiavime Prancūzijoje pasiūlė danų, norvegų ir švedų rašytojai, o jai visišką pritarimą pareiškė Suomijos rašytojų atstovai. Rezolucija priimta dauguma suvažiavimo balsų.

VLIKo memorandume pateikti Tomo Venclovos, Vladislavo Žiliaus ir Jono Jurašo laišukai kompartijos vadovams ir atskiroms sovietinės valdžios žinyboms. Tomas Venclova 1972 m. gegužės 11 d. prašė leidimo išvykti iš krašto, nes jam neleidžiama reikštis kaip rašytojui, vertėjui, literatūros tyrinėtoju. Lietuvos kompartijos centro komitetui Venclova nurodė, kad komunistinė ideologija jam yra visiškai svetima, kad jos absoliutinis viešpatavimas atnešė daug ne-

Baltiečių atstovai, pakviesti pasitarimui Vašingtone pas JAV ambasadorių JACK MATLOCK, krašto apsaugos tarybos koordinatorių, besirengiant JAV ir Sov. Sąjungos viršūnių konferencijai Ženevoje. Iš kairės: Amerikos estų tarybos pirm. J. SIMONSON, VLIKo vicepirm. dr. D. KRIVICKAS, Lietuvos informacijos centro atstovė G. DAMUŠYTĖ, Amerikos latvių sąjungos atstovas O. KALINŠ, Amerikos baltiečių laisvės lygos pirm. A. PIIRI-SILD, ambasadorius J. MATLOCK, JAV Lietuvių Bendruomenės atstovas A. GURECKAS, Amerikos estų tarybos narys M. A. RIKKEN, Pasaulio latvių federacijos pirm. dr. O. PAVLOVSKIS

Kūrybos "laisvė" Lietuvoje

VLIKo memorandumas JAV delegacijai, dalyvaujančiai kultūros forume Budapešte

Helsinkio baigiamojo akto susitarimų peržiūros konferencijos bei žinovų keli susirinkimai jau yra peržvelgę bent tris to akto nurodytas sritis — saugumą ir nusiginklavimą, ekonominį bendradarbiavimą ir žmogaus teises. Tiesa, nusiginklavimo ir saugumo užtikrinimo priemonių reikalais pasitarimai, prasidėję pernai, tęsėsi Stockholme.

Š. m. spalio 15 d. Budapešte prasidėjo Helsinkio akto peržiūros kultūros forumas, kuriam svarstomas 35 valstybių įsipareigojimų vykdymas kultūros srityje. Svarstymai liečia kultūrinės veiklos laisvę savo šalyje ir už jos ribų, kūrybos problemas pasikeičiant žinioms ir bendradarbiavimu. Šie klausimai užklūdo ir cenzūrą, keliavimą bei komunikacijos varžymą, kultūrinį mažumų priepaaidą. Kultūros forumo žinovų pasitarimai, kaip numatyta, turėtų tęstis Budapešte iki lapkričio 25 d.

Į šiuos pasitarimus JAV parinko iškilių kultūrininkų delegaciją, atstovaujančią įvairiom kultūros kūrybinėms apraškom. Ta proga VLIKas įteikė visiem delegacijos nariams dokumentinį memorandumą, nurodantį bent dalį kultūrinės laisvės pažeidimų Lietuvoje. VLIKas savo teigimus grindžia liudijimais kelių Lietuvos kultūrininkų, dabar gyvenančių vakaruose.

Tie liudytojai yra rašytojas Tomas Venclova, dail. Vladislavas Žilius, režisierius Jonas Jurašas ir rašytoja Aušra-Marija Jurašienė. Memorandume pateiktas ir sąrašas lietuvių rašytojų, nuteistų kalėjimu ir tremtimi. Į šią grupę įrašyti Viktoras Petkus, Vytautas Skudis, Liudas Dambrauskas, Gintautas Iešmantas, Povilas Pečeliūnas, Algirdas Statkevičius ir Antanas Terleckas.

Taip pat prijungta ir tarptautinės rašytojų PEN sąjungos 1981 metų rezolucija, pasmerkusi kultūrinės laisvės pažeidimus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Šią rezoluciją PEN suvažiavime Prancūzijoje pasiūlė danų, norvegų ir švedų rašytojai, o jai visišką pritarimą pareiškė Suomijos rašytojų atstovai. Rezolucija priimta dauguma suvažiavimo balsų.

VLIKo memorandume pateikti Tomo Venclovos, Vladislavo Žiliaus ir Jono Jurašo laišukai kompartijos vadovams ir atskiroms sovietinės valdžios žinyboms. Tomas Venclova 1972 m. gegužės 11 d. prašė leidimo išvykti iš krašto, nes jam neleidžiama reikštis kaip rašytojui, vertėjui, literatūros tyrinėtoju. Lietuvos kompartijos centro komitetui Venclova nurodė, kad komunistinė ideologija jam yra visiškai svetima, kad jos absoliutinis viešpatavimas atnešė daug ne-

kultūros srityse, tačiau čia jis negalys reikštis, ir jo gyvenimas darosi beprasmiškas bei pilnas abejonių. Remdamasis visuotine žmogaus teisių deklaracija ir veikiančiais įstatymais, Venclova ir prašė leidimo išvykti svetur.

VLIKo memorandume pateiktame dail. V. Žiliaus laiške, išdėstytos šio menininko pažiūros kūrybinės laisvės srityje. 1976 m. sausio 23 d. laisvė Lietuvos kompartijos centro komitetui jis nurodė, kad jam, atsisakius laikytis vadinto "socialistinio realizmo", buvo uždrausta dalyvauti parodose su savo kūrinių ir prieš jį imtasi priemonių, padariusių jam moralinės ir medžiaginės skriaudos. Kompartijos prievarta griaujanči kūrybinį asmenį individualumą. Žilius pareiškė, kad jis, kaip šiame amžiuje gyvenęs asmuo, turi visuotinę žmogaus teisę laisvai galvoti ir laisvai suvokti aplinkos pasaulį. Kaip žinome, Žiliumi buvo leista išvykti iš Lietuvos. Dabar jis gyvena JAV-se ir reiškiasi jam artimo kūrybos srityje.

Jonas Jurašas, buvęs Kauno valstybinio teatro vyriausias režisierius, dar 1972 m. laisvės sovietinei Lietuvos kultūros ministerijai išdėstė savo patirtį kūrybiniame darbe, kai verčiama paklusti tiems, kurie teatro darbe lemdavo ne tik kūrinio parinkimą ir jo turinio pakeitimą, bet ir patį patatymą. Reikėję eiti į kompromisą, tačiau kompromisas išduoda artisto sąžinę. Kultūros ministerijai Jurašas pareiškė, kad teatras jam yra jo gyvenimas, jo aistra, jo egzistencijos prasmė, todėl jis galįs kurti tik taip, kaip jo sąžinė diktuoja. Suprantama, po tokio atviro žodžio Jurašas nebegalėjo pasilikti teatre. 1974 m. pabaigoje jam ir šeimai buvo leista išvykti į užsienį.

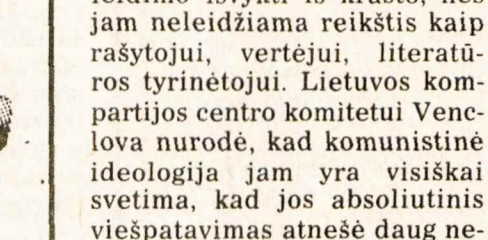
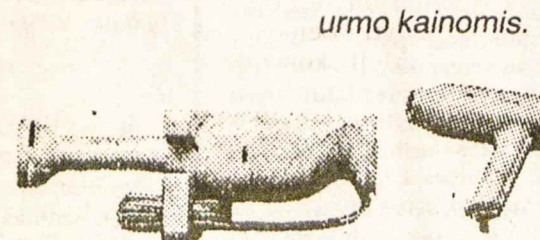
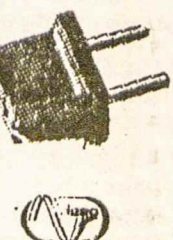
Rašytoja ir literatūros kritikė Aušra Jurašienė savo nuomonę yra išdėčiusi žurnalo "Lituanus" puslapiuose. Kaip VLIKo memorandume pažymėta, Jurašienė teigė, kad Lietuvoje rašytojai ir artistai yra pajungti Maskvoje esančiom priurimam pareiškė Suomijos rašytojų atstovai. Rezolucija priimta dauguma suvažiavimo balsų.

VLIKo memorandume Budapešto kultūros forumo ameri-

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (converter) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

Kreipkitės į "House of 220". Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai. Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

AŠTUONI JAUNUOLIAI

Irena Salkauskienė "Komjaunimo tiesos" 185 nr. skaitytojus informuoja apie Šiaulių rajono Gruzdzijų sovchozo technikum moksleivių teismą. Ši byla plačiai nuskambėjo Lietuvoje, nes tie jaunuoliai, sovietinio komunizmo auklėtiniai, 1984 m. gruodžio 10 d. naktį išžagino to paties technikum nepilnametę moksleivę Ritą. Ją pas Andrių Šliačų pasiklausyti muzikos nusiviliojo Viktoras Varnelis su savo drauge Vanda Žilevičiute. A. Šliačkus, teisme ginamas kaip puikus vaikiną, geras moksleivis ir aktyvus komjaunuolis, iš gretimo namo talkon pasikvietė prievartautojų gaują. Rajono liaudies teismas nubaudė: Saulių Skiparį — astuoneriams metams laisvės atėmimo, Andrių Šliačų — septyneriems, Arūną Urniežį — šešeriems metams ir šešiams mėnesiams, Gintautą Bezara, Liną Triškų ir Algirdą Jančiauską — šešeriems metams, Ich-tandrą Ragainį ir Viktorą Varnelį — penkeriems metams laisvės atėmimo, bausmę atliekant sustiprinto režimo pataisos darbų kolonijoje. I. Salkauskienė savo rašinį baigia pastaba: "Tai atpildas ne tik už nusikaltimą. Už panieką materialiai, už primityvų požiūrį į lyčių bendravimą. Už dvasios skurdybę". I. Salkauskienė stebisi, kad teisme daug kas gynė masinio prievartavimo dalyvius, sudarydami įspūdį, kad kalta pati nepilnametė moksleivė Rita, su drauge Vanda Žilevičiute užėjusi į vaikų butą. V. Žilevičiute buvo tame pačiame kambaryje, matė mergaitės prievartavimą, bet nebandė jos gelbėti, tik laukė, kol viskas pasibaigs. Belaudama netgi užmigo. Nuteistų moksleivių negalima pavadinti praeities atgynoms kaip kad buvo daroma pokario metais. Jie priklausė ne praečiai, o jaunajai pačių komunistų išsiaugintai kartai. Žurnalistas I. Salkauskienės aprašdamą dvasios skurdybę atnešė sovietinė okupantų sistema.

DARBUOTOJŲ KERŠTAS

"Valstiečių laikraščio" satyros skyrelyje "Spyglys" buvo paskelbtas rašinys "Apie dingusius buliukus". Jame buvo rašoma apie tauragiškę Genovaitę Šimkienę, kuriai miestas leido šie-nauti hipodromo pievą. Ten ji kartą išleido pasigajoti buliukus. Tauragės vykdomojo komiteto darbuotojai, nustatę susitarimo pažeidimą, buliukus sugaudė ir nuvežė skerdyklon. Toks jų elgesys buvo pripažintas neteisėtu. Karštakošiai darbuotojai buvo nubausti. Prie šio įvykio "VL" rugsėjo 10 d. laidoje vėl grįžo laikraščio korespondentas Stasys Čyvas. Jau dešimt metų G. Šimkienė su seserimi stotasi namą Tauragėje. Dabar staiga pasipylė įvairios tikrintojų komisijos, įsiekiančios priekabių, nors anksčiau ta statyba niekas nesidomėjo. Kerštą atnešė G. Šimkienės susikirtimas su Tauragės miesto ir rajono vykdomyjų komitetų darbuotojais. G. Šimkienė paskirtas pievos plotelis hipodromo teritorijoje

je iš jos staiga buvo atimtas, nors ji pati trėsdavo savo rankomis, užsisėdavo liucernomis. Tas plotelis atiduotas kitam žmogui, kuris ne karvės neturi, o G. Šimkienė atsilyginta naujai paskirtu usnynės ploteliu. Vadovaujama šūkiu: "Tu mums — mes tau".

ČEPOŲ KETVERTUKAS

Iš Šilutės pranešama, kad ČepoŲ ketvertukui — Rasai, Robertui, Rolandui ir Artūrai įteikti Sovietų Sąjungos pasai, nes jiems jau suėjo šešiolika metų. Ketvertukas šiemet baigė aštuonmetę mokyklą. Berniukai įstojo į Šilutės technikumą, norėdami tapti zootechnikais (žemės ūkio gyvulių specialistais). Rasa, svajojanti tapti krepšinio trenere, yra devintokė Juknaitė į Šilutės technikumą, norėdami tapti zootechnikais (žemės ūkio gyvulių specialistais). Rasa, svajojanti tapti krepšinio trenere, yra devintokė Juknaitė į Šilutės technikumą, norėdami tapti zootechnikais (žemės ūkio gyvulių specialistais).

SIŪBUOJANTIS TILITAS

V. Čaplikienė, gyvenanti Varenos rajone, "Tiesos" 145 nr. redakcijai skundžiasi siūbuojančiu Ulos tiltu, kuris jungia abi abiejos pusės įsikūrusį Kasėtų kaimą: "Tiltas statytas prieš daug dešimtmečių. Baisu per jį vartyti galvijus, baisu važiuoti pasikinkius arklį. Skytlektas tiltas siūbuoja į visas puses. Kartais gyvuliai įkiša koją, kartais pasibaigė lekia į kitą pusę. Nelaimė gali ištikti kiekvieną dieną..." Gyventojai jau prieš keletą metų kreipėsi į Varenos rajono organizaciją, kad padėtų jiems pastatyti naują tiltą. Pažadai buvo gauti, bet jie lig šiol netesėti. Pradžioje buvo kalbama, kad Ulos gyventojai tilto susilauks 1984 m. Paskui data buvo perkelta į 1985 m., bet naujo tilto vis dar nematyti.

VEŽIAVIMO SEZONAS

Lietuvoje dėl žemės ūkio melioracijos, jame vartojamų chemikalų prieš gerą dešimtmetį pastebimai sumažėjo vėžių skaičius. Vėžiavimo sezonas prasidėjo liepos 15 d. ir truks iki lapkričio 1 d. Vėžiai iki 1987 m. vis dar draudžiama 82 ežeruose, 3 tvenkiniuose ir 27 upėse. Informacijos apie vėžiai uždraustus vandens telkinius teikia Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos skyriai, gamtos inspekcija. Kiekvienas vėžiavotojas gali naudoti ne daugiau kaip tris bučiukus ar samtkus. Vieno vėžiavimo norma — ne daugiau kaip 50 vėžių asmeniui. Vėžiai turi būti ne mažesni kaip 11 cm ilgio, matuojant nuo galvos pradžios iki ištiestos uodegos galo. Draudžiama vėžiai su šviesomis, gaudyti vėžius rankomis, traukti juos iš urvų, iš po akmenų. V. Kst.

Montrealio lietuvių vyrų oktetas, kuris atliks meninę programą Lietuvos kariuomenės metinėje šventėje Hamiltone š. m. lapkričio 23 d. Priekyje — vadovas A. Stankevičius, toliau — D. Malickis, A. Mickus, H. Celterius, V. Murauskas, A. Rusinas, A. Urbonas, R. Bulota, A. Gudas

Hamilton, Ontario

LIETUVOS KARIUOMENES ŠVENTĖ. Lapkričio 23 d., 7 v.v., Jaunimo centre DLK Algirdo Saulių kuopa rengia iškilmingą Lietuvos kariuomenės atsteigimo minėjimą. Bus trumpa oficialioji dalis su Č. Senkevičiaus iš Toronto tai dienai skirta paskaita. Meninei programai atlikti pakviestas Montrealio vyrų oktetas, vadovaujamas muziko A. Stankevičiaus. Po to — šokiai, grojant J. Vaičiaus orkestrui, įvairių gerimų baras, skanus maistas, vertingų daiktų loterija.

Sekmadienį, lapkričio 24 d., Aušros Vartų šventovėje 10.30 v.r. — iškilmingos pamaldos, prisimenant žuvusius už Tėvynės laisvę savanorius, karius, šaulius ir partizanus. Mišių metu montreališko oktetu nariai prisijungs prie mūsų choro savo giesmėmis. Visos Hamiltono lietuvių organizacijos prašomos dalyvauti pamaldose su savo vėliavomis.

Visi žinome, kad bet koks parengimas pareikalauja nemažai išlaidų. Ta proga kuopos nariai ir prijaunantieji prašomi paaugėti loterijai vertingų laimikių arba pinigų. Rengėjai kviečia visus Hamiltono ir apylinkių lietuvius šiame minėjime ir koncerte gausiai dalyvauti.

Kuopos valdyba

"ŠIRVINTOS-NEMUNO" tunto 35-erių metų suaktyvėjusi minėjimą pradžioje linksma vakarių skautiškajam jaunimui ir svečiams į Rochesterio bei Toronto lapkričio 16, šeštadienį, 8 v.v., mažojoje Aušros Vartų par. salėje. Mieli kviečiami ir kitų vietovių skautai. Š. m. lapkričio 17, sekmadienį, 10.30 v.r., "Širvintos-Nemuno" tunto skautės-ai organizuotai su vėliavomis dalyvaus pamaldose. Rochesterio "Dainavos" v-kijos ir Toronto "Rambyno" tunto nariai suteik mums padėti suaktyvinti atstovai. Gal sulauksime ir "Satrijos" tunto atstovų. Vyriausia skautininkė, jos pavaduotoja ir Kanados rajono vadeivė taip pat sutiko mūsų šventėje dalyvauti. Po pamaldų mažojoje šventovės salėje įvyks iškilminga sueiga su pritaikiama programa. Nuosirdžiai kviečiame visus vadovus-es, skautes-us, bet kada tūntams priklaususius, tėvelius ir Hamiltono bei apylinkių visuomenę mūsų iškilmingame dalyvauti. Vaizdais atpasakosime Hamiltono skautijos istoriją. Gal ne vienas atpažinsite ir save. Po to bus kuklios vaišės. Lauksime!

"Širvintos-Nemuno" tunto vadija

I KLB XII KRAŠTO TARYBOS III-čia sesija Montrealin iš Hamiltono buvo nuvykę apylinkės valdybos pirm. B. Mačys ir penki tarybos nariai — V. Stanevičienė, L. Skripkutė, J. Kristolaitis, J. Pleinys ir J. Stankus.

IŠ KLIVLANDO čia lankėsi neseniai ten įsikūrusios lietuvių kredito kooperatyvo "Taupa" atstovai — Vyt. Staškus, dr. Vyt. Maurutis ir B. Steponis. Jie buvo lietuvių bankelio "Talka" v-bos svečiai. Domėjosi mūsų bankelio automatiniame skaitytuvų operacijom ir gerai veikiančia indėlių bei paskolų sistema.

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS į savo tėvo laidotuves atvykusi est-rados dainininkė sol. O. Valiukevičiūtė ir Hamiltono spalio 2 d. davė koncertą, kuriame dalyvavo daug hamiltoniečių ir svečių iš apylinkių. Koncertą organizavo mergaičių choras "Aidas" ir lietuvių radio pusvalandis "Gintariniai aidai". Solistė publikos buvo maloniai sutikta.

JUOZAS BUTKEVIČIUS, po 26 metų tarnybos "Firestone" padangų fabrike, lapkričio 1 d. pasitraukė į pensiją. Ten bedirdamas nelaimėjęs jis yra sunkiai susižalojęs vieną savo ranką. Naujasis pensininkas neseniai grįžo iš Lietuvos, ten aplankęs Vilniuje gyvenantį savo brolį, kitus gimines ir bičiulius.

MIRĖ DU LIETUVIAI. Spalio 17 d. Hamiltono Holy Sepulchre kapinėse palaidotas a.a. Kazys Vaitkūnas, našlys, 83 m.; spalio 19 d. Mississaugaus Sv. Jono liet. kapinėse palaidotas a.a. Vladas Marozas, viengungis, 62 m. Abu bendruomeniniam lietuvių gyvenime nedalyvavo. K.M.

Sudbury, Ontario

PADĖKA

Nuosirdžiai dėkoju tetai Birutei už suruošimą man mergvakario. Dėkinga esu jai ir pussešeriems — Tereseli, Dianai, Joanai ir Vidai už labai vertingas dovanas. Nuosirdus ačiū visoms ponoms ir panelėms už dalyvavimą neužmirštamoje popietėje. Jūsų brangios dovanos yra labai vertingos pradėdant vedybinį gyvenimą ir besikuriant Kanadoje.

Šia proga noriu prisiminti ir padėkoti Jums visoms: A. Albrechtienei, L. ir K. Albrechtaitėms, A. Baltutienei, E. Barisaitei, M. Glizickienei, S. Juozapavičienei, A. Krucienei, N. Lapienienei, A. Mazaitienei, V. Morozovičienei, M. Nickienei, N. Paulaitienei, G. Petrenienei, S. Petrenienei, O. Poderienei, M. Ramonienei, M. Remikienei, S. Stankienei (North Bay), O. Stepsienei, R. Sleinienė, E. Šviežikienei, V. Tassone, M. Valiukienei, M. Venskienė, B. Visockienei ir G. Wade.

Jūsų nuosirdumas pasiliks man neužmirštas — Birutė Grigutytė

Calgary, Alberta

INŽ. K. ASTRAVAS su šeima persikėlė iš Kalgario į naują darbovietę Afrikoje.

S. ŽALDOKAS, baigęs darbus Drumheller, Al-ta, prie Palentologijos muziejaus, grįžo Kalgarin.

TYREL PALENTOLOGIJOS MUZIEJUS atidarytas rugsėjo viduryje ir yra gausiai lankomas ekskursijų bei pavienių turistų. Muziejus yra 150 km nuo Kalgario, labai prabangiai įrengtas. Vaizdžiai parodoma žemės istorija, gyvybės atsiradimas žemėje, ypač daug vietos skirta išnykusių dinozaurų laikotarpiui pavaizduoti. Alberta garsi ne vien nafta, alyvos šuliniais, bet ir suaknešėjusioms gyvulių iškasenoms, kurios surastos Red Deer upės krantuose. Dabar iškasena draudžiama išvežti — jos turi pasilikti muziejaus globoje.

ŠOKIŲ VAKARĄ su valgiais surengė Rosemont salėje Kalgario lietuvių draugija. Parengimui vadovavo valdybos nariai, padedant pramogų rengimo komiteto nariams.

AUKSINĖ (50 metų) vedybė suaktyvė atėmė Ona ir Viktoras Barron savo šeimos draugų ir lietuvių tarpe "Westgate" viešbutio patalpose. Vaišės suruošė patys suaktyvintininkai. "Jaunasis" papasakojo savo šeimos istoriją. Tėvai (Barauskai) buvo kilę iš Suvalkijos, Šakių aps. I Kanadą, Albertos prov., atvyko 1905 m. ir dirbo prie CPR geležinkelio. Toje transporto bendrovėje jam teko dirbti 35 metus. Svečių tarpe buvo Užakus su žmona — buvę CPR tarnautojai. Jų abiejų šeimos yra padėję lietuviams gauti darbus sunkiais depresijos laikais Lethbridge apylinkėse. Vestuvinei iškilmėi vadovavo A. Mackevičius. Aukšinių vestuvių dovaną nuo lietuvių įteikė Morta Vanagaitienė. Kor.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni **PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.**

Ivedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus (Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

MIELI SKAITYTOJAI,

1984 m. KLB Kalgario apylinkės valdyba išleido valgių gaminimo knygą anglų kalba

"LITHUANIANS COOK IN CALGARY".

Knyga yra gausiai iliustruota, minkštasis viršelias. Gera dovana kaimynams, draugams, ypač tiems, kurie nemoka lietuvių kalbos.

Kviečiame šią knygą įsigyti. Jos kaina su persiuntimu — \$11.95. Čekių arba pašto perlaides Kanados pinigais prašome siųsti:

Calgary Lithuanian-Canadian Community, c/o Aldona Condon (Dubauskaitė), 16 Bedwood Cres, N.E., Calgary, Alberta T3K 2G9, Canada.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 22 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 5%
santapus 6%
kasdienines palūkanas
už santapus 5½%
term. indėlius 1 m. 9%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 7½%
90 dienų indėlius 8%
(minimum \$5.000)
Reg. pensijų 1 m. 9%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 10%
asmenines paskolas 12%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santapų dydį iki \$20.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lituanistinė Maironio mokykla Niujorko naujuosius mokslo metus pradėjo rugsėjo 7 d. Mokyklai vadovauja Vida Penikienė. Veikia visi skyriai, kurių yra dešimt, vaikų darželis ir pagalbinių klasių silpnai mokantiems lietuviškai.

I Vasario 16 gimnazija iš Los Angeles išvyko trys lietuviškos — Nida Gedgaudaitė, Viltis Janutaitė ir Dalia Navickaitė. Ten mokytoja ir bendrabučio vedėjos padėjėja jau dirba Lydija Lipaitė-Bataitienė.

Šalpos darbuose tebesireikia prieš 30 metų įsteigta Žemaičių vyskupijos kunigų sąjunga, jungianti tos vyskupijos kunigus išseivijoje. Dabartinę naują jos valdybą sudaro: pirm. kun. dr. Juozas Grabys, vicepirm. kun. prof. dr. Antanas Rubšys, vicepirm. kun.dr. Algirdas Olšauskas, sekr. kun. dr. Zenonas Smilga ir ižd. mons. Antanas Jonušas Romoje.

Dr. Bronius Nemickas, PLB visuomeninių reikalų komisijos vicepirminkas, beveik savaitę tyrinėjęs nacių Vokietijos archyvus JAV kongreso bibliotekoje. Ten jis rado daug medžiagos, rodančios ryšingą lietuvių tautos priešingumą vokiečiams. Dėl to pasipriešinimo sužlugdo nacių pastangos suorganizuoti SS batalionus Lietuvoje, parūpinti pakankamai darbo jėgos karo pramonei. Rasta nemažai informacijų ir apie nesėkmingą Vietinės rinktinės organizavimą bei jos likvidavimą. Archyve surasti dokumentai padės atsekti nepagrįstus kaltinimus lietuvių tautai dėl jos koloboravimo su nacių Vokietija. Dr. B. Nemicko rasti dokumentai paskelbti "Karyje" ir "Aiduose" (1985 m. 4 nr.).

PLB visuomeninių reikalų komisijos pirm. Algimanto Gečio pastangų dėka Niujorke įvyko lietuvių, latvių ir estų bendruomeninių organizacijų vadovų pasitarimas su Amerikos žydų kongreso pareigūnais. Buvo stengiamasi pasiekti nuomonės dėl JAV teisingumo departamento OSI įstaigos veiklos, įsiekoti priemonių, kurios sumažintų Amerikoje kilusią įtampą tarp baltiečių ir žydų bendruomenių. Išklausius atvirų pasisakymų, padaryta išvada, kad vieši išpuoliai kenkia tarpusavio bendradarbiavimui, tar nauja Sovietų Sąjungai, persekiojanciai ir žydus, ir baltiečius. Bus stengiamasi sumažinti tuos tarpusavio kivirčius spaudoje, puoselėti tarpusavio bendradarbiavimą. Dėl OSI veiklos krypties bus bandoma paruošti bendrą žydų ir baltiečių pareiškimą.

Brazilija

Kun. Petras Urbaitis, salezie-tis, eina 75-sius amžiaus metus, ir 50-sius kunigystės. Ta proga saleziečių biuletenis "Boletim Salesiano" 1984 m. 4 nr. išspausdino su juo ilgą pokalbį. Iš jo matyti, kad suaktyvintinas gimė Šeduvoje 1911 m., išvyko Italijon pas saleziečius 1928 m., kunigu įšventintas 1931 m. Dirbo kaip misijonierius Kinijoje 20 metų, dvejus metus buvo kalinamas komunistų, 17 kartų tardomas, pagaliau išstremtas. Kurį laiką dirbo lietuvių saleziečių gimnazijoje Italijoje. Jau 7-ri metai dirba lietuvių parapijoje Sao Paulo mieste. Domisi esperanto kalba, jos skleidimu. Pasak minėto saleziečių biuletenio, kun. P. Urbaitis yra pasaulio pilietis, turįs pasą nr. 101.909. Yra parašęs stambią knygą apie Kiniją.

Argentina

Pirmoji lietuvių tautinių šokių šventė Argentinoje įvyko rugpjūčio 24 d. Berisso mieste, sutraukusi 1.500 žiūrovų. Ji pradėta iškilmingomis Mišiomis, kurias atnaujo kun. A. Steigvilas. Po pamaldų buvo padėta gėlių prie Imigrantų paminklo, kur žodį tarė Argentinos lietuvių centro pirm. J. Pulikas. Pati šventė įvyko YPF krepšinio stadione Lietuvos ir Argentinos vėliavų įnešimu, supažindinimu su šventėje dalyvaujančiais ansambliais. Dalyvavo 10 ansamblių, priklausančių "Nemuno" ir Mindaugo draugijoms Berisse, Susivienijimui lietuvių Argentinoje ir Argentinos lietuvių centrui Buenos Aires mieste. Jie buvo padalinti į mažųjų ir vyresniųjų grupes. Šventę savo žodžiu atidarė dr. H. Butziūnas. Perskaityta dalis gautų sveikinimų, tarp kurių buvo ir Argentinos prez. dr. R. Alfonsino. Šokių šventę pradėjo mažųjų ansambliai, kuriuos pakeitė vyresnėji šokėjai. Abi grupės turėjo

dvių dalių pasirodymus. Pertraukos metu perskaityti kiti gauti sveikinimai. Šventės karalaitė išrinkta Zuzana Juknaitė, priklausanči Argentinos lietuvių centro "Inkaro" ansambliui. Šokėjams grojo 20 asmenų orkestrėlis, vadovaujamas O. Juknos. Baigminį žodį tarė V. Bukauskaitė-Persico, pasidžiaugusi gausiais dalyviais, lankčiais programos atlikėjais.

Australija

Žurnalistas Antanas Laukaitis, nuolatinis "Dirvos" bendradarbis, nusiskundžia, kad šį kartą negalėjo nuvažiuoti į okupuotą Lietuvą ir dalyvauti motinos antkapio pašventinime. Kai ten lankėsi prieš porą metų, buvo gavęs žodinį aukšto pareigūno leidimą aplankyti savo tėvo kapą ir sunkiai sergančią motiną Kaune. Abiem atvejais jis buvo sulaukęs, nubaustas. Iš jo buvo atimta viza, per penkias valandas teko išvažiuoti iš Vilniaus. Jam pranešta, kad Maskvos sprendimu nebus leista penkerius metus įvažiuoti Sovietų Sąjungon. Tai, žinoma, reiškia, kad jis neišsileidžiamas ir okupuoton Lietuon, kurią Maskva laiko komunistinės savo imperijos dalimi. Taip atsiliginama turistui iš užsienio, kuris, atskridęs iš tolimos Australijos ir kelionėje išlekęs daug dolerių, norėjo aplankyti savo tėvo kapą ir sunkiai sergančią motiną Kaune. Ar kas dar gali abejoti, kad sovietiniai okupantai nėra Lietuvos pavertę kalėjimu?

Bronius Straukas, ilgus metus talkinęs Australijos lietuvių fondui Adelaidėje, praėjusią vasarą pasitraukė iš šių pareigų. Fondo įgaliotinis Agis Zamaiskis jį pakeitė jaunosios kartos atstove Dana Baltutyte. Fondo atstovybė Adelaidėje dabar sudaro: įgaliotinis A. Zmois-kis, talkininkai — A. Kubilius ir D. Balutyte.

Jonas Mašanaukas, redagavęs "Mūsų pastogę", iš pareigų pasitraukė rugpjūčio 19 d. Lietuvių spaudos sąjunga, oficiali šio savaitraščio leideja, jį pakeitė Rita Juzėnaitė, baigusią žurnalistikos studijas Vilniaus universitete, apie 20 metų dirbusia spaudoje, radijo ir televizijos laidoje. Ji, gimusi Kaune prieš 47 metus, yra rašytojo Juozo Baltušio dukra, Lietuvoje rašiusi kaip Rita Baltušytė. Juozas Baltušis yra Albertas Juozėnas, savo pavardę pakeitęs turėtu slapyvardžiu. Dukra Rita dabar pasivadino tikrąja tėvo pavarde, pasilikdama tik tarmišką jos rašybą. Rytų Aukštaitijoje Juozas yra vadinamas Juzu. R. Juzėnaitė, turėjusi sunkią automobilio nelaimę, 1981 m. vidurvasarį atvažiavo Australijon į svečius pas savo pusbrolių. Čia jau buvo padaryta sėkminga su-laužytų kaulų operacija. Ji ištekejo už australo mokytojo ir Lietuvon neigrį. ALB vadovų konferencijoje R. Juzėnaitė-Ormsby pareiškė, kad jau niekada neteko būti kompartijos nare. Taipgi nėra dalyvavusi ir disidentinėje veikloje. Be jos, "Mūsų pastogėje" dabar dirba rinkėja Aldona Jablonskienė, rinkime talkinantis Jurgis Janavičius ir administratorė Jadvyga Mickienė.

Italija

Apie Europos lietuviškų studijų savaitę Vernoje rašė vietinė spauda. "L'Arena" 1985. VII. 11 skelbė, kad toji savaitė yra remiama Milano katalikų universiteto ir koordinuojama kun. Eremino, lietuvių kalbos bei literatūros dėstytojo. Tame laikraštyje taip pat buvo paskelbtas kreipimasis lietuvių jaunimo į laisvojo pasaulio jaunimą, prašant moralinės paramos sovietų persekiojamam okupuotos Lietuvos jaunimui ir visiems tikintiesiems. Panašiai rašė ir "Verona Fedele" 1985. VIII. 4.

Lenkija

Punsko lietuvių gimnazijos moksleivių ansamblis "Ulbuonėlės", vadovaujamas mokytojo Antano Šliauzio, rugpjūčio 16-22 d. d. su koncertais lankėsi Lenkijos Baltijos pajūrio miestuose. Štetine buvo surengtas sąskrydis "Gryfijada-85", kuriame dalyvaavo laureatai tapę ansambliai iš visos Lenkijos. Jin buvo pakviestos ir "Ulbuonėlės", pernal laimėjusios I vietą Kielcų festivalyje ir IV vietą komunistinių šalių festivalyje. Rugpjūčio 20 d. "Ulbuonėlės" apsilankė Pšcėlne prie paminklo Dariaui ir Girėnui. Žuvusių didvyriai pagerbti tylos minute, jiems sudainuota kele-tas lietuvių liaudies dainų, prie paminklo padėta gėlių.

AUDRA

Travel
kviečia keliauti kartu

Kalėdos ir Nauji Metai su giminėmis

12 DIENŲ LIETUVOJE

Išvyksta Grįžta
gruodžio 20 sausio 5

Norinčius vykti kviečiame skubiai registruotis.

Kelionės į kitas pasaulio šalis

AUSTRALIJA — 1986 m. vasario mėnesį

BRAZILIJA, ARGENTINA — 1986 m. vasario mėnesį

Mūsų įstaigoje:

- sutvarkomi dokumentai iškvietimams
- Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia

AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu:

1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Kai vilniečius trėmė iš Lietuvos

Lenkijos-Vokietijos karo pradžioje Vilniaus krašto lietuviai bėgo nepriklausomon Lietuvon ir gavo įsakymą grįžti Lenkijon

“TŽ” 1985 m. 23 nr. buvo išspausdintas V. Stangio straipsnis “Sutikome vilniečius, planavusius sukilimą”.

Nuoširdžiai esu dėkingas V. Stangiui už minio straipsnio parašymą. Jame aiškiai matyti, kaip buvo sutiktas ir priimtas Vilniaus krašto lietuviai, pabėgęs į Lietuvą vokiečių-lenkų karui prasidėjus arba prasidėjus. Čia ir man norisi parašyti porą žodžių.

Kaipo Vilniaus krašto lietuviai 1939 m. rugpjūčio 24 d. buvau per dalinę lenkų mobilizaciją mobilizuotas. Vyrai, gavę šaukimus, į paskyrimo dalinį turėjo prisistatyti per dvi valandas. Tas mano dalinys buvo už 30 km. Rugpjūčio 24 d. buvo ketvirtadienis, labai karšta turgaus diena. Stotyje buvo daug išvykstančių vyrų (kaip tada sakė — į karą). Verke išvykstantieji, dar daugiau verkė tie, kurie pasilikio namie. Tai buvo žmonos su mažais vaikais ant rankų, seni tėvai, seserys ir broliai.

Matydami tokį liūdną vaizdą, mudu su draugu J. pasukom priešinga kryptimi. Kai atvykome į neprikli. Lietuvą, buvo naktis, ir visa apylinkė po sunkaus darbo kietai miegojo. Pasienio policijos sargybos būstinė buvo tuščia. Netrukus kitame name susiradome pasienio policijos tarnautojus ir nemažai jau buvo atėjusių Vilniaus krašto ukininkų, kurie norėjo apsaugoti savo arklis kad lenkai nepaimtų į karą.

Kadangi kas pasienio sargybos policininkais buvome jau seni pažįstami, tai ir buvome labai nuoširdžiai priimti. Sargybos viršininkas S. buvo išvykęs atostogų, bet jau buvo atšauktas ir rytojau dieną grįžo į tarnybą. Ir šis susitikimas buvo labai draugiškas. Raudonos spalvos mobilizacinius šaukimus atidavė viršininkui. Sargybos viršininkas S. tuojau pasakė: “Vyrai, ilgai laukti negaliu ir tuojau apie jus atvykimą turiu pranešti baro viršininkui.” Kai buvo pranešta, buvo gautas labai griežtas įsakymas tuojau išstremti atgal. Per telefoną baro viršininkas dar pridūrė, kad čia jokio karo nebus ir mes jokių atbėgėlių priimti negalime. Liepė mums, sugrįžus į Lenkiją, sakyti, kad buvome per daug girti ir negalėjome per dvi valandas į paskyrimo dalinį atvykti. (Manau, kad tas viršininkas karo meto įstatymų nežinojo).

Sargybos viršininkas S., gavęs tokį savo viršininko įsakymą, mums liepė pasirošti grįžimui. Ir taip rugpjūčio 26 d. pavakary du policininkai, ginkluoti šautuvais, mus abu du varė prie demarklinijos. Žmonės, dirbantieji laukuose ir tai matydami, šaukė ir klausė ką po-

licininkai su mumis daro? Mes, tremiamieji, atsakėme, kad varo mus atiduoti lenkams. Moterys verkdamos šaukė: “Ką jūs darote, juos gi lenkai sušaudys! Prašom juos paleisti, pasigailėti!”

Kai buvome atvaryti į tam-sų eglėnų netoli demarklinijos, malonūs policininkai mums draugiškai pasakė: “Mes savo uždavinį atlikome ir grįžtame atgal. Jūs darykite kaip norite, čia Lietuva, tenai — Lenkija”.

Pasilikę dviese tamsiame eglėne nubraukėm gailią ašarą, kad mums vietos nei Lietuvoje, nei Lenkijoje nėra. Nutarėm grįžti atgal pas brolius policininkus. Kai vėl vidurnaktį sugrįžom, visi miegojo. Pažadintas sargybos viršininkas S. labai maloniai vėl priėmė, paruošė šiltą vakarienę, pasidalijom naujienomis ir laukėm rytojaus dienos. Kad žmonių akys nematyto, dienos metu prisilaikėm sargybos būstinėje.

Vakarejant sargybos viršininkas S. vėl paskambino kokiam tai savo viršininkui, sakydamas, kad tie du vyrai grįžę atgal į būstinę. Aukštesnis viršininkas labai piktai šaukė: “Jokio karo nebus, ko čia tie vilniečiai nori, tegul kuo greičiau grįžta tenai, iš kur atėjo, o jeigu nenori patys grįžti, tai prašau tuojau išstremti”. Kai abu du viršininkai kalbėjosi, tyliai paprašiau p. S., kad leistų man pačiam anam rajono ar baro viršininkui pasakyti porą žodžių.

Gavęs ragelį, tiesiai pasakiau: “Tamsta viršininke, daugiau mūsų gyvų iš Lietuvos žemės neišstremsite”. Tas viršininkas ragelį liepė perduoti p. S. ir piktai pasakė: “Tegul pasilieka neoficialiai”.

Ir taip anų gerųjų policininkų net porą savaitių buvome maitinami bei globojami. Ačiū jiems už brolišką globą ir vaišingumą.

Į gimtuosius namus sugrįžau apie rugsėjo vidurį. Iš Vilniaus krašto lietuvių, kurie išėjo į lenkų-vokiečių karą, daugelis žuvo, kiti dingo be žinių.

Ačiū V. Stangiui už parašymą, kad pagal Lietuvos įstatymus vilniečiai buvo laikomi užsieniečiais, turėjo išsiimti darbo leidimus ir sumokėti po 30 litų.

Vilnietis

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncevalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai primami
susitarus telefonu

Lietuvių skautų sąjungos vadovai II tūntininkų-kių suvažiavime 1985 m. spalio 12-14 d.d. Rock Creek, Ohio. Iš kairės: s.fl. K. JEČIUS — akademikų sąjungos pirmininkas, vyr. skautininkė S. GEDGAUDIENE, vyr. sktn. K. MATONIS, j.v.s. M. VASILIAUSKIENE — pavaduotoja, ps. A. SENKUS — pavaduotojas Nuotr. V. Bacevičiaus

Majoro Gudelio veiklos pėdsakai

Nuo lietuvių dalinių Rusijoje iki nepriklausomos Lietuvos ir mirties Vokietijoje

OSVALDAS ŽADVYDAS

Nepriklausomos Lietuvos kūrėjas-savanoris Petras Gudelis gimė valstiečių šeimoje 1895 m. kovo 28 d. Vaineronių k., Vaškų vls., Biržų aps. Prieš I D. karą jo tėvas įsigijo 110 dešimtinių Kalnų-Grosčių palivarką. Vyresnįjį sūnų Petrą leido į mokyklą, o jaunesnįjį J. Leoną — paliko ūkininkauti.

Petras baigė Bauskės miesto pradinę mokyklą 1905 m. ir Panevėžio realinę gimnaziją 1914 m. Nustatęs tapti gydytoju, 1914 m. rudenį įstojo Psicho-neurologijos institutą Petrograde.

Rusijos vyriausybės paskelbus studentų mobilizaciją, jis buvo paskirtas į Michailo artilerijos karo mokyklą. Ją baigė 1915 m. gruodžio 22 d. ir buvo pakeltas į praporščiko laipsnį. Tarnavo ats. mokyklai divizione Sėrpuchove, vėliau buvo perkeltas į užkaukasyje esančią Karso tvirtovę. Vaziuodamas į naują tarnybos vietą, sustojo Tiflise aplankyti ten įsikūrusių lietuvių. Sudaręs ryšį su veikėjais, reikėsi jų veikloje, nuolat atvažiuodamas iš Karso.

1916 m. rugsėjo 25 d. buvo pakeltas į podporučiko laipsnį. Ten jis užklupo Rusijoje kilusi revoliucija.

Kaukazo plotuose

Po 1917 m. revoliucijos prasi-dėjo kareivių ir darbininkų tarybų organizavimas, taip pat pasireiškė tautinis judėjimas. Su-bruzdo ir mūsų tautiečiai. Gudelio ir vietos lietuvių pastangomis sušauktas susirinkimas įsteigė Karso lietuvių kultūros-švietimo draugiją, kurios pirmininku išrinko Gudelį. Susirinkimas nutarė steigti skaityklą, rengti paskaitas ir vakarinius kursus suaugusiems, kurie jau buvo pamiršę lietuviškai skaityti.

Apie sėkmingą veiklą greitai sužinojo gretimų miestų — Aleksandropolio ir Sarykamyšo lietuviai. Jų kviečiami paskaitom, Gudelis ir A. Tamošiūnas nuvažiavo ir ta proga ten įsteigė Karso lietuvių draugijos skyrius.

Sumanymas organizuoti Užkaukazėje karinį lietuvių dalinį nerado pritarimo Kaukazo kareivių ir darbininkų taryboje. Paskartotiniai buvo kreiptasi, kad leistų organizuoti lietuvių kareivių švietimo sekcijas prie visų Kaukazo armijos kultūros-švietimo komitetų. Po sunkių derybų sutiko podporučiką Gudelį komandiruoti į frontą. Tuo pretekstu pavyko surinkti žinių apie įvairiuose rusų kariuomenės daliniuose išmėtytus lietuvius, tikintis suorganizuoti lietuvių dalinį ir grįžti į Lietuvą.

Komandiruotė užtruko daugiau kaip keturis mėnesius (1917.VIII.11—XII.21). Kelionė buvo varginga ir pavojinga. Persijos ir Turkijos pasieniuose jam teko keliauti įvairiomis susiekimais priemonėmis: geležinkeliais, kuprunagariu, asilų bei buivolų kariniais trasportais.

Gudelis atliko dvi keliones. Pirmojoje aplankė Erivanės, Vano, Urmijos, Tabrizo igulas ir fronto dalinius, antrojoje — Erzrumo, Mamachatumo, Erzindžano, Kalkito, Trapezundo dalis ir fronto dalinius. Juodąją jūrą pasiekęs Batumą, užbaigė užsibrėžtąjį tikslą.

Sugrįžęs į Karso tvirtovę, Gudelis buvo komandiruojamas į Kaukazo lietuvių organizacijų atstovų suvažiavimą Tiflise (1917.XII.27—30). Atstovai išrinko Kaukazo lietuvių tarybą ir jai pavedė rūpintis visais lietuvių reikalais. Tarybos pirmininku išrinko Pr. Dailidę, vicepirmininku — P. Gudelį. Tom dienom išrinko ir Kaukazo armijos lietuvių karių vykdomąjį komitetą. Jo nariu buvo išrinktas P. Gudelis. Be to, jis buvo išrinktas atstovu į II-įj Rusijos lietuvių karių organizacijos suvažiavimą Petrograde, tačiau ši suvažiavimą bolševikai išvaikė. Grįžimo liudijimus atstovai gavo su bolševikų antspaudais. Feodosijos uoste Gudelį suėmė raudonarmiečiai. Jis tardytojams aiški-

nosi, kad grįžta iš bolševikų suvažiavimo. Esąs paskirtas slapta organizuoti vienes Užkaukazėje. Paleido. Laimingai išvengė sušaudymo.

Tiflise Gudelis sužinojo apie Batumo lietuvių pionierių kuopos steigimo legalizavimą, tačiau neatsiradus savanorių, kuopa nebuvo įsteigta. Gudelis buvo unikumas, oficialiai Karso tvirtovės vado įsakymu perkeltas į minėtą kuopą. Taip pastangos nuėjo niekais.

Užkaukazio respublikos vyriausybė pripažino Kaukazo lietuvių tarybą. Respublikai sukilus į tris atskiras respublikas — Gruzijos, Armenijos ir Azerbaidžano, reikalavo formalios Lietuvos diplomatinės atstovybės. Šiuo reikalu pirmininkui Pr. Dailidei išvykus į vokiečių okupuotą Lietuvą, Gudelis ėjo tarybos pirmininko pareigas nuo 1918 m. birželio 9 d. iki rugpjūčio 22 d. Pr. Dailidė grįžo kaip Lietuvos tarybos atstovas, ir Kaukazo lietuvių taryba nustojo egzistavusi. Dalis tarnautojų liko dirbti atstovybėje. Gudelis, likvidavęs Kaukazo armijos lietuvių vykdomąjį komitetą, buvo atleistas iš nario pareigų ir tarnybos. Vadovaudamas penktajam lietuvių transportui, 1918 m. rugsėjo 18 d. Gudelis išvažiavo į Lietuvą.

Lietuvos padangėje

Nors jis grįžo į Lietuvą išvargęs, išbadėjęs, bet tuoj įsijungė į krašto atstatymo darbą. Su kitais švietuliais organizavo pirmus lietuviškos valdžios rinkimus Vaškų valsčiuje ir buvo išrinktas valsčiaus komiteto pirmininku (viršaičiu). Apskrities administracijai sudaryti 1918.XI.27 dalyvavo Linkuvoje valsčių atstovų suvažiavime. Drauge su karininkais organizavo ginkluotą apsaugą — miliciją, vėliau virtusią partizanais.

Partizanams išėjus į viešą kovą prieš rusų raudonarmiečius, Gudelis buvo išrinktas Joniškėlio apskrities apsaugos štabo nariu. Jis suorganizavo Vaškų partizanų būrį, vėliau sudariusį II kuopą Joniškėlio mirties bataliono sudėtyje.

Bolševikams užėmus Joniškėlio apskritį ir krašto apsaugos ministeriui leidus, 1919 m. sausio 9 d. Gudelis buvo paliktas už frontą organizuoti partizanų dalinių. Išvijos bolševikus, balandžio 26 d. paskirtas Joniškėlio apskrities karo komendantu. Vėliau ėjo Pasvalio, Biržų ir Širvintų karo komendato pareigas. Lenkams užėmus Širvintą, apsi-stojo Vepriuose ir dalyvavo kautynėse.

Į kapitono laipsnį pakeltas 1917 m. kovo 1 d., o 1919 m. pabaigoje perkeltas į artilerijos pulką. 1920 m. suformavo I-mą gaubicų bateriją ir su ja dalyvavo žygyje į Vilnių bei Suvalkų fronte. Čia įvyksioje kautynių katastrofoje baterija, kartu su pėstininkų daliniais, pateko lenkų nelaisven. Kpt. Gudelis tuo metu nevadovavo baterija, nes tarnbyos reikalais buvo išvykęs.

Vėliau jis tarnavo šarvuotame Gedimino vardo traukinyje vado pavaduotoju. 1922 m. pakeltas į majoro laipsnį pagal vyresniškumą nuo 1921 m. kovo 1 d.

Nepriklausomybės kovose mjr. Gudelis dalyvavo partizanų kautynėse prieš raudonarmiečius prie Joniškėlio, Meškalaucio k., Pasvalio, Vitartų dvoro, Užtiukų k. Prie Dauguvos upės vadovavo VI baterijai; kautynėse prieš lenkus — prie Veprių mst., Švento-sios upės, Slabados k. su šarvuotu traukiniu — prie Lentvario bei Valkos tilto.

Už nuopelnus Lietuvai apdovano-tas Vytauto D. V.-jo laipsnio ordinu, kūrėjų-savanorių medaliu ir 10 m. jubiliejiniu medaliu.

Broliai Leonui mirus, turėjo perimti ūkį. Todėl išėjo iš kariuomenės į atsargą. Gudelio tarnybos lape pažymėta, kad į atsargą paleistas iki pašaukimo tęsti karo mokslo. Deja, jis kardą pakeitė

arklu... 1922 m. balandžio 16 d. atsisveikino su Lietuvos kariuomenė.

Civiliniame gyvenime jis nesitenkino vien ūkio reikalais. Ūkio srityje gilino žinias: studijavo agronomiją Rygoje, steigė žemės ūkio ir kredito kooperatyvus, aktyviai dalyvavo valstiečių ir apskrities savivaldybėse, veikė šaulių sąjungoje. Nuo jos įsteigimo buvo jos nariu. Vėlesniais laikais Biržų šaulių rinktinėje ėjo II-jo bataliono vado pareigas. 1939 m. persikėlė į Vilnių, tarnavo apskrities viršininko įstaigoje, įsteigė šaulių kuopą.

Vokietijoje

Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą 1940 m., buvo atleistas iš tarnybos, o jo ūkis nusavintas. Pasislapstęs pusmetį, pasitraukė į Vokietiją. Dirbo karo pramonėje. Sunkiai susirgo, buvo atleistas iš darbo. Berlyne gyvendamas mokėsi institute vokiečių kalbos. Vėliau tarnavo transporto firmoje vertėju.

Pokario metu dirbo UNRROs Butzbacho emigracijos stovykloje. Amerikiečių kariuomenėje gavo tarnybą technikos inspektorium. Išėjęs pensijon, gyveno toli nuo didesnių lietuvių susibūrimų centrų, neturėjo galimybių dalyvauti visuomeninėje veikloje.

Darbai spaudoje

Netekęs tėvynės, nenurimo, kardą ir arklą pakeitė plunksna. Reiškėsi išeivių spaudoje: “Europos Lietuvoje”, “Karyje”, “Dirvoje”. Lietuvoje bendradarbiavo “Karo archyve”, “Karyje”, “Trimitė” ir kt.

Sovietų Sąjungai vėl okupavus Lietuvą 1944 m., pradėta gausiai rašyti brošiūrų, straipsnių apie 1917-19 m. sovietų valdžios atsidarimą, įsigalėjimą Lietuvoje. Jų tikslas — įrodyti, jog lietuvių tauta norėjo sovietinės sistemos. Bet tokie tvirtinimai yra klaidinga propaganda. Majoras Gudelis pasiryžo kritiškai išnagrinėti 1918—1919 m. laikotarpį, vadovaujantis Lietuvos komunistų šaltiniais ir įrodyti faktais jų falsifikaciją, melą. Jis tam buvo kompetentingas kaip gyvas liudininkas. Savo pergyvenatus įvykius jis spausdino “Karo archyve” (t. V, psl. 223-266).

Išėivijoje, talkininkų padedamas, surinko Lietuvoje spausdintus įvairių autorių straipsnius, taip pat okupuotoje Lietuvoje komunistų literatūrą. Po ilgų metų kropštaus darbo autorius išleido keturias knygas.

Pirmoji knyga — “Bolševikų valdžios atsiradimas Lietuvoje” (jų pačių dokumentų šviesojė). Išspausdinta lietuvių veteranų sąjungos “Ramovė” ir autoriaus lėšomis. Spaudė “Nidos” knygų klubo spaustuvė Londone 1972 m. (162 psl.).

Antroji knyga — “Joniškėlio apskrities partizanai” I dalis (jų organizavimas ir slaptoji veikla) 1918.XI.27 — 1919.III.22. Spausdino Pontificia universita gregoriana spaustuvė Romoje 1975 m. (201 psl.).

Trečioji knyga — “Joniškėlio apskrities partizanai” II dalis, (viešos veiklos laikotarpis) 1919.III.22 — XI.20. Spausdino Pranciškų spaustuvė Brooklyne 1979 m. (220 psl.).

Ketvirtoji knyga — “Joniškėlio apskrities partizanų atsiminimai”, išleisti autoriaus lėšomis. Spausdino M. Morkūno spaustuvė Čikagoje 1983 m. (373 psl.).

Autoriaus atliktas darbas turi istorinės reikšmės, ypač Lietuvos kūrimosi laikų tyrinėtojams kitautučiams, nes Lietuvos okupantai bolševikai užtvindė laisvojo pasaulio bibliotekas tikrovę falsifikuojančia literatūra.

1985 m. Petriui Gudeliui suėjo 90 metų nuo jo gimimo. Vos atšventęs sukaktį, atsisakė su šiuo pasauliu. Mirė 1985 m. gegužės 27 d. Landecko ligoninėje. Palaidotas Hiutenfeldo kapinaitėse, Vokietijoje.

Garbingas, taurus lietuvi, ilsekis ramybėje, nors svetimoje, bet laisvoje žemėje.

Remkime savo gimnaziją

Kartais padėjuojam, kad mūsų prieauglis jau beveik nebėgali lietuviškos spaudos skaityti, rašyti į lietuviškus laikraščius, kad einam prie lietuviybės bei lietuviškos veiklos nykimo. Tačiau to neužtenka. Turime dėti visas pastangas tą lietuviybės nykimą su-laikyti bent iki to laiko, kai Lietuva atgaus nepriklausomybę. Tada išeivijos pagalba tiek politinėje veikloje, tiek finansinėje srityje bus ypač reikalinga. Viena geriausių priemonių lietuvių išeivijai ilgiau išlaikyti yra lietuviška gimnazija, kur mokiniai kasdien vartoja lietuvių kalbą. Ten mūsų jaunimas, pasimokęs bent metus ar kitus, galės laisvai lietuvių kalbą vartoti, su savo vaikais lietuviškai kalbėti ir mūsų lietuvišką veiklą tęsti. Ne veltui ir kitų pavergtų tautų išeivija, kaip latviai, estai, ukrainiečiai, vengrai ir kiti, turi savas gimnazijas.

Džiugu, kad į mūsų Vasario 16 gimnaziją kasmet vis daugiau mokinių atvažiuoja mokytis iš kitų kraštų — JAV-bių, Australijos, Pietų Amerikos. Tik iš Kanados mokinių skaičius paskutiniu laiku kažkodėl sumažėjo. Bet reikia tikėtis, kad Kanados Lietuvių Bendruomenė veikiant ir Kanados tėvai ateinantiesiems mokslo me-tams pradės daugiau savo vaikų ten siųsti, juoba, kad mokiniams į tą gimnaziją kelionės apmokamos.

Šiuo metu didžiausias rūpestis yra gimnazijos berniukų bendrabučio statyba. Buvusi pils, kurioje buvo ir berniukų bendrabutis, pernai sudėgė. Todėl dabar statomas atskiras, specialiai berniukams

bendrabutis. Daugumą išlaidų jo statybai padengs Vokietijos valdžia, bet iš lietuvių reikia surinkti apie pusę milijono markių. Todėl KLB švietimo komisija paprašė KLB apylinkių valdybas padaryti rinkliavas to bendrabučio statybai ir gimnazijos paramai. Tuo rūpinasi ir kitų kraštų lietuviai.

Prašome visus lietuvius kiek galint daugiau paaukoti tam tikslui, sudaryti sąlygas išlaikyti lietuvių išeivijoje. Paaukoję 15 ar daugiau dolerių gaus kvitus, tinkamus atskaityti nuo pajamų mokesčių.

L. Tamošauskas

Ekonominė konferencija

Ekonominėje lietuvių konferencijoje Floridoje, šalia kitų paskaitų, bus pranešimas apie lietuvišką prekybos rūmus arba Lithuanian Chamber of Commerce. Jį padarys tos organizacijos Čikagoje pirmininkas Robertas Zapolis, jam talkins Antanas Rudis. Pageidautina, kad kuo daugiau lietuvių profesionalų, verslininkų ir prekybininkų konferencijoj dalyvautų, nes juos apjungianti organizacija yra esminis šių dienų klausimas.

Konferencija įvyks Marco Island, Floridoje, š. m. lapkričio 9, 10 ir 11 d.d. Informacijų prašoma kreiptis į “Lito” investavimo bendrovę Niujorke, tel. (718) 441-2811 arba (718) 441-6799.

Dėl kelionės ir viešbučių rezervacijų skambinti į “Vytis International Travel Service” (718) 769-3300. Kas turės daugiau laiko, galės pabuvoti Marco Island ilgiau, nes viešbučių butai bus užsakyti visai savaitei — nuo lapkričio 6 iki 13.

A+A EDMUNDUI MILIAUSKUI

mirus,

žmoną EDITĄ, sūnų ARVYDĄ su šeima, seserį ONĄ ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Lena ir Anicetas Žižiai

Savivaldybiniai rinkimai 1985 metų lapkričio 12, antradienį

Teisė balsuoti

Jūs turite teisę balsuoti Toronto savivaldybės rinkimuose, jeigu esate:

- Kanados pilietis arba kitoks Britanijos valdiny
- Būsate 18 metų amžiaus ar daugiau 1985 metų lapkričio 12 dieną arba prieš tai
- Gyvenęs Toronto mieste bet kurį laiką tarp 1985 metų rugsėjo 3 — spalio 23 dienos
- Jūs pats arba jūsų sutuoktinis-nė negyvenate Toronto mieste, bet esate nuomininkai arba žemės savininkai.

Jeigu jūsų pavardė (rašyta balsuotojų sąrašė per klaidą, neturite teisės balsuoti.

Jeigu turite teisę balsuoti, bet jūsų pavardė neįrašyta balsuotojų sąrašė, galite balsuoti gavęs balsavimo pažymėjimą iš miesto raštvedžio miesto rotušėje arba padaręs pareiškimą balsavimo pareigūno pavaduotojo akivaizdoje savo apylinkės rinkiminėje būstinėje balsavimo dieną. Reikia turėti atitinkamus asmens dokumentus.

Jeigu tapote Kanados piliečiu 1985 metų spalio 24 dieną arba po jos ir kitais atžvilgiais turite teisę balsuoti, taip pat galite gauti balsavimo pažymėjimą arba padaryti pareiškimą, jei turite savo pilietybės įrodymą.

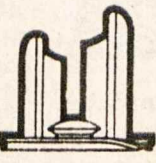
Nusikalsta įstatymui:

- jei kas balsuoja neturėdamas teisės*
- jei kas balsuoja daugiau kartų nei leista*
- jei kas balsuoja ne savo rinkiminėje būstinėje, kurioje balsuoti turi teisę*

Jei būsate rastas kaltas dėl minėtų pražangų, galite susilaukti bausmės iki \$2,000 arba kalėjimo iki šešių mėnesių.

*Pakeistas 1980 metų savivaldybinių rinkimų įstatymas

Roy V. Henderson,
miesto raštvedys ir
balsavimo pareigūnas

TORONTO MIESTAS

Savivaldybiniai rinkimai 1985 metų lapkričio 12, antradienį

Miesto tarybos narys (Alderman) ir metropolinės tarybos narys (Montropolitan Councillor) — dabar balsuosite už abu

Pirmą kartą Toronto miesto balsuotojai nuspręs kas jiems atstovaus metropolinio Toronto taryboje, balsuodami lapkričio 12 dieną.

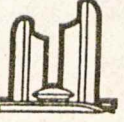
Balsuotojai, pažymėdami balsavimo lapelyje pavardę kandidatuojančio (metropolinė tarybą, pasisakys už asmenį, atstovausiančio jiems metropolinėje taryboje, kurios žinioje yra bendrieji reikalai, liečiantys visas šešias savivaldybės metropolinio Toronto srityje. Senojoje sistemoje balsuotojai neturėjo tiesioginio balso parinkti pareigūnams (metropolinė tarybą.

Dabar balsuotojai, užuot rinkę du miesto tarybos narius (aldermanus), balsuos už vieną kandidatą (Alderman) ir miesto tarybą ir vieną kandidatą (metropolinė tarybą (Metropolitan Councillor). Abu nariai dalyvaus miesto tarybos posėdžiuose, abu nariai dalinsis atsakomybe vietinėse komisijose ir bendruomenės organizacijose, tačiau tiktai miesto tarybos nariai (aldermanai) galės būti pastovių komitetų ir miesto vykdomojo komiteto nariais.

Dabar jūs turite balsą pareikšti kas atstovaus jūsų interesams ir miesto taryboje, ir metropolinėje taryboje.

Telefonas rinkiminei informacijai: 947-7800.

TORONTO MIESTAS

Mažosios Lietuvos veikėją išlydėjus

A. a. Jonas Anyšas, Martyno Anyso brolis

VALERIJA ANYSIENĖ

1985 m. rugsėjo 24 d. po ilgos ligos Čikagoje mirė Mažosios Lietuvos veikėjas Jonas Anyšas, sulaukęs 86 metų amžiaus, jaunesnysis brolis torontiečio dr. Martyno Anyso, mirusio 1974 m. sausio 29 d. Toronte.

Jonas gimė 1899 m. gegužės 28 d. Kintuose, Šilutės apskrityje, Klaipėdos krašte. Jis buvo antras sūnus Miko ir Marijos Anyšų, kurie net anais sešiais vokiečių laikais savo pavardės nevykdė; nebuvo giminės su kita panašiai skambančia vokiečių Annie šeima. Tokiu būdu Jonas augo ir brenė aiškiai lietuviškoje dvasioje.

Jonas buvo gabus, veržėsi į mokslą, bet gimnazijos mokslą turėjo nutraukti I. D. karo pabaigoje, kai buvo pašauktas į kaizerio kariuomenę. Karui pasibaigus padėjo tėvams tvarkyti ūkį Petreluose. Galimybė gimnaziją baigti vakarais atsirado 1924 m., kai žymaus lietuvių pedagogo Prano Mašio pastangomis Klaipėdoje buvo įsteigti vakariniai kursai Mažosios Lietuvos jaunimui. Deja, po kelių metų sėkmingos veiklos, Lietuvos vyriausybei nepaskyrus lėšų, kursai buvo uždaryti, ir Jono mokslas vėl pertrauktas. Tai buvo didelis smūgis Jonui ir kitiems to nuostato paliesiems Klaipėdos krašto jaunuoliams.

Jono pasiryžimas baigti gimnaziją buvo tikrai nepalaužiamas, ir jis tam tikslui persikėlė į Kauną, kur gavo užsienio reikalų ministerijoje tarnybą. Gavęs Kauno suaugusių gimnazijos atstatą ir stipendiją, pradėjo studijuoti Viena. Sekdamas brolio Martyno pėdomis, ruošėsi diplomatinei karjerai ir baigė Vienos konsulinę akademiją. Buvo paskirtas į Klaipėdą, kur dvejuis metais ėjo Klaipėdos krašto direktorijos referento pareigas.

Klaipėdos krašte tuo metu pradėjo reikštis hitlerinė propaganda, ir labai stokojo iš šio krašto kilusių lietuviško nusistatymo akademiku. Jonas pasižymėjo dideliais administraciniais gabumais ir 1936 m. buvo paskirtas Lietuvos respublikos valstybės tarybos kanceliarijos viršininku Kaune. Šioje tarnyboje jis išbuvo iki 1940 m.

1938 m. gruodžio 25 d. Jonas susituokė su suvalkiečiu Adela Šapaite. II D. karo įvykiai ir sovietinė okupacija skaudžiai palietė naujai pradėtus

šeimos gyvenimą. Teko pasitraukti į Vokietiją. Po karo Jonas dirbo UNRRS tarnyboje Hannoverioje, Vokietijoje.

Seno bičiulio ir šeimos draugo kun. Jono Paupero pastangomis, Jonas 1950 m. emigravo į JAV ir įsikūrė Čikagoje, kur užaugino dvi dukteris lietuviškai krikščioniškoje dvasioje.

Čikagoj Jonas įsijungė į Mažosios Lietuvos lietuvių draugijos veiklą ir ilgus metus ėjo atsakingas pareigas. Taip pat aktyviai dalyvavo kun. Paupero Ziono parapijos taryboje ir daugiau kaip 10 metų buvo lietuvių evangelikų tarybos sekretoriumi. Kun. Pauperui mirus, perėjo į kun. Anso Trakio lietuvių evangelikų-liuteronų "Tėviškės" parapiją ir veikė jos taryboje. Nuo pareigų atsisakė tik ligai pradėjus jį kaninti.

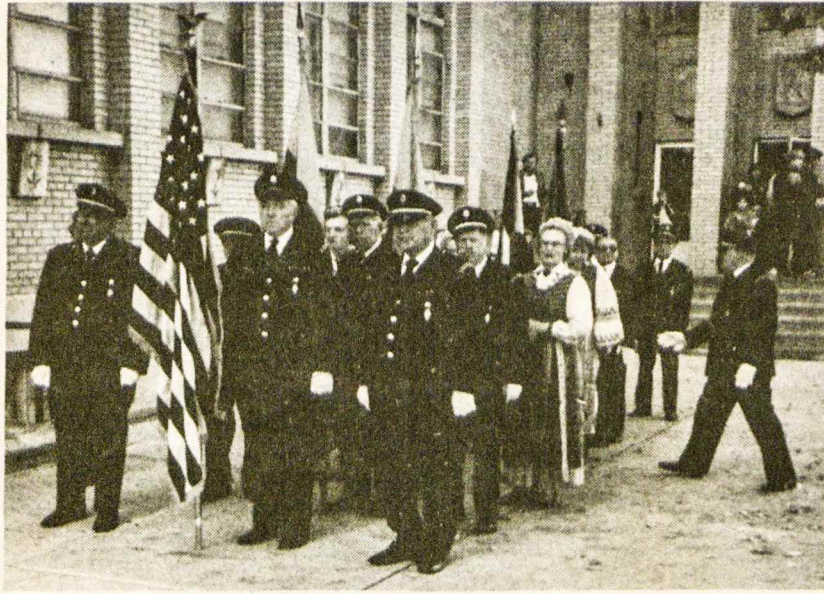
Jonas užaugo giliai tikinčioje šeimoje ir visą amžių rūpinosi lietuvių evangelikų reikalais. Dar būdamas jaunu gimnazistu Klaipėdos krašte, aktyviai įsijungė į kovą su smurtiniais įsigalėjusiu vokiečių krypties sinodu. Ta kova sėkmingai pasibaigė 1925 m., įsteigus Lietuvos konsistoriją su kun. dr. Vilium Gaigalaičiu kaip pirmininku priešakyje. Tai buvo tais laikais didelis lietuvių evangelikų-liuteronų laimėjimas.

Jonas paliko giliai liūdinčią savo ištikimą gyvenimo draugę Adelina, kuri jį, dalinai paralyžuotą sunkių ligonų, globojo iki paskutinės dienos su nepaprastu pasišventimu. Jo liūdi dvi dukterys: menininkė Išė Šalkauskienė su vyru prof. dr. Kęstučiu Šalkausku ir vaikaičiai Audrone, Anita, Arūnų Kalgary, Kanadoje; Renata su vyru dr. Albertu Gudat, vaikaičiai Eduardu ir James iš New Jersey. Jo taip pat liūdi brolio Martyno našlė Valerija Toronte, brolvaikiai — dr. Gražina Anyšaitė-Slavenienė ir dr. Jurgis Anyšas su šeimomis.

Velionį palaidojo vysk. A. Trakis Bethany kapinėse, dalyvaujant apie šimtą artimųjų ir bičiulių iš Čikagos bei kitų vietovių.

Mielas Jonai, tebūnie Tau lengva svetinga Amerikos žemė!

Užsakykite "TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS" kaip dovaną jaunavedžiams, studentams, mokslus baigusiems, jauniems profesionalams, naujakuriams, vienišiesiems tautiečiams. Metinė prenumerata naujam skaitytojui — \$15.00, JAV-se — \$15.00 amerikiečių. Reguliari prenumerata — \$20.00, JAV-se — \$20.00 amerikiečių.

Šaulių būrys, dalyvavęs Čikagoje surengtos Vilniaus dienos iškilmėse

Žvilgsnis į naują plokštelę

Torontieškės "Volungės" dešimtmečio dovana klausytojams

TADAS GUREVIČIUS

Prieš kelias dienas volungietė man įteikė įdainuotą muzikos juostelę, pageidaujama, kad aš šiek tiek ją aptarčiau spaudoje. O ta juostelė yra nepaprasta, nes jina yra kopija originalios juostos, iš kurios bus pagaminta "Volungės" choro, vadovaujamo D. Viskontienės, dešimtmečio sukakties proga lietuviškų dainų plokštelė vardu "VOLUNGĖ". Pati plokštelė yra dar gaminama, tad tenka rašyti ne tiek apie pačią plokštelę, kiek apie jos būsimas dainas. Nemanau, kad plokštelės techniškas apipavidalinimas turėtų daug kuo skirtis nuo juostelės, kuri yra švariai įdainuota.

Šioje plokštelėje "Volungė" pasirodo kaip subrendęs vienetas, kuris supranta lietuvišką liaudies dainą ir sugeba gražiai atlikti lengvesnio žanro populiarias dainas antroje plokštelės pusėje. "Volungės" dainų pasirinkimas turėtų patikti ne tik jaunesniems klausytojams, bet ir vyresniems.

Pirma pusė plokštelės skiriama daugiausia lietuvių liaudies dainoms. Čia klausytojas iš karto susidarys teigiamą nuomonę apie pačią plokštelę ir chorą — dainos gražios, skambios, muzikaliai. Šventovė, kur juosta buvo įrašyta, akustika atitinka ir gan maloni, nors kai kurioms dainoms, pvz. "Aviža praše", ne visiškai tinkama.

Aplamai choras labai gražiai atlieka pasirinktą dainų programą. Pirmoje pusėje plokštelės vyrai pajėgiai, nuotaikingai atlieka "kaimo bernų" dainą "Šią naktelę". Šią dainą jau esu išklaussęs bene penkis kartus, bet ji man vis neatsibosta, nors jos tempas gal ir per lėtas. Moterys irgi neatsilikusios. Jos vykusiai sudainuoja "Tupėjo vanagos", "Tu giružė" ir "Daržely rutelė". Jų balsai nuskamba švariai, be atskirų išsišokimų. O mišrus choras pasižymi Čiurlionio harmonizuotoje dainoje "Beauštanti aušrelė". Čia girdėsime tobulus balsų perėjimus ir prasmingą interpretaciją. K. Kavcko "Nuo Birutės kalno" nuskamba gana blankiai. Šioje

dainoje chorui ne visiškai pavyksta išgauti Maironio žodžių prasmę bei sukelti atitinkamą emociją.

Antroje plokštelės pusėje "Volungė" dainuoja pyne įvairių, populiarių lietuviškų estradinio pobūdžio kūrinių. Nors dauguma melodijų buvo ne kartą girdėta, šios dainos yra taip įdomiai aranžuotos, kad jų klausytis yra labai malonu. O puiki "Volungės" interpretacija ir taiklų J. Govėdo piano įrašą dar pagilina šį gerą įspūdį.

Naviko "Prie Nemuno vingio" gali išreikšti visa tai, kas yra gera šioje plokštelės pusėje. Ši daina labai patiks romantiško nusiteikimo klausytojui. Čia girdimi įdomūs valso ir tango taktų pasikeitimai, vykę dinamikos niuansai ir gražus piano akompanimentas. Aiškiai matosi, kad "Volungė" jausmingai dainuoja. Kitos dainos taip pat labai gerai atliktos.

Dabar pažvelgsime, kur "Volungė" dar galėtų pasitobulinti. Nors šis choras jau yra pasiekęs gana aukštą muzikinį lygį ir gali drąsiai rodytis savo pažangumu, bet neturėtų tenkintis ligšioliniu pasisekimu, o stengtis kopti į pačią kalno viršūnę, nes jina nebe per toli.

Pirmiausia "Volungė" turėtų atkreipti didesnę dėmesį į dainų žodžių taisyklą, aiškų ištartimą. Kiekvienas žodis turėtų aiškiai skambėti kaip krikščioniškas skambutis. Dažnokai jaučiama kai kurių priebalsių angliškas, pvz. tai, paties, pamatys ir pan.

Reikėtų stengtis kreipti daugiau dėmesio ne tik į bendrą dainos atlikimą, bet ir į muzikinę atskirų žodžių bei frazių interpretaciją. Čia turėtų galvoje žodžių akcentavimą, atitinkamą tempo pritaikymą pagal teksto prasmę ir dinamikos išryškinimą.

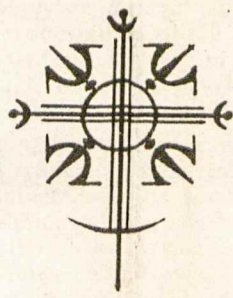
Šie pageidavimai nėra lengvai pasiekiami, bet kelias į kalno viršūnę yra visados sunkus. Linkėtina chorui toliau energingai dirbti ir netrukus vėl išleisti naują, tokią pat vertingą plokštelę.

A+ EDMUNDUI MILIAUSKUI

mirus,

jo žmoną EDITĄ, sūnų ARVYDĄ su šeima, seserį ONĄ JAKIMAVIČIENĘ, seserėčias — REGINĄ, ALVINĄ, ANTONIJĄ ir jų šeimas bei kitus gimines nuoširdžiai užjauciamo —

Birutė ir Antanas Matulaičiai

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Gerry Loughheed
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Milijonas dolerių lietuvių šalpai

Sukaktuvinis BALFo 40 metų veiklos seimas - reportažas iš Vašingtono

Kanados lietuviniai su Bendruoju Amerikos lietuvių šalpos fondu BALFu mažai reikalų turi, nors pokario metais gyvendami V. Europoje buvusiose pabėgėlių stovyklose gaudavo vienokią ar kitokią jo paramą. Tuo tarpu emigruojantiems į Ameriką BALFas daug padėjo: surado asmenis, kurie sudarė afidevitus, parūpino darbo sutartis, ne vienam ir kelionę apmokėjo.

BALFo darbai su pabėgėlių perkėlimu į užjūrį toli gražu nepasibaigė. Reikėjo šelpti likusius V. Europoje, kurie daugiausia dėl ligų negalėjo emigruoti. Po Stalino mirties BALFą užgulė daug naujų pareigų: neoficialiai šelpti žuvusius Lietuvos partizanų gimines, iš Sibiro grįžusius tremtinius, dabartinių sovietų kalinamų Lietuvos disidentų šeimas ir pagaliau nemažą lietuvių, gyvenančių Lenkijos Suvalkų trikampyje ar kitose Lenkijos dalyse. Tačiau šis konfidencialus BALFo šalpos darbas dėl žinomų priežasčių viešumai negali būti atskleistas, kol Lietuvis viešpatuoja okupantas.

Spalio 12-13 d.d. Vašingtone įvyko BALFo 40 metų veiklos sukaktuvinis seimas, susidėjęs iš kelių dalių: iškilmingų seimo atidarymo, darbo posėdžių, vakarinio pokylio, kurio metu buvo pagerbtas Lietuvos diplomatinis šefas ir Lietuvos atstovas Vašingtone dr. Stasys Bačkis. Sekmadienį, gausiai suvažiavę BALFo direktoriai, atstovai ir svečiai, dalyvavo koncelebracinės Mišios visos Amerikos katalikų tautinėje šventovėje, kur įrengta ir lietuvių Šiluvos Dievo Motinos koplyčia. Po pamaldų ir procesijos į lietuvių koplyčią aplankė Lietuvos pasiuntinybė.

Prieš kelias brūkšniais aprašant pačią dviejų dienų šventę Vašingtone, štai ištrauka iš BALFo apyskaitos, kurių revizijos komisija pateikė seimui. Nuo 1981.IX.30 iki 1985.VIII.31 pajamos buvo 997,767 dol., suaukotų drabužių vertė — 152,485 dol. Tad iš viso pajamų turėta 1,150,252 dol. Per tą laiką šalpai buvo išleista 1,019,347 dol. Kasoje liko 232,140 dol.

Seimo atidarymas

Sukaktuvinis seimas vyko sostinės centre esančiame prabangiame "Grand" viešbutyje. Atidarymo poėdyje dalyvavo bene 22 BALFo direktoriai ir per 100 skyrių atstovų nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno. Dalyvavo taip pat būrys garbės svečių ir du tebesą gyvi BALFo pirmūnai, prieš 40 su viršum metų dalyvavę įsteigimo posėdyje. Tai prel. J. Balkūnas ir Juozas Laučka.

Himnais ir invokacija pradėtą seimo atidarymo posėdį pasveikino prezidento Reagano vardu Baltųjų rūmų įstaigos santykiams su visuomene vienas direktorių — Linas Kojelis, Lietuvos diplomatijos šefas ir atstovas Vašingtone dr. Stasys Bačkis, gen. Lietuvos konsulas Niujorke A. Simutis, prel. Jonas Balkūnas, BALFo direktorių pirm. Vladas Pažiūra, ilgametė BALFo direktorė Alena Devenienė, VLI-Ko pirm. dr. K. Bobelis, ALTos pirm. T. Blinstrubas, PLB v-bos atstovė B. Jasaitienė ir daugelis kitų. Taip pat daug sveikinimų buvo atsiųsta raštu. Ilnojaus ir Marylando valstijų gubernatoriai atsiuntė specialius raštus.

Dr. S. Bačkis savo sveikinime pabrėžė Lietuvos diplomatines tarnybos įnašą BALFo darbe, nes ir jis pats Paryžiuje BALFui dirbo 15 metų. Evangelikų vyskupas Ansas Trakis sveikindamas seimą pastebėjo, kad su BALFo įsteigimu prasidėjo ekumeninė praktika. Gen. konsulas Anicetas Simutis priminė, kad BALFas augo didžiojo Niujorko pašonėje, brenė Čikagoje, o sukaktį švenčia sostinėje Vašingtone ir kad BALFo šalpa lietuvių pasiekia nuo Vladivastoko iki Amerikos krantų.

Alena Devenienė-Grigaitienė, ypač išskėlė prel. J. Končiaus nuopelnus, su kuriuo jai teko kartu dirbti 20 metų. Ji pabrėžė, kad visi dirbo labai vieningai, kad BALFas buvo įsteigtas padėti Lietuvos žmonėms ir kad buvo ryžtasi net laivus siųsti į Lietuvą.

Iškilmingą atdiaromąjį posėdį, kuriame dalyvavo apie 120 žmonių, paskaita užsklėdė BALFo pirmūnas Juozas Laučka, spalvingai apžvelgęs BALFo įsteigimą ir ypač pirmuosius penkerius jo veiklos metus. Pabrėžtinai buvo ir BALFo cv pirm. Marijos Rudienės tartas žodis atidaromajam posėdyje, kurį ji baigė šiais žodžiais: "Ir toliau padėsime kovotojams Lietuvoje, liudysime pasauliui apie jų kančias..."

Iškilmingas pokylis

Šeštadienio vakare "Grand" viešbučio pokylį salėje įvyko iškilmingas pokylis, kurio metu buvo pagerbtas dr. Stasys Bačkis diplomatinio darbo 55 m. ir tarnybos Vašingtone 25 m. proga. Dalyvavo apie 250 svečių. Šalia iš kitur suvažiavusių BALFo darbuotojų, čia prisijungė ir nemažai Vašingtone bei jo apylinkėse gyvenančių lietuvių. Į pokylį, atvyko ir amerikiečiai garbės svečiai — valstybės sekretoriaus pavaduotojas žmogaus teisių reikalais Richardas Shifteris su žmona ir Vašingtono arkivyskupas James Hickey.

Prieš pradėdant oficialią pokylio dalį, himnus sugiedojo E. Jurgelaite, invokaciją sukalbėjo Vašingtono lietuvių kapelionas kun. dr. T. Žiūraitis. Iš Romos atvykęs Lietuvos atstovas prie Sv. Sosto ir Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone patarėjas Stasys Lozoraitis lietuvių kalba tartame žodyje pasveikino BALFą ir jo darbuotojus, jų darbą pavadindamas gražiausia krikščioniško ir tautinio solidarumo išraiška. Po to jis kalbėjo apie sukaktuvinį dr. St. Bačkį ir aplamai Lietuvos diplomatinę pareigą, palinkėjęs dr. S. Bačkui ir toliau eiti tuo tiesiu keliu, kurį nustatė tuojau po sovietinės okupacijos Romoje susirinkę Lietuvos diplomatai.

St. Lozoraičiui baigus kalbą, programos vedėjas buv. amerikiečių teatro aktorius ir BALFo veikėjas J. Boley-Bolevičius prie pakylės pakvietė dr. St. Bačkį. 250 banketo dalyvių pakilo nuo kėdžių ir sukaktuvinį pasitikio karštai plojimai. Dr. St. Bačkis savo žodyje pastebėjo, kad šį vakarą pagerbiamas ne tik jisai, bet kartu visa Lietuvos diplomatija, ir kiek plačiau aptarė Lietuvos diplomatų dabarties nelengvus uždavinius.

Po vakarieniškos solistės Nerijos Linkevičiūtės-Kasparienės atlikto neilgą liaudies dainų ir lietuvių kompozitorių kūrinių koncertą, dalyvių ypač šiltais sutikimą. Nuskambėjus dainoms ir plojimams, BALFo cv pirmininkė M. Rudienė pristatė garbės svečią — Vašingtono arkivyskupą James Hickey. Padėkojusi Amerikos episkopatui ir katalikų šalpos organizacijoms už tą didelę paramą, kurią BALFas iš jų gavo savo veiklos pradžioje, M. Rudienė arkivyskupui įteikė padėkos dovaną — iš gintaro gabalėlių sudėtą Vilniaus Aušros Vartų Marijos paveikslą.

Arkivyskupo ir valdžios atstovo kalbos

Arkivyskupas savo kalboje išskėlė tris pagrindinius simbolius, su kuriais paveiksluose vaizduojamas šv. Kazimieras, būtent karūną, kryžį ir leliją. Suveddamas tuos simbolius su Lietuvos dabartimi, arkiv. J. Hickey pastebėjo, kad "karūna turi priminti karališkąjį orumą ir ypač žmogiškąjį orumą tūkstančių Lietuvos gyventojų, kurių žmogaus teisės yra paneigtos. Tegū toji karūna primena, kad reikia dirbti ir melstis, kol Lietuva vėl bus laisva. Kryžius tegū primena tuos persekioji-

mus, kuriuos pergyvena lietuvių tauta. Lelija tegū žymi lietuvių tautos prisirišimą prie Dievo Motinos..."

Arkivyskupo kalbos turinys paliudijo jo Lietuvos istorijos pažinimą, nes arkivyskupas jau kalbos pradžioje prisiminė savo artimą pažintį su arkiv. Ch. Salatka, prel. L. Tulaba ir kun. G. Kijauskų, SJ.

Paskutinis kalbėti buvo paskiestas paskirtasis valstybės sekretoriaus pavaduotojas žmogaus teisių reikalams ambasadorius Richardas Shifteris. Pristatė inž. A. Rudis. Jo kalba buvo skirta apibūdinti išskirtiniams JAV užsienio politikos bruožams, kaip tiesus ir atviras pasisakymas pasauliniuose forumuose už visus skriaudžiamuosius ir persekiojamuosius. Vienas to pavyzdys yra ir sovietų okupuotos Baltijos valstybės. Shifteris taip pat kalbėjo apie lietuvių herojišką priešinimąsi sovietų užmacioms. Šio amerikiečio pareigų įdomiai kalbą atpasakoti reikėtų skirti daug vietos, nes jis buvo tikrai akademiška ir palietė plačius politinius aspektus.

Susumuojant pirmąjį BALFo sukaktuvinio seimo dieną galima drąsiai teigti, kad kulminacinis seimo punktus buvo iškilmingas pokylis su neeiliniais kalbėtojais ir gera, reprezentacinė dainininkė, nors svečiai dviejose nedidelėse salėse buvo gerokai suspausti.

Išpuodingos pamaldos

Didžiojoje Amerikos katalikų šventovėje sekmadienį, 2 v.p.p., buvo atliktos koncelebracinės Mišios. Procesijos atlydėtas, lietuviškas Mišias atnašavo vyskupas V. Brizgys su astuoniais kunigais. Šventovės gale prie aukštai iškeltų vargonų giedojo Baltimorės lietuvių choras "Daina" ir solistas Alg. Brazys iš Čikagos. Pamokslą pasakė prel. J. Balkūnas. Kadaise buvęs garus pamokslininkas, šį kartą prelatas ugningai kartojo jau seniai girdėtas mintis. Tačiau didelė naujiena buvo ta, kai šioje Marijos šventovėje trumpą baigiamąjį pamokslą pasakė lietuvių evangelikų liuteronų vyskupas ir vienas BALFo direktorių — Ansas Trakis. Jo trumpo pamokslas turinys buvo samariečių, išplaukęs iš Sv. Jono Evangelijos.

Lietuvių koplyčioje

Po Mišių procesija nuėjo į lietuvių Šiluvos Dievo Motinos koplyčią, įrengtą pačiame šventovės viduryje. Procesijoje, šalia katalikų dvasininkų bei pasauliečių, ėjo ir liuteronų vyskupas A. Trakis. Perpildytoje koplyčioje kur žmonės toli gražu netilpo, kun. dr. T. Žiūraitis sukalbėjo maldą į Šiluvos Dievo Motiną. Dalyviai, kurių buvo per 300, sugiedojo giesmę "Marija, Marija".

Ši koplyčia — puikus lietuvių dailininkų meno kūrinys buvo įrengta vysk. V. Brizgijo didelės iniciatyvos dėka. Kitais metais minėsime Šiluvos Dievo Motinos koplyčios Amerikos katalikų tautinėje šventovėje Vašingtone 20 metų sukaktį. Kokį uždavinį koplyčia atlieka, tepasako šis faktas. Mišių metu, noredamas įrašyti choro ir solisto giedamas giesmes, atsisėdau didžiosios šventovės viduryje prie šais lietuvių koplyčią. Valandos laikotarpį suskaičiau per 70 ją aplankiusių turistų. Virš koplyčios altoriaus yra visų dėmesį atkreipiantis įrašas anglų kalba: "Dievo Motina, laimink žemę, kankinių kraują nušlaksintą". Altoriaus apačioje šviečia įrašas anglų kalba "Lithuania", o šoninės sienos mozaikoje — tremtinių Mišios Vorkutos kasyklų šachtose.

Pasibaigus iškilmėms šventovėje ir visiems nusifotografavus bendroje nuotraukoje, apie 200 asmenų vaišinosi Lietuvos pasiuntinybės rūmose, kur juos nuvežė specialiai pasamdyti autobusai. **Koresp.**

Antroje Lietuvių skautų sąjungos tautininkų-kių suvažiavimo dalyviai 1985 m. spalio 12-14 d.d. Beaumont Reserv. Rock Creek, Ohio. Viduryje — vyr. skautininkė S. GEDGAUDIENĖ ir vyr. skautininkas K. MATONIS po daugelio posėdžių bei svarstybų

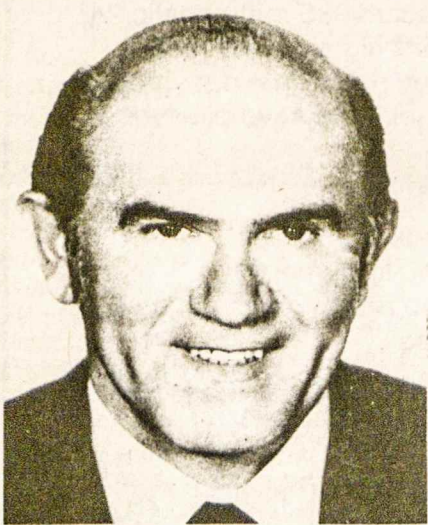
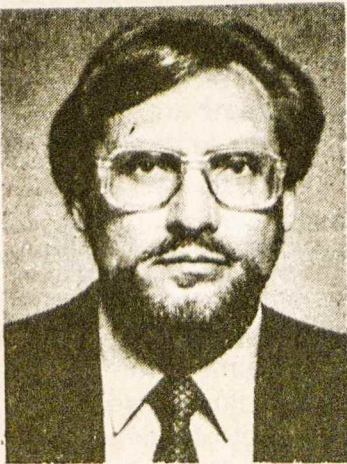
Į viešųjų mokyklų švietimo vadybą pirmoje Toronto apylinkėje (Ward one)

lapkričio 12 dieną išrinkite lietuvių bičiulį estą

PETER KIVILOO

- Baigęs pedagogiką (Ph.d. kandidatas), sociologijos magistras
- Dirbęs 20 metų švietimo srityje
- Tėvas dviejų dukterų (Toronto mokyklose)
- Kovoja prieš per didelį algų padidinimą (33%) vadybos patikėtiniams ir prieš partinę politiką švietime (prieš NDP)
- Siekia atstatyti tradicines vertybes auklėjime

Telefonas 488-2782

Pastaba. Pagal pakeistas rinkimų taisykles, kiekvienoje apylinkėje renkami du atstovai — vienas į metropolinio Toronto tarybą, kitas — tik į Toronto miesto tarybą.

W. Boytchuk kandidatuoja tik į miesto tarybą aldermano pareigoms.

Štai jūsų kandidatas į Toronto miesto tarybą!

Dabar labiau nei bet kada miesto vadovybėje reikia asmens, kuris yra patyręs ir moka tvarkyti miesto reikalus

Šių metų lapkričio 12, antradienį, vėl išrinkite lietuvių bičiulį

BILL BOYTCHUK

pirmoje rinkiminėje apylinkėje (Ward 1)

Rinkimų būstinė: 49 Dundas St. W., Toronto, Ont.

Tel. 769-2147

Jungtiniam chorui Kanados lietuvių dienu koncerte Anapilio salėje Toronte-Mississaugoje 1985 m. spalio 13 d. diriguoja montrealietis muzikas A. STANKEVIČIUS

Kuklus išvaizda, didis šviesia asmenybe

Palydint a.a. profesorių Simą Sužiedėlį anapus kapo

E. DANILIŪNAS

1985 m. rugsėjo 22 d. Brocktone, Mass., JAV, mirė profesorius Simas Sužiedėlis. Tai nepaprastai šviesi asmenybė, ypatingo darbštumo žmogus: istorikas, visuomenininkas, L. Enciklopedijos, „Darbininko“ ir kitų leidinių vyr. redaktorius.

Tektų parašyti visą monografiją, norint apibūdinti jo daugiasakę veiklą. Aš čia mėginsiu paliesti tik keletą momentų, man giliausiai įsimusių atmintin ir, sakyčiau, gana būdingų jo principiniams įsitikinimams bei siekimams.

Dailaus sakinio meisteris

Didžiausioje lietuvių stovykloje V. Vokietijoje, Hanau mieste, pokario metais jis buvo ne tik kultūros vadovas, bet ir visos tenykštės veiklos vienas pačių svarbiausių šulų. Jis čia buvo žinomas ir kaip dailiojo žodžio meisteris. Kam tik reikėdavo trumpai ir meniškai kalba išsireikšti, kreipdavosi į jį, prašydami suredaguoti padėkos adresus, šūkius ir t.t. Jis tam pašvedavo nemažai laiko, bet galutinė redakcija būdavo lyg savotiškas meno kūrinys. Kelių puslapių aprašymą jis suvedavo į vieną ar du sakinius, kuriuose vienu žodžiu būdavo pasakyta daugiau, negu kitas pajėgtų pasakyti visu puslapiu.

Jo paskaitos turėdavo didžiausią pasisekimą. Jų turinyje sušvėsdavo naujos ir gilios mintys, o klausytojas jausdavo pasigėrėjimą: sužiedėliškas stilius, labai šliuota kalba, dailūs, poetiški sakiniai, brandūs turinys. Jo pasirinktos temos būdavo irgi neeilinės.

„Anapus kapo“

Didžiausią susidomėjimą stovykloje sukėlė jo paskaita „Anapus kapo“. Argi įmanoma arti valandos kalbėti šia tema? Ką naujo ir ką iš viso šia tema galima pasakyti? Juk tai nuolatinė pamokslininkų tema, tiek kartų kartota: žmogaus gyvenimas nesibaigia jam kapą supylus. Ką gi daugiau galima prie to pridėti? Susidomėję stovyklos gyventojai vienas kitą klausinėjo: „Ar eisi ir į šią jo paskaitą? Man rodos, kad šį kartą teks ir Sužiedėliui nusivilti. Juk čia nieko naujo jis negalės pasakyti. Tada žmonės pradės kalbėtis ir triukšmauti“. Įvyko betgi atvirkščiai. Paskaita buvo ilga, ir susidomėjimas išskirtinas — perpildytoje salėje buvo galima girdėti musę skrendant. Iš paskaitos išėjusieji jautėsi lyg būtų meno šventėje dalyvavę ir kažką nepaprasto patyrę.

Laisvės kovotojams

Jo naujos filosofinės mintys, poetiška išraiška, patraukdavo žmones. Todėl jis būdavo laikomas įdomiausiu ir stipriausiu paskaitininku. Savo paskaitas jis pailiustruodavo ir vaizdžiais palyginimais.

Jau šiuose kraštuose teko girdėti vieną jo paskaitą, kurioje jis mėgino atsakyti į visuomenėje jau iškylantį klausimą: „Ar dar verta tęsti Lietuvos laisvinimo pastangas, kai ta kova jau pradeda tapti beviltiška?“ Jis nurodė eilę pavyzdžių iš kelių tautų istorijos, patvirtinančių teigimą, kad ir beviltiška kova gali baigtis laimėjimu, jei nesusvyruojama, jei su nemenkančiu ryžtu ji ir toliau tęsiama. Savo mintis

jis išreiškė šiuo palyginimu: „Jei nelaisvės patekęs tigras, stipria grandine prirakinatas, ramiai miega, sutikdamas su savo nelaisvės dalia, tai jis niekada nebematys laisvės. Bet jei jis nuolat daužosi, mėgindamas grandinę nutraukti, anksčiau ar vėliau ta išstampa ir jį padilusi grandinė trūks ir belaisvis vėl atgaus laisvę“.

Ryžtingas sprendimuose

Velionis buvo kilnių idealų, aiškių principų ir nepaprastai stiprios valios žmogus, gana tiksliai pramatas ateitį. Tai buvo pastebima kiekviename jo gyvenimo žingsnyje. Jis turėjo ir visas kitas vadui reikalingas savybes, neišskiriančias šiu: niekada nekapituliuodavo ir niekada nepalūždavo pavojuose.

Tai rodo pvz. ir viena smulkmena iš stovyklos gyvenimo. Kai Hanau stovykloje iškilo reprezentacinio dainos vieno organizavimo idėja ir kai jos įvykdymas susidūrė su nenugalima kliūtimi, reikala išgelbėjo tik nepalaužiama Sužiedėlio valia, jo nesvyruojantis ryžtas. „Dainavos“ ansamblio dirigentų organizatorių buvo numatytas muz. Br. Jonušas, bet jis sutiko atvykti tik su sąlyga, jei tam darbiui bus tinkamos patalpos, pirmoje eilėje — salė repeticijoms ir t.t.

Iš vienintelės turimos salės iškraustyti virš šimto lietuvių ir patalpinti juos į perkimtus stovyklos kambarius, kuriuose lovos sudėtos dviem ar net trimis aukštais ir tik paliktas takas praėjimui, — atrodė neišsprendžiama problema. Taip pasisakė ir stovyklos komitetas: kultūros vadovo prašymą patenkinti nėra įmanoma.

Sužiedėlis turėjo, rodos, tik P. Gaučio paramą. Kas gi jam liko daryti? Kapituliuoti? Vietoje susyrvavimo ar atsisakymo nuo projekto jis ryžosi ir šį kartą laimėti: metė ant stalo paskutinę kozirinę kortą: „Jei kultūrinėje srityje nėra įmanoma nieko padaryti, nežinau, kodėl aš dar turėčiau likti kultūros vadovu?“ Jo pareiškimas sudarė bombos sprogimo įspūdį posėdžiautojams. Visų nuteibimui komitetas sutiko patenkinti Sužiedėlio reikalavimą. Komitetas ryžosi geriau rizikuoti trijų tūkstančių įtūsių stovyklos gyventojų „sukilimu“, negu atsisakyti vieno asmens — Simo Sužiedėlio! Kodėl?

Jis buvo turbūt pats populiariausias asmuo stovykloje, paprastai per rinkimus gaunąs daugiausia balsų. Be to, jis sugebėdavo pramatyti kuria kryptimi rutuliosis mūsų opiejų reikalai ateityje. O tokių opijų reikalų tada netrūkdavo. Tad kas gi begalėjo būti svarbiau, kaip tokioms gyvybinėms problemoms rasti tinkamą sprendimą? Tas Sužiedėlio laimėjimas gaunant patalpas buvo kažkas nepaprasto. Vyravo įsitikinimas, kad tokiu atveju niekas kitas, bet tik Simas Sužiedėlis galėjo laimėti.

Labai abejoju, ar būtų buvę įmanoma suorganizuoti reprezentacinį vienetą be Sužiedėlio pagalbos. Todėl aš jį vadinu „Dainavos“ ansamblio tėvu. Turint galvoje tuos jo nuopelnus jis ir buvo pakviestas būti ansamblio krikšto tėvu. Gaila, kad jo viską nulėmė pirmaeiliai nuopelnai vėliau kažkodėl buvo nebevertinami ar net nebeprispažįjami.

Kiek jis buvo kuklus savo iš-

vaizda, tiek didis savo šviesia asmenybe ir neeiliniai darbai. Jis dalyvavo daugelyje lietuviško darbo sričių, ne tik atiduodamas gero sūnaus duoklę savo tėvynei, bet ir mėgindamas atidirti už nedirbancius.

Žinantieji jo pasišventimą su juo atsiveikiname su pagarbą lenkdami savo galvas, linkėdami velioniu už tarnauto poilsio Dangiškojo Tėvo šviesioje ir vargų nežinančioje karalystėje. Jo gilios mintys ir jo lietuviško žodžio grožis ilgai išliks jį girdėjusių atmintyje, o jo nuveikti darbai bylos ateities kartoms apie jo auką savajai tautai.

Akademijos suvažiavimas

Jis rengiamas 1985 m. gruodžio 26-30 d.d. Los Angeles mieste

LKMA centro valdybos pirm. kun. prof. dr. A. Liūma pranešė naujus paskaitininkus, kurie sutiko skaityti paskaitas LKM akademijos suvažiavime Los Angeles š. m. gruodžio 26-30 d.d.

Prof. dr. Benediktas Vytenis Mačiūka: „Lietuvos miestų pagrindinės demografinės ir socio-ekonominės vystymosi kryptys 1944—1984 m.“ Inž. Antanas Rudis: „Krikščionių demokratų ideologijos kilmė Lietuvoje“. Inž. Antanas Girnius: „Žemės poliaus judėjimas“. Prof. dr. Antanas Klimas: „Lietuvių kalbos dalyvių sistema ir jų funkcijos“. Dr. Vincas Vycinas: Žmogaus prasmė aiškių mitinės kultūros fone“. Prof. dr. Aldona Šlepetytė-Jaunienė: „Pulgis Šlepetytė-Jaunienė: „Aukštaitijos sūnus“. Archit. Edmundas Arbas: „Architektūrinės išraiškos vertybės tautų kultūroje“.

Dr. Juozas Girnius sutiko paruošti paskaitą prof. Stasio Šalkauskio minėjimui, kuris įvyks penktadienio (XII. 27 d.) vakare Šv. Kazimiero parapijos salėje po parodų atidarymo bei apžiūrėjimo.

Parapijos mokyklos klasėse bus šios parodos: dailininkų Inos Leškienės, Ramūnės Motiejūnaitės-Sarup ir O. Paškevičienės tapybos darbai; Kazio Karužos — Lietuvos pašto ženklų ir pinigų rinkiniai; Edmundo Kulikausko — Lietuvos žemėlapių ir monetos; dr. Felikso Palubinsko — lietuviškos knygos ir LKMA leidiniai. Parodų rengime pagelbėti sutiko ir Juozas bei Laimis Venckai.

Šeštadienį (XII. 28 d.) pokylio metu viesbutyje dainuos visų labai pamėgtas Los Angeles vyrų kvartetas, kurį sudaro Rimtautas Dabšys — bosas, dr. Emanuelis Jarašūnas — pirmas tenoras, Antanas Polikaitis — baritonas, Bronius Seliukas — antras tenoras. Muzikinis kvarteto vadovas yra muzikas Aloyzas Jurgutis. Bilietai į pokylį jau parduodami po 25 dol.

Primename, kad kambariai „Ambassador“ viesbutyje kainuos po 55 dol. nakčiai — vienam arba po 27.50 dol. asmeniui — dviese. Užsakyti reikia iki gruodžio 1 d. adresu: Jonas Motiejūnas, 555 N. Beachwood Drive, Los Angeles, CA 90004. Tel. (213) 464-9398. Suvažiavimui rengti komitetas užmokės viešbutiui pirmos nakties mokesį, tuo užtikrindamas kambarių užsakymą. Kviečiame visus tautiečius, bet ypač LKMA narius, nedelsiant tuo pasinaudoti.

Rengėjų komitetas

Vokiečiai prisimena Lietuvą

Naujas žurnalo „Die Raute“ numeris ir jo straipsniai

K. BARONAS

Lietuvos vokiečių Ute von Unger-Dinner spalio-gruodžio mėn. Lietuvos vokiečių žinių ir kultūros žurnale „Die Raute“ — Rūta aprašo Maskvos-Leningrado ir Baltijos kraštų kelionės išpūdžius. Jau Londone autorė pastebėjo sovietinį biurokratizmą — nedavimą vizos iki paskutinės minutės; lėktuvas vėlavo net 6 valandas. Panašus vaizdas ir Maskvos multi-nėje: ilgos eilės patikrinimui, įvairūs formalumai.

Autorė gražiai atsiliepia apie Maskvą — Kremlių, paauksuotus cerkvių stogus (Maskvos maldos namų stogai blizga auksu, o Lietuvos šventovės paverstos sandėliais! K.B.), puikų metro, gražią išvyką Maskvos upe.

Trumpai sustoja ties Latvijos sostine, teigdama, kad 26 aukštų viešbutis „Latvija“ buvęs labai malonus, su geru vaizdu į visą Rygos miestą, darantį vokiškos įtakos išpūdį. Tal-linas, mažiausia gyventojų skaičiumi Estijos sostinė, karo beveik nepaliesta, primena viduramžių miestų vaizdą. Ji aplankė seniausią šiaurės Europos rotušę, o namai jai primena gerus hanziečių prekybinius laikus.

Daugiausia vietos Unger skiria Vilniui ir Kaunui. Tiesa, laukdama lėktuvo į Lietuvos sostinę, ji dvylika valandų išbuvo Maskvos orauostyje, tad Vilniaus lankymas buvęs gero-kai sutrumpintas. Viešbutis „Lietuva“ turi 22 aukštus, pa-statytas beveik vidurmiestyje. „Inturisto“ vadovas jai parodė Filharmoniją, Šv. Jono

šventovę (juk ji paversta muziejumi), universitetą, Gedingino pilį, Šv. Kotrynos šventovę. Atrodo, kad autorės tikslas buvo Kaunas. Automobilii, drauge su vadovu, pervažiavę buvusią Lenkijos sieną pasiekė buvusią laikinąją sostinę. Autorė sako, kad Kauno senamiestį sunku atpažinti. Į akis krenta įvairiaspalviai restauruoti namai. Mini Perkūno ir Maironio namus.

Nuostabiai graži, apsidinta medžiais Laisvės alėja, su kavinėmis, pastatytais suolais, vandens trykšliais.

Žurnalas pateikia plačią Jurbarko miesto apžvalgą, jo istoriją, prekybą. Magdeburgo miesto teises Jurbarkas gavo iš Žygimanto Vazos 1611 m. „Georgenburgą“ (taip jį vadina vokiečiai) „Die Raute“ vaizduoja daugiau kaip buv. stiprią Lietuvos liuteronų tvirtovę.

Kita Lietuvos vokiečių aprašo susitikimą su lietuviu Bulgarijos vasarvietėje. Prieš pat atostogų pabaigą staiga paplūdimyje jį išgirdo lietuvių kalbą. Užsimėgęs pašnekesys, perkeltas vėliau į viešbutį. Lietuviai buvę įvairių profesijų, atvykę iš įvairių Lietuvos vietovių, niekuomet nesutikę žmogaus iš V. Vokietijos. Jie buvę labai svetingi, didžiavosi savo kraštu, pasiektais laimėjimais.

Viena moteris buvusi iš Vilniaus. Jos giminaitis šiemet buvo išvykęs į Duisbūrge surengtas kultūros dienas, nes šis V. Vokietijos miestas yra Vilniaus draugas (Partnerstadt). Lietuviai ekskursantai gražiai jai vaišinę. Jos brolis prieš repatriaciją gyvenęs Lietuvoje ir su ekskursantais iš okupuotos Lietuvos kartu vykdavo į Bulgariją.

Platus straipsnis apie dailininką a.a. Povilą Puziną, mirusį 1967 m. spalio 22 d. Idėtas ir menininko autoportretas.

Idomi mūsų dešimties litų istorija. Ją aprašo buvęs sovietinėje nelaisvėje vokiečių kareivis. 1941 m. pašauktas į Vokietijos kariuomenę, vokie-tis į piniginę išsidėjo ir mūsų sidabrinę monetą. Sovietų nelaisvėje raudonarmietis, tikrindamas jį, rado 10 litų ir paklausė: „Sidabras?“ Vokie-tis atsakė: „Niks sidabras“. Kareivis gražino vokiečių pinigą. Nepaisant daugelio tikrinimų, nelaimi, vokie-tis 10 litų neprarado ir juos iš nelaisvės po daugelio metų atsivežė į V. Vokietiją. Atrodo, nepriklausomo Lietuvos pinigą buvo vokiečio „talismanas“, lydėjęs jį sunkiose valandose.

Ir pokariniais metais lietuviško pinigą jis neiškeitė į kokį nors prekę, nors daug kartų buvo susigundęs. Dabar tą pinigą atidavė Lietuvos vokiečių muziejui Neheime, kad tas viešai išstatytas pinigą primintų vokiečiams jų gimtąjį kraštą.

Atsiųsta paminėti

Algimantas Kezys, LITHUANIAN THROUGH THE WALL. Diary of a ten-day visit to my native land. Loyola University Press. Chicago 60657, 105 pages. Tai albuminio formato leidinys, kuriame autorius pavaizduoja savo kelionę į Lietuvą foto nuotraukomis.

Valerijonas Šimkus, ATSIMINI-MAI. Tėviškėje ir nepriklausomoje Lietuvoje. I dalis. Ilustracijos — seselės Mercedes. Leidėjas — „Laisvosios Lietuvos“ knygų leidykla. Ši leidinių rinko ir lauzė Danutė Bindokienė. Čikaga 1985 m., 464 psl.

Praktiniam gyvenimui pritaikyti keramikės VALENTINOS BALSINIENES darbai. Jos paroda įvyko š. m. lapkričio 2-3 dienomis Toronte-Mississaugoje, Anapilio Parodų salėje, kapinių lankymo savaitgalį

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Muzikos ir literatūros popietė Bostono lietuviams rengiama 1986 m. balandžio 20 d. Savo poeziją skaitys iš Kalifornijos atvykęs Bernardas Brazdžionis. Muzikinę dalį paruos kompoz. Jeronimas Kačinskas su Berklee muzikos kolegijos kameriniu orkestru ir choru. Bus atlikta Jeronimo Kačinsko kantata Bernardo Brazdžionio žodžiais „Ateities giesmė“. Kamerinės muzikos programon planuojama įjungti keletą lietuvių kompozitorių kūrinių.

Serijinio veikalo „Lietuvos bažnyčios“ penktojo tomo „Vilniaus arkivyskupija“ I dalis jau pradėta spausdinti „Draugo“ spaustuvelyje Čikagoje. Toje pačioje spaustuvelyje renkama ir penktojo tomo II dalis, numatyta išleisti 1986 m. Šeštąjį tomą apie Kaišiadorių vyskupiją planuojama išleisti 1987 m. Šių veikalo autorių yra Bronius Kviklys, kuris ne tik rankraščius paruošia, nuotraukas suranka, bet ir rūpinasi lėšomis atskiriems tomams išleisti.

Tradicinis „Dirvos“ novelės konkursas šiemet pasibaigė be laimėtojo. Vertintojų komisijai vadovavo Balys Auginas, nariai jį išjungė dr. Danguolė Tamulionytė ir Vacys Kavaliūnas. Komisija buvo gavusi 13 rankraščių. Rugsėjo 7 d. posėdyje nutarta 1985 m. premijos, kuriai \$600 buvo parūpinęs ilgametis mecenatas Simas Kašionis, nepaskirti. Esą atsiųstų novelių rankraščiai, vertinant juos literatūrinio požiūriu, buvo labai vidutiniski, o kai kurie net ir labai silpni. Komisija nerado nė vieno, kuris būtų vertas premijos. Konkurso dalyviai, norintys atgauti rankraščius, prašomi savo adresus atsiųsti „Dirvos“ redakcijai.

Naujoji „Galerija“ rugsėjo 8 d. atidaryta Locust Valley miestelyje, Long Island, prie Niujorko. Iš tikrųjų tai yra Algimanto Kezys, SJ, idėja iš Čikagos pasiekti Niujorką. Lietuvišką „Galeriją“ prieš ketverius metus jis buvo įsteigęs Čikagos centre lietuvių dailės parodoms rengti. Netgi buvo sudaręs bendrovę, kurios nariais galėjo būti tik tūkstantininkai. Meno galerijai išlaikyti reikia daug lėšų. Ligšiolinės A. Kezys, SJ, pastangos buvo nesėkmingos: po trumpo laiko bendrovė buvo likviduota, lėšos išsidalintos narių. „Galerijos“ vardas dar nėra išbrauktas iš Čikagos telefonų knygos, bet jai liko tik vienas kamps buvusios jos patalpos su stalu ir telefonu. A. Kezys, SJ, „Galerijai“ išgelbėti norėtų rasti vieną pajėgų mecenatą kaip kad įvyko Niujorke. Ten tuo mecenatu tapo finansinį „Kasos“ ir „Lito“ įstaigų vadovas Vytautas Vebeliūnas, „Galerijai“ sudaręs naujas patalpas Locust Valley miestelio viduryje, finansavęs jų įrengimą, pradinį lietuvių ir amerikiečių dailininkų kūrinių įsigijimą. „Galerija“ atidaryta šešių amerikiečių ir trijų lietuvių darbų paroda. Amerikiečiams atstovavo: Francis Chapin, Victor Charreton, Peter Ellenshaw, Max Herzog, Philippe Noyer ir Lo Pho, lietuviams — Vytautas Kašuba, Linas Katinas ir Algimantas Kezys, SJ.

Los Angeles lietuvių vyrų kvartetas, dainavęs jau keliolika metų, išleido pirmą savo plokštelę „Tu man viena“. Kvartetą sudaro keturi muzikingi inžinieriai: dr. Emanuelis Jarašūnas — pirmas tenoras, Bronius Seliukas — antras tenoras, Antanas Polikaitis — baritonas ir Rimtautas Dabšys — bosas. Kvartetui kadaise vadovavo kompoz. Bronius Budriūnas, o dabar vadovauja iš Čikagos atsikėlęs muzikas Aloyzas Jurgutis. Susipažinimui su plokštele buvo skirta koncertinė vakaronė rugsėjo 21 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Koncerto programa buvo sukirstyta į keturias dalis, atskirtas humoristinis kvarteto narių tarpai. Kvartetas yra pakviestas gruodžio 1 d. Klivlandan atlikti programos kultūrinėje „Dirvos“ popietėje.

Kultūrinis Sao Paulo miesto centras ir lietuvių šv. Kazimiero suaktybes komitetas buvo paskelbę dailės kūrinių konkursą šventojų atminimui. Konkursas susilaukė didelio dėmesio Brazilijoje. Konkursinių kūrinių paroda buvo surengta sportiniame Sao Paulo klube „Juventus“. Lankytojų laukė 14 išstatytų kūrinių. Vertintojų komisijos milijono krūzeių premiją laimėjo belgų kilmės dail. Zy van Langendonck, o lankytojai geriausiai įvertino esto Roberto Zirkio „Šv. Kazimiero viziją“.

Rietavo liaudies teatras Plungės rajone žiūrovus pakvietė į B. Dauguviečio komedijos „Žaldokynė“ premjerą, kurią režisavo S. Eigirdas. Pagrindinius vaidmenis paruošė ilgamečiai saviieiklinės grupės nariai — veterinarijos gydytojas L. Jasiukėnas, gamybinio baldų susivienijimo „Klaipėda“ Rietavo skyriaus technologas B. Diuika, vidurinės mokyklos mokytojas A. Kerpė, medicinos felerė P. Dromantiene.

Kijevo lielių teatras sezoną užbaigė Justino Marcinkevičiaus „Prometėjo poema“. Tokio žanro veikalas su filosofinio kūrinio personažais Kijevo lielių teatre suvaidintas pirmą kartą.

Trečioji Baltijos tautų taikosmosios dekoratyvinės dailės paroda buvo surengta Taline. Palyginus atskirų šakų kolekcijas, lietuvių darbai išsiskyrė keramikos ir tekstilės rodinuose, latvių — tekstilės, o estų — visose srityse. Estai parodė 200 kūrinių ir visapusiškai atskleidė savo dailę. To negalėjo padaryti latviai ir lietuviai, išstatydami tik po šimtinę savo darbų.

Lietuvos liaudies buities muziejiaus liaudies muzikos teatro grupė surengė koncertą Didžiasalylje. Statybinių medžiagų kombinato darbininkai išvieno šimtmečio į kitą perkėlė tautiniai grupės drabužiai, sutartinės bei kiti dvasinės kultūros perlai. Po koncerto pasikalbėta apie Tverės krašto dainas, darbo ir švenčių tradicijas, pabendrauta su Juozo Kėkšto vadovaujamu Didžiasalio kultūros namų mišriu choru ir vietiniais kraštotyrininkais.

Centrinuose Lietuvos dailės muziejaus rūmuose Vilniuje atidaryta keramikos darbų paroda „Dailininkas ir gamta“, raginanti lankytojus pažinti, mylėti ir tautosi savo gimtojo krašto gamtą. Parodoje dalyvauja platus pripažinimo susilaukę taikomosios dailės meistrai ir jauni dailininkai. Jų darbai atskleidžia naujausias gamtosaus temas. Lankytojai ypač domisi A. Šaltenienės keramikos darbais, kurių autorė buvo apdovanota šiemetinėje Lietuvos, Latvijos ir Estijos taikomosios dailės parodoje, rengiamoje kas treji metai. Parodoje yra ir L. Šulgaiteis kompozicija iš porceliano, kuri buvo išstatyta tarptautinėje keramikos parodoje Italijoje, Faencos mieste.

Vilniaus filharmonija naująjį sezoną pradėjo simfoninio orkestro koncertu rugsėjo 18 d. Rugsėjo 21 d. vilniečiai buvo pakviesti į koncertą, skirtą aštuoniasdešimtiesiems kompoz. A. Račiūno gimimo metinėms. Rugsėjo 22 d. prsidėjo tradiciniu tapęs IV-sis styginių kvartetų festivalis. Be Lietuvos atstovų, j a m e dalyvavo Maskvos Borodino ir Šostakovičiaus bei Kalinino filharmonijos styginiai kvartetai. Festivalinį įtrauktas klasikinis ir dabartinis styginių kvartetų repertuaras. Koncertai y k o ne tik Vilniuje, bet ir kituose didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Filharmonija rudenį rengia muzikos šventes Lietuvos rajonų moksleiviams. Šiemet tie koncertai jauniems klausytojams įvyks Raseiniuose, Kelmėje, Šilalėje, Tauragėje, Jurbarkė. Abonamentinių koncertų ciklai garsins atskirų žanrų muziką — simfoninę, fortepjoninę, styginę, vokalinę, kamerinę ir liaudies instrumentų. Kamerinis Lietuvos orkestras ir pianistas V. Krainevas ruošia ciklą „Visi A. Mocarto koncertai fortepjonui su orkestru“, smuikininkas R. Katiulis — šešių programų ciklą „Sonatos smuiko raida“. Instrumentinės G. F. Haendelio sonatos bus įtrauktos į koncertus jo 300 metų gimimo sukakčiai paminėti. Ciklą, skirtą XVII—XVIII š. muzikai, paruos vargonininkė N. Dainienė, dainininkė R. Maciūtė ir fagotistas A. Ančeravičius. Idomu muzikos vakarų ciklą spalio pabaigoje surengė sidabrinę savo veiklos sukaktį minintis kamerinis Lietuvos orkestras, vadovaujamas S. Sondeckio. Orkestrui talkino mišrus Kauno choras, Vilniaus „Ažuoliukas“ ir „Liepaitės“, dainininkai R. Maciūtė, A. Stasiūnaitė, V. Prudnikovas, kameriniai chorai iš Maskvos ir Rygos. Specialiu simfoninių koncertų ciklu bus paminėta kūrybinės dirigento J. Domarko veiklos 25 metų sukaktis. Jubiliejiniai koncertai bus skirti kompozitorių Z. Aleksandravičiaus, G. Sviridovo, J. Juzeliūno, V. Klovos, R. Racevičiaus kūrybai.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin. indėlius	8 1/4 %
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 1 metų	9 %
Ketvirtadieniais	10-8	term. indėlius 2 metų	9 1/2 %
Penktadieniais	10-8	term. indėlius 3 metų	9 1/2 %
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-tą	9 %
Sekmadieniais	9-12.30	spec. taup. s-tą	7 1/2 %
		taupomąją s-tą	7 %
		depozitų-čekių s-tą	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	11 %
		mortgicijų nuo	9 3/4 % - 11 1/2 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiamie narių gyvybės pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paruodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investicijose nuo aukso iki valstybinių laktų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)

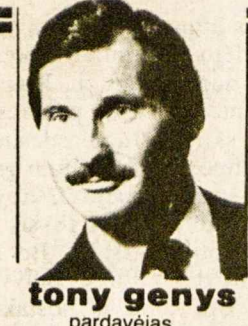
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučiušienei

Agentas, kuris rūpinasi jumis

1. Jūsų namai yra svarbiausias mano rūpestis.
2. Pasirinkdami mane, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Ananui Genysui tel. 239-3991, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.

an independent member broker

"RE/MAX professionals inc."

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8

bus: (416) 239-3991
res: 231-2839

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate
Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilų mechaniniai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

ANDRIUS ir KRISTINA KLIČIŪTĖ-GUSTAINAI, susituokę Montrealyje 1985 m. spalio 5 d.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

konstatuoja, kad tik labai seni torontiečiai dar prisimena tuos laikus, kai už dolerį buvo galima pavalgyti. Dabar tokių maisto patiekalų nėra valgiaraščiuose. Išradinės padavėjos žurnalistas tegalėjo pasiūlyti puoduką kavos už 75 ct. ir rieketę duonos už 25 ct. Kitoje vietoje už dolerį pavyko gauti mažytį obuolių pyragaitį ir puoduką kavos.

Ontario liberalų valdžios ministerių kabinetas leido naminio alaus gamybą restoranui ir smulkiam (tavernom) savo reikalams. Gamintojams įvedamas metinis \$750 leidimas. Alus galės turėti alkoholio iki 6,5%. Jo metinė gamyba saistoma 200.000 litrų arba 44.000 galionu riba. Ne visi restoranai ir ne visos smulkios galės gamintis alų, nes daug jų po savo patalpoje neturi gamybai tinkamų rūšių. Alaus gamyklkos įrengimas rūsiuose kainuotų nuo \$40.000 iki \$80.000. Leidimas betgi atrodo viliojantis: alaus trūkumo neatnešė didžiųjų gamyklų unių paskelbti streikai, be to, būtų galima pagaminti sveikesnį alų be didžiųjų gamyklų vartojamų chemikalų. Natūralusis bei įvairusis pasidarytų alaus skonis. Tokio alaus entuziastai receptų žada įieškoti V. Vokietijoje ir Britanijoje, kur yra daug skirtingų receptų turinčių alaus gamyklų.

Teisėjo Jules Deschenes vadovaujamoje komisijoje, įieškantioje II D. karo nusikaltėlių Kanadoje, vis dar vyksta ginčas dėl imigracijos departamente sunaikintų atėvių kartotekų. W. McLeanas, ministras imigracijos reikalams, teisinasi, kad 1982-83 m. atliktas sunaikinimas buvo įprastas veiksmas, patvirtintas viešųjų Kanados archyvų. W. McLeanas taipgi pranešė, kad daugiausia duomenų apie atėvių praeitį buvo galima rasti jų prašymuose įsileisti Kanadon, įteiktuose jos atstovams užsienyje. Dabar taip pat paaiškėjo, kad tie prašymai buvo sunaikinti Kanados atstovybėse užsienyje. Didžiausią triukmą kelia torontietis S. Littmanas, atstovaujantis S. Wiesenhalio pajieškų centrui Los Angeles mieste. Jis netiki ministerio W. McLeano ir kitų valdžios pareigūnų pareiškimu, kad sunaikintos anketos neturėjo jokių J. Deschenes komisijai reikalingų įrodymų.

Gen. mjr. R. Mortonas, vadovaujantis Kanados karo aviacijos naikintuvų operacijoms, pranešė, kad sekančiais metais bus pradėti "CF-18" naujųjų naikintuvų skrydžiai Kanados Arktikos srityse. 1992 m. ten trijose vietovėse bus įrengti nauji pakilimo ir nusileidimo takai naikintuvams. Dabar

Didžiausią staigmeną padarė Klaipėdos "Atlantas" savo grupės trečioje lygoje, laimėdamas pirmą vietą. Uostamiesčio futbolininkai perėjimui į antrą lygą žais rungtynes su kitų grupių nugalėtojais. Kova bus sunki, nes pirmenybėse dalyvaus stipriausi kitų grupių laimėtojai.

Lietuvos futbolo meisterio var-

A+
EDMUNDUI MILIAUSKUI
mirus,

jo žmoną EDITĄ, sūnų ARVYDĄ su šeima, seserį ONĄ
JAKIMAVIČIENĘ bei kitus gimines nuoširdžiai
užjaučiame ir kartu liūdime —

L. M. Malinauskai

E. A. Malinauskai

I. R. Wilkinson

Skautų veikla

• Lapkričio 10 d. po 10 v.r. Mišų Lietuvos kankinių parapijos posėdžių kambaryje įvyks skiltininkų kursai.

• Kas iš skautų šiuo metu vaziuoja į Romuvą, prašomi paskambinti Romuvos valdybos pirmininkui vyr. valt. St. Kuzmū tel. 832-1576.

• "Rambyno" tunto vadovai: tuntininkas S. F. Mockus tel. 489-7735, pavaduotojai — ps. A. Kalinauskas, vyr. valt. St. Kuzmas, adjutantas val. R. Punksis, išdinininkas S. V. Sendžikas, tiekimo skyrv. s. Dambaras, reikalų ved. s. V. Skrinškas, dvasios vadas s. kun. A. Simanavičius, OFM; vilkiukų DLK Vytauto dr-vė — ps. K. Batūra tel. 239-8986, skautų DLK Mindaugo dr-vė sk. vytytis A. Saplys tel. 654-9052, prit. skautų dr-vė — sk. vytytis R. Grybas tel. 532-7284, sk. vytytis Kalantos būrelis — sk. vytytis G. Sendžikas tel. 233-4188, jūrų skautų laivo vyr. valt. V. Keturakis tel. 651-1239.
D. Barzdžiūtė

Baltiečių varžybos

1985 m. Š. Amerikos baltiečių plaukimo varžybos įvyks lapkričio 23, šeštadienį, Pape Recreation Centre, 953 Gerrard St. E. (kampas Pape ir Gerrard St.), Toronte. Rengia estų "Kalev". Varžybų pradžia — 4 v.p.p., registracija bei apsilimas — 3 v.p.p.

Varžybos bus šiose klasėse: vyrų ir moterų (15 m. ir vyresnių), jaunių A (15-17 m.), jaunių ir mergaičių B (13-14 m.), jaunių ir mergaičių C (11-12 m.) ir jaunių bei mergaičių D (10 m. ir jaunesnių).

Programa apima visus stilius. Šuolių į vandenį nebus. Amžiaus klasifikacija nustatoma pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvavimas atviras visiems lietuvių, latvių ir estų plaukikams.

Dalyvių registracija — iki š. m. lapkričio 20 d. pas ŠALFASS plaukimo komiteto vadovą Stasį Kėkštą, 31 Brumell, Toronto, Ont. M6S 4G6. Tel. (416) 769-1068. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš baltiečių varžybų.

Visi lietuvių sporto vienetai ir pavieniai plaukikai skatinami šiose varžybose dalyvauti.

ŠALFASS centro valdyba

Sportas okupuotoje Lietuvoje

K. BARONAS

Aukščiausioji Sov. Sąjungos vyrų krepšinio lyga jau pradėjo 1985-86 m. pirmenybes. Po penkerių rungtynių aiškia išryškėjo vėl kauniečių pranašumas: "Žalgiris" krepšininkai laimėjo visas rungtynes ir lentelėje stovi pirmoje vietoje. Tiesa "sunkią duoną" žalgiriečiai turėjo prieš Vilniaus "Statybą", — laimėjo rungtynes tik 77:76. Atrodo, kad ir vilniečiai šiemet pasiryžę žymiai geriau pasirodyti už praėjusio sezono pirmenybes. Rašant šias eilutes, pirmenybėse padaryta trumpa pertrauka, perkeltanti antrą ratą į Kuibyševą ir Tbilisio į Lietuvos ir Latvijos sostines.

Taip pat malonu pranešti, kad "Žalgiris" Europos meisterių taurės varžybose (gaila, kauniečiai atstovauja Sov. Sąjungai) jau įveikė Bratislavoje Čekoslovakijos meisterį 123:97. Kauniečiai atrodė, pasiekė baigmę, kur jiems greičiausiai teks susitikti su Italijos, Prancūzijos ar Ispanijos meisteriu.

Futbolas

Iš futbolo gyvenimo į pirmą vietą reikėtų iškelti Vilniaus "Žalgirio" laimėjimus. Gedimino miesto atstovai, stebint 15.000 žiūrovų (tik talpina Vilniaus stadions) nugalėjo daugkartinį Sov. Sąjungos meisterį Kijevo "Dinamo" (ukrainiečiai pirmauja) 1:0 ir tuo užsitikrino sau greičiausiai vidurinę poziciją aukščiausioje Sov. Sąjungos futbolo lygoje. Pavasari vilniečiams kabojo Damoklo kardas — iškritimas iš aukščiausios lygos, tačiau po eilės nesėkmių "Žalgiris" gerokai pasitempė ir laimėjo reikalingus taškus.

Spalio mėn. viduryje vilniečiai iš 28 rungtynių (liko žaisti šešios rungtynės) buvo surinkę 28 t., kurių 18 buvo iš laimėtų rungtynių ir 10 t. iš sužaistų lygiųjų.

Didžiausią staigmeną padarė Klaipėdos "Atlantas" savo grupės trečioje lygoje, laimėdamas pirmą vietą. Uostamiesčio futbolininkai perėjimui į antrą lygą žais rungtynes su kitų grupių nugalėtojais. Kova bus sunki, nes pirmenybėse dalyvaus stipriausi kitų grupių laimėtojai.

Lietuvos futbolo meisterio var-

das greičiausiai teks Panevėžio "Ekranui", kuris savo aikštėje nugalėjo vieną iš pretendentų į pirmą vietą — Vilniaus SRT komandą pasekme 1:0. Panevėžio atstovai turi surinkę 48 t., o Klaipėdos "Granitas", pralaimėjęs Vilniuje "Pažangai" 0:1, nuo panevėziečių atsiliko keturiais taškais, o Vilniaus SRT — net aštuoniais.

Aukščiausią Lietuvos futbolo lygą greičiausiai turės palikti Kybartų "Sveikata" ir Jonavos "Statyba".

Iš praeties

1938 m. spalio mėn. Romoje įvyko Europos moterų krepšinio pirmenybės. Lietuvos rinktinę sudarė: Jazbutienė, Miuleraitė, Markevičienė, Kalvaitienė (visos LFLS), Vaskelytė, Karumnaitė, Didžiulytė (visos JSO), Vailokaitytė (kazimierietė), Astrauskaitė ("Grandis") ir Makūnaitė ("Aušra"). Lietuvaitės įveikė Italiją 23:21, Prancūziją 20:14, pralaimėjo Lenkijai 21:24, bet vėl nugalėjo Šveicariją 28:10. Visos trys valstybės — Lietuva, Lenkija ir Italija patyrė po vieną pralaimėjimą, tad Europos meisterio vardas buvo išvestas iš geresnių krepšinio santykių. Ji turėjo Italiją, tad jai ir buvo pripažintas meisterio vardas. Antra vieta teko Lietuvai ir trečia Lenkijai. Geriausia Europos krepšininkė buvo pripažinta lietuvaitė Miuleraitė, o Jazbutienė, Astrauskaitė, Vailokaitytė ir Markevičienė pateko į geriausių žaidėjų dešimtuką.

Krepšinininkų laimėjimai

1938 m. spalio 16 d. Lietuva pralaimėjo Latvijai bokso rungtynes 14:2. Spalio 30-31 d.d. Rygoje laukėsi LFLS vyrų ir moterų krepšinio penketukai. Vyrų laimėjo prieš Rygos "Stars" 41:30, o LFLS moterys nugalėjo US komandą 19:13. Sekančią dieną lietuvaitės įveikė Liepojos krepšininkes 17:9, vyrų pralaimėjo ASK 23:25. Šią pergalę latviams dovanavo "latviai teisėjai, pašalindami iš aikštės" už tariamas pražangas Lubiną.

Iš Latvijos sostinės kauniečiai nuyko į Taliną, kur laimėjo prieš ASK 26:25, o moterys įveikė estes 23:14. Pradėti pasiruošimai trečioms Europos vyrų krepšinio pirmenybėms 1939 m. Sudarytas komitetas: pirm. dr. Novakas, nariai — St. Šačkus, A. Latvenas, Jazbutienė, Čerėkas, Naujokas, gyd. Šimilevičius, Sakalauskas, Pankratovas, Dineika. Naują krepšinio komitetą vėl sudarė: pirm. St. Šačkus, nariai — Sabaliauskas, Markevičienė, Miliūnas, Zaroskis, Butkus. Mūsų rinktinėi treniruoti buvo pakviesti F. Kriaučiūnas ir Pr. Lubinas.

Supažindinkite savo draugus bei pažįstamus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS", pranešdami jų adresus "TŽ" administracijai. Keletą numerių jie gaus nemokamai.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8 1/4 % už 90 dienų term. indėl.
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
9 % už 1 m. term. indėlius
9 1/2 % už 2 m. term. indėlius
9 1/2 % už 3 m. term. indėlius
9 % už pensijų planą
7 1/2 % už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo 11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10 1/2 %
2 metų 11 %
3 metų 11 1/2 %
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 9 3/4 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 47 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL

GARBENS REALTOR

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5

Telefonas 489-1543

(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y3.

HURONIA PROPERTY APPRAISALS LIMITED

77 Kennedy St. West, Aurora, Ont. L4G 2L6.

Telefonai 773-6480 arba 225-5699

Alfonsas Garbenis, j.n., B. Econ. CRA, savininkas.
Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybii mortgicijų, palikimų, investicijų ir kitose nekilnojamo turto pardavimo bei pirkimo reikaluose.

RE/MAX

renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas st. west
isington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

ISLINGTON-RATHBURN gražus, vieno aukšto namas,
trys miegamieji, dvi prausyklos, užbaigtas rūsys. Šviesus, erdvus, trumpoje, tylioje gatvėje. Kaina — \$159,900.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

- Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
- Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)

Vaziuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

A.P. GOMES

Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamoj nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius

Telefonai:

531-1191

namų 537-2291

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1

Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakyką. Nemokamas įkainojimas.

Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamiltone,
Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

SKAITYTOJAI PASISAKO

ACIŲ PROF. MACEINAI

Atsiunčiu "Tėviškės žiburių" remėjo prenumeratą už 1986 metus. Ačiū už siuntinį. Paštas "pasitaisė". Nuosirdžiausiai dėkoju prof. A. Maceinai už "Tėviškės žiburiams" parašytus straipsnius modernios "evangelijos" klausimu. Mus čia "maitina" JAV spausdintais "popiergaliais", kurie iškraipo ne tik Šv. Raštą, bet ir pasaulinės istorijos faktus. Raudonojo teroro "neatsimena", o kalba apie 18 š. Prancūzų revoliuciją. Žinoma, 1871 m. Paryžiaus komūnos "neatsimena", nors tuo metu vyko žiauriausios skerdynės žmonių ir masinis turto naikinimas. Gal užteks kantrybės lankyti bažnyčią ir per išpažintį pareikšti savo nuomonę. Gaila, kad lietuvių bažnyčios retai man pasiekiamos. Tęskite ir toliau religinį ir tautinį darbą!

J. Domeika,
Brantford, Ont.

KARO NUSIKALTĖLIAI?

"TŽ" 1985 m. 41 nr. išspausdintas vertingas V. Montviliaus straipsnis "Ką darys karo nusikaltėliams?" Reikėtų betgi atsauginti terminologijos. Visų pirma dar niekas neįrodė, kad jie yra karo nusikaltėliai. Antra, negalima sutikti iš anksto su kaltinimų prielaidomis. Trečia, nekalinti patiem save. Ketvirta, ne tikai gintis, bet ir pulti mus puolančius.

Kai kurie lietuviai, rašydami apie OSI, pripažįsta, kad buvo nusikaltusių ir lietuvių, naikinusių savo tautos priešus. Taip rašyti negalima. Kol nusikaltėlis nesugautas nusikaltimo vietoje arba kalbėtojas neįrodė teisės, žmogus nėra kaltas. Rašant spaudoje, reikėtų tokius karo nusikaltėlius žymėti kabutėmis arba vadinti įtariamais nusikaltėliais.

Algirdas Gustaitis,
Los Angeles, California

TERORISTAI AMERIKOJE

Plačiai buvo rašoma apie amerikiečio Klinghofferio nužudymą italų laive Viduržemio jūroje ir apie tu teroristų suėmimą amerikiečių karo aviacijos dėka.

Teroristų netruksta ir JAV-se. Neseniai teroristai susprogdino namus Suzukovo ir Spurgio (?), kurie laimėjo teisme OSI iškeltas bylas. Suzukovą užmušė ir keletą asmenų sunkiai sužeidė, jų tarpe mažametę mergaitę. Aleksą Odehą nužudė vien už tai, kad pareiškė savo simpatijas kovojantiems palestiniečiams. Deja, iki šiol nieko negirdėti apie šių Amerikos teroristų suėmimą.

K. Radvila

Red. pastaba. Šis laiškas perredaguotas ir sutrumpintas, paliekant pagrindinę autoriaus mintį.

PATIKSLINIMAS

"TŽ" 43 nr. straipsnyje "Kunigas ir ekonomistas" spausdinant padaryta maža paklaida. Išspausdinta: "Apie kun. V. gyvenimą Sibire, atrodo, knygos autorius emė žinias iš pasikalbėjimo užrašų žurnalisto Vl. Ramojaus su O. Šukiene, kuri po 18 m. Sibire 1977 m. grįžo į Lietuvą, o vėliau atvyko į Kanadą pas savo šeimą. Turėtų būti: "Apie kun. V. gyvenimą Sibire, atrodo, knygos autorius emė žinias iš pasikalbėjimo užrašų žurnalisto Vl. Ramojaus su O. Šukiene 1977 m., kuri po 18 m. Sibire grįžo į Lietuvą, o vėliau atvyko į Kanadą pas savo šeimą".

K. Gaputis,
Toronto, Ont.

"PAVASARIS" SPAUDOJE

Nuosirdžiai dėkojame už įdėtą "TŽ" 41 nr. Montrealio mergaičių choro "Pavasaris" nuotrauką. Tai buvo maloni staigmena man, o ypač mergaitėms, kurios džiaugėsi save pamačiusios spaudoje. Tai didelis paskatinimas dainuoti grupėje, ypač toms, kurios buvo atskirai įdėtos. "Pavasario" dirigentė patenkinta dėkoja ne tik už nuotrauką, bet ir palankų aprašymą "TŽ" 39 nr. Visus aprašymus ir nuotraukas dedame į "Pavasario" albumą, kuris pradėtas prieš 5 metus nuo "krikštyno" koncerto.

Jadvyga Baltuonienė,
"Pavasario" administratorė

St. Catharines, Ont.

A. a. ANTANAS ŠUKYS mirė 1985 m. spalio 18 d. Kūrėjas-savanoris, Klaipėdos ir kitų žymių kovų dalyvis, už narsumą apdovanotas dviem Vyčio kryžiais bei kitais ištikimos tarnybos Lietuvai pasižymėjimo ženklais. Autorius knygos "Du geležiniai ir trys mediniai kryžiai". Ilgametis ramovėnų organizacijos narys ir garbės narys. Vienas uoliausių St. Catharines apylinkės lietuvių veikėjų. Paliko gražiai išauklėtą šeimą, dabar jau su gausiais vaikais, žmoną Oną, 18 metų išeikėtoją Sibirė.

Rožinio dalyviai vos tilpo dviejuose nemazose salėse. Daug buvo palydovų ir paskutinėje kelionėje iš St. Catharines į lietuvių kapines Mississaugoje.

Prie kapo atsisveikinimo kalbas pasakė KLB St. Catharines apylinkės valdybos pirm. Petras Balsas, ramovėnų organizacijos pirm. Jonas Skeivelas ir šaulių kuopos pirm. Adolfas Šetikas. Pagal karių tradicijas, Lietuvos vėliava, dengusi velionies karstą, perduota žmonai. Laidotuvis dalyvavo daug žmonių iš St. Catharines ir kitur. Netekome žymaus, lietuvių, tikrą patriotizmą inspiruojančio žmogaus. Teilsisi ramybėje! Kor.

Dar galima gauti plokštelių

"DU GAIDELIAI"

pas A. Juozapavičių.

Tai ideali dovana Kalėdoms, gimtadieniams bei kitom progom. Tinka vaikams iki 12 metų amžiaus.

Adresas: 68 Princeton Rd., Toronto M8X 2E4.
Telefonas — (416) 239-0995

Toronto lietuvių verslininkų ir profesionalų sąjungos surengtoje vakarieneje dalyvavo ne tik savieji pareigūnai, bet ir svečiai. Iš kairės sėdi: p. RUDZIK, ukrainiečių verslininkų ir profesionalų sąjungos pirm. dr. O. RUDZIK, Kanados finansų ministras M. WILSON; stovi KLB pirm. adv. A. PACEVIČIUS, J. NORKUS, A. GENYS, P. JANUŠAUSKAS, V. JONYNAS

TORONTONT

Ontario kultūros ir pilietiško ministeris dr. Lily Munro spalio 28 d. skaitė paskaitą Ontario etninės spaudos sąjungos susirinkime Toronto spaudos klubo patalpose. Ji ypač išskėlė nuopelnus dr. J. Kirschbaumo, kuris parašė knygą apie etninę Kanados spaudą "25 Years of Canada Ethnic Press Federation". Autorius tame susirinkime knygą įteikė ministerei. Vėliau ta knyga buvo išdalinta sąjungos nariams. Joje iškelta etninės spaudos reikšmė bendrajame Kanados gyvenime. Iš lietuvių susirinkime dalyvavo kun. Pr. Gaida ir V. Matulaitis.

Dail. Valentinos Balsienės keramikos paroda buvo surengta lapkričio 2-3 d.d. Anapilio Parodų salėje ir susilaukė daug lankytojų. Buvo išstatyta 191 kūrinių ir įvairūs papuošalai. Ketvirtadalis kūrinių buvo parduota.

Dail. Jonė Kvietytė-Young, buvusi torontietė, dabar gyvenanti Kalgaryje, dalyvauja kanadiečių dailėje. Tame mieste neseniai buvo atidarytas milijoninės vertės meno centras "Performing Arts Centre". Atidarymo iškilmė rodė CBC televizijai visai Kanadai. Tame centre yra uolatinis meno darbų rinkinys, kuriam įvairių šakų kūrinius atranka žinovų komitetas. Į tą rinkinį pateko ir du dail. Kvietytės-Young kūriniai: "Peking Opera No. 16", penkių gabalų poliptikas, 5 x 15 pėdų dydžio; "Refractions", triptikas, 6 x 10 pėdų dydžio. Abu darbai atlikti įvairia technika ("multimedia") — tapyba ant popieriaus.

London, Ontario

V. LENAUSKO mirtis sukrėtė Londono lietuvių. Jis, kaip buvęs KLB Londono apylinkės pirmininkas, čia buvo visų mėgstamas. Be to, jis, Gocentų šeima ir kiti jo giminačiai buvo sėkmingas ryšys tarp visų Londono lietuvių — evangelikų ir katalikų. Jų dėka katalikų ir evangelikų santykiai išliko labai nuosirdūs iki šių dienų.

EVELINA PETRAUSKAITĖ sėkmingai reiškiasi modeliavimo profesijoje. Nors toje profesijoje ji dirba tik porą metų, bet ją jau stengiasi angažuoti didžiosios tarptautinės agentūros: "International Top Models" Toronte, "Era" — Japonijos agentūra Tokijo (ši agentūra buvo į angažavusi net dviem mėnesiams). Paskutiniu metu ji modeliavo Alfred Sung kolekciją "Monaco". Ja domisi ir viena iš didžiausių pasaulio agentūrų "Ford" Niujorke. Kad ji yra stipri savo profesijoje įrodo ir tai, kad didžiosios krautuves stengiasi ją gauti savo katalogams. Pz. Eaton's m. kataloge 15 ir 27 psl. įdėtos trys jos nuotraukos. Jos nuotrauka buvo įdėta š. m. spalio 22 d. "Tėviškės žiburiuose". Evelina gerai kalba lietuviškai, o kai būna Londone, varguoja per lietuvių pamaldas. D. E.

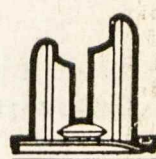
Toronto "Gintaro" ansambelis ir dainos grupė lapkričio 2-3 savaitgalį koncertavo Niujorke, Kultūros židinyje. Dalyvavo 700 asmenų iš Niujorko ir apylinkių. Po koncerto buvo šokiai, grojant dviem jaunimo orkestrams. Koncertą rengė radijo programa "Laisvės žiburys". Gintariečiai grįžo į Torontą sekmadienio vakarą. Išvykai ir šokėjams vadovavo R. ir J. Karasiejai, o dainos grupei — G. Paulionienė, R. Paulionis ir akomp. J. Govedas.

Kingstono dienraštis "The Whig-Standard" 1985.X.5 išspausdino prof. Romo Vaštoko straipsnį "Hunting Nazis", kuriame autorius stipriais argumentais įrodo, kodėl negalima pasitikėti sovietiniais dokumentais, įskaitant karo nusikaltėlių. Sovietų tikslai yra politiniai, nukreipti prieš sau nepalankią išeiviją. Sovietai siekia ne teisingumo, o savo priešų sunaikinimo amerikiečių bei kanadiečių rankomis. Jie niekad nėra teisę savo karo nusikaltėlių praktikuoja tautžudystę ir dėl to negali būti patikimi partneriai karo nusikaltėlių įjieskojime. Šį straipsnį vertėtų padauginti ir išsiuntinėti Kanados parlamento nariams.

PADĖKA

Nuosirdžiai dėkojame Onutei ir Petriui Derliūnams už mums surengtą tokią gražią popietę. Ačiū Vitui Pečiuliui už gražų atsisveikinimo žodį. Dėkojame visiems atsilankiusiems ir tiems, kurie atėjo į negalėjo, už tokį gražų pagerbinį ir dovaną. Visa tai liks mums neužmirštama staigmena. Dieve, laiminkite jus visus!

Martynas Krakauskas,
Magdalena Dabulienė
ir Gurklių šeima

TORONTO MIESTAS

ATMATŲ IŠVEŽIMO TVARKA 1985 metų lapkričio 11, pirmadienį – Mirusiųjų prisiminimo diena

1985 metų lapkričio 11, pirmadienį, atmatos nebus išvežamos. Reguliarus pirmadienio (lapkričio 11) išvežimas bus lapkričio 12, antradienį.

Reguliarus antradienio (lapkričio 12-tos) išvežimas bus atliktas trečiądienį (lapkričio 13).

Lapkričio 13, trečiądienį, nebus išvežami nei laikraščiai, nei sunkūs daiktai.

Palaikykite laikraščius ir sunkius daiktus išvežimui trečiądienį — lapkričio 20 d.

PASTABA: Toronte yra 16 stiklinių ir metalinių indų perdirbimo sandėlių. Liepos mėnesį buvo surinkta 201 tona laikraščių, 45 tonos stiklų ir 8 tonos skardinių dėžučių. Smulkesnių informacijų teirautis telefonu 947-7742.

R. M. Bremner, P. Eng., F.I.C.E.,
viešųjų darbų viršininkas

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių
reikalais kreiptis:

V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

A+A

EDMUNDUI MILIAUSKUI

mirus,

jo žmoną EDITĄ, sūnų ARVYDĄ su šeima, seserį ONĄ JAKIMAVIČIENĘ ir kitus gimines nuosirdžiai užjaučiame —

A. D. Bajorinai
A. I. Zalagėnai

J. K. Rugiai
M. Žaliauskas

A+A

EDMUNDUI MILIAUSKUI

iškeliavus amžinybėn,

jo žmoną EDITĄ, sūnų ARVYDĄ su šeima, seserį ONĄ JAKIMAVIČIENĘ, seserėčias — REGINĄ, ALVINĄ, ANTONIJĄ ir jų šeimas nuosirdžiai užjaučiame —

Sigita ir Vytautas Aušrotai
Genė ir Adolfas Sagevičiai
Beta ir Eugenijus Rovai
Aldona ir Petras Šimonėliai

Mylimam broliui

A+A

JONUI JONUŠONIUI

Suvalių trikampyje iškeliavus amžinybėn,

seserį ONĄ DERLIŪNIENĘ, jos vyrą ir kitus gimines nuosirdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Birutė ir Feliksas Ankudavičiai
Bronė Rukšėnienė ir vaikai

ADVOKATAS A. PUTERIS

nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į

3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303

Toronto, Ontario M6S 4W3

Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:

įstaigos (416) 762-7393

namų 248-9458

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS

B.A. M.L.S. LL.B.

3425 Dundas St. W., Suite 201

prie Windermere Ave.

Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonai:

įstaigos (416) 763-4319

namų 848-0234

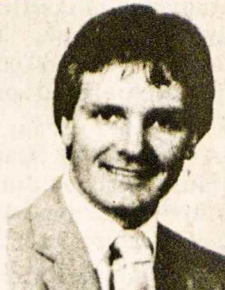
RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniai - 10 v.r. - 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD"

MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — tel. (416) 846-7301, namų (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121

TORONTO

Anapilio žinios

Nors kapinių lankymo diena buvo lietinga, dalyvavo daug maldininkų. Pašventinta visa eilė naujų paminklų lietuvių kapinėse.

Lapkričio 1 d. palaidotas a.a. Edmundas Miliauskas, 74 m.

Motinos Teresės labdaros vienuolijai paramą telkia kat. moterų skyrius. Reikalinga apranga ir maistas vaikams. Priimami ir pinigai. Informacijos teikia p. Augaitienė tel. 231-7416.

A. a. Leonas Šalna, seniau gyvenęs Kanadoje, senatvę praleido Vilniuje, kur ir mirė, sulaukęs 83 m. amžiaus. Palaidotas Raudonųjų kapinėse šalia savo žmonos, mirusios prieš 7 metus.

Pradedamas parapijiečių lankymas. Šeimas bei paskirus asmenis lankys kunigai iš anksto sutartu laiku.

Aukų Šv. Jono lietuvių kapinėms: \$100 — V. Daugėlaviciene, St. Dabkus, S. Stanevičius, J. Čegienė; Anapilio sodybai: \$1000 — S. ir E. Puskasčiai, Pr. ir Z. Linkevičiai; parapijai: \$200 — J. C. Vaicičiai, R. P. Kilai, \$150 — O. Balsienė (a.a. J. Kriaučiūno 15-jų mirties metinių progai), \$100 — N.N., \$50 — A. Vaiciūnas.

Mišios lapkričio 10, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Michaliną Vyšniauskienę, 11 v.r. — už a.a. Kazimierą Ivanauskienę ir a.a. Antaną Rinkūną.

Lietuvių namų žinios

Praėjusią savaitę LN visuomeninės veiklos ir LN kultūrinės veiklos komisijos savo posėdžiui se svarstė šio sezono planus. Buvo aptarti rudens balius, renginiai, Kūčių ir Naujų metų renginiai, taip pat gruodžio 8 d. rengimos knygos "Ten ekrane sužibus" sutiktuvės.

LN rudens baliui bilietai dar gaunami LN raštiniėje. Nariai prašom bilietus rezervuoti LN raštiniėje darbo valandomis.

Kapinių lankymo diena — lapkričio 3-ji buvo labai lietinga, ir pamaldos turėjo būti laikomos Lietuvos kankinių šventovėje, o ne kapinėse. Mišias atnašavo šeši kunigai, pamokslą pasakė kun. dr. J. Gutauskas. Dalyvavo pilnutėlės šventovės tautiečių, suvažiavusių iš įvairių vietovių pagerbti savo mirusių artimųjų.

Kun. Pranas Vaseris, kurio giminės gyvena Toronte, yra pakeltas prelatu už nuopelnus Australijos lietuvių sielovadai. Jo pavardė turėjo būti sąrašė, paskelbtame "TŽ" 44 nr., bet per klaidą jį nepateko.

Kun. P. Azubalio vardo stipendijų fondui Jadvyga Eidukevičienė iš Kičenerio paaukojo \$50. Fondas iki šiol yra pagelbėjęs keliems studentams. Stipendijos yra sudaromos iš palūkanų. Turimasis fondo kapitalas artėja prie \$20.000 sumos.

Tautos fondo įgaliotinis Wasagoje papildomai atsiuntė šias aukas: J. Mažeikos \$10, J. Jotauto \$20, A. K. M. iš Australijos \$50. TF atstovybė Kanadoje reikią jiems nuoširdžią padėką.

Jadvyga Pikšilingienė, atsiligindama už "TŽ" prenumeratą, įteikė \$100, tuo būdu dosniai paremdama lietuvišką spaudą.

A. a. kun. J. Gaudzės atminimui Sofija ir Juozas Skučai Montrealyje paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$25.

Pagerbdamas a. a. Birutę Strazdienę Toronto Lietuvių namų moterų būrelis paaukojo Tautos fondo \$50, Edita Ūlickienė — \$10.

Prisimindama a.a. Liudą Borusą, jo žmona Marija paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$10.

Minėdama neseniai palaidotą a.a. Praną Kerberį, jo žmona Alytė paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$50.

Atminimui a.a. Sigito Piliponio, mirusio St. Catharines, ir a.a. Antanijos Nagaliauskaitės-Maciulaitienės mirusios New Westminster, BC, vietoj gėlių Eduardas ir Aldona paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$30.

Mirus a.a. Romui Draudvilai, artimieji draugai paaukojo Kanados lietuvių fondui: V. Dauginis — \$30; \$10 — J. Andrusis, K. Asevičius, St. Dačkus, J. Danusevičius, S. Jonaitis, V. Kibelskis, J. Maziliauskas, A. Pliplys, A. Petratis, V. Sinkevičius, J. Šulcas, V. Štūkys, S. Vaitkus, J. Vaškevičius, A. Uderys. Fondas nuoširdžiai dėkoja aukojusiems.

Prisikėlimo parapijos žinios

Pakrikštyta Aleksandra-Elzbieta-Elena, Jurgio ir Dalios Valaičių dukrelė.

Susituokė Loretta Skilandžiūnaitė su David J. Falco.

Šv. Pranciškaus trečiojo ordino šios parapijos kongregacijos susirinkimas — šį ketvirtadienį, 10 v.r., su Mišiomis. Po Mišių — susirinkimas Parodų salėje.

Dovydas Genys ir Rimas Malinauskas už ilgametį tarnavimą Mišioms katedroje kard. E. G. Carterio buvo apdovanoti žymenimis.

Pradėtas "Kretingos" stovyklavietės Wasagoje remontams vėjus. Jau beveik 30 metų, kai šioje stovyklavietėje rengiamos jaunimui stovyklos. Yra per 20 pastatų, kuriems reikalingas remontas.

Uždarnos rekolekcijos moterims įvyks Mary Lake rekolekcijų namuose, King City, gruodžio 13-15 d.d. Vadovaus — kun. A. Saulaitis. Registruoti pas pirm. J. Marcinienę tel. 759-8118 arba vicepirm. L. Senkevičienę tel. 233-7312.

Uždarnos rekolekcijos vyrams — gruodžio 6-8 d.d. Mary Lake rekolekcijų namuose, King City. Registruoti pas A. Bumbulį tel. 769-6038 arba parapijos rektinę, Vadovaus — kun. St. Šileika, SDB.

Parapijai aukų: \$500 — a. a. Juozas Žiurinskas testamentu, Malinauskų šeima; \$200 — P. V. Jankaičiai, B. Vaišnoras, V. H. Gumauskai; \$150 — Č. B. Joniai; \$100 — A. V. Lukai, P. Kudreikis, E. Zakarževskienė; \$70 — A. P. Poškai; \$60 — G. Kaulienė; \$50 — J. N. Šimkus; popiežiaus misijoms \$100 — J. Daunys; pranciškonų klėrių fondui \$50 — S. M. Gudaiciai; \$25 — P. Šimkienė, P. Stočkienė ir šeima; religinei Lietuvos šalpai \$25 — A. Sidas; stovyklavietės remontams \$200 — L. G. Matukai; \$100 — V. J. Skrebutėnai, J. Budnikienė, N. N.; \$50 — J. M. Astrauskai, P. Gulbinas, A. J. Gudaiciai, E. K. Šlekiai, J. M. Vaseriai, Z. K. Zebrauskai, I. A. Žemaičiai.

Mišios lapkričio 10, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Alfonsą Daugėlavicių, 9.30 v.r. — už parapiją, 10.15 v.r. — už a.a. Povilą Kairį ir šeimos mirusius, už a.a. Mariją Štukiene, 11.30 v.r. — už Vėlinių novenai pavestas sielas, 7 v.v. — už a.a. Praną Vagenį.

Savivaldybiniai rinkimai Ontario provincijoje bus š. m. lapkričio 12, antradienį. Informacijos apie tuos rinkimus yra paskelbtos "TŽ" šio nr. 5-me puslapyje. Tą dieną bus taip pat renkamos švietimo valdybos — viešųjų ir atskirųjų mokyklų. Kandidatai, kurie vertina lietuvių balsus, skelbiasi "Tėviškės žiburiuose".

Lietuvių grupės įvairiose vietovėse nėra palyginti gausios, tačiau jų balsai gali būti karštesnės net lemiantys. Dėl to visi lietuviai, turintieji teisę balsuoti, turėtų dalyvauti rinkimuose. Su neabsolučia grupės politikai ir įstaigos nesisikaito — jų nelaiko reikšmingomis.

Bill Boytechuk, Toronto miesto tarybos narys, nuoširdus lietuvių bičiulis, ukrainiečių kilmės, ir šiemet kandiduoja į miesto tarybos narius (aldermanus) pirmoje apylinkėje. Ta proga prisimintina, kad jis yra patyręs administratorius, gerai pažįsta miesto reikalus. Būdamas miesto valdyboje, jis daug padėjo lietuviams įvairiose srityse. Todėl svarbu, kad jis ir šiuose rinkimuose lapkričio 12 d. būtų išrinktas. Lietuviai, gyvenantys pirmoje rinkiminėje apylinkėje, turėtų jį paremti savo balsais.

Eugenija Ramanauskienė iš Hamiltono, minėdama savo vyro a.a. Albino Ramanausko antrąsias mirties metines (gruodžio 10 d.), paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$40.

Viešnia iš Venecuelos Jūratė Statkutė — de Rosales, autorė naujos knygos "Baltų kalbų brožai ibėrų pusiasalyje", lankėsi Toronte-Missisgaugėje dr. Uleckų šeimoje, dalyvavo kapinių lankymo pamaldose lapkričio 3 d. Lietuvos kankinių šventovėje. Lydimas dr. Uleckų ir p. Judikio iš Klivlando, aplankė "TŽ" ir papasakojo apie lietuvių gyvenimą Venecueloje. Ten sąlygos esančios žymiai sunkesnės nei Š. Amerikoje. Dabar ypatingai ten esąs reikalingas pajėgus lietuvis kunigas. Iš Toronto viešnia grįžo į JAV-bes, kur net keliose vietovėse rengiamos jos knygos sutiktuvės. Venecueloje jina dirba didelio tiražo žurnalo redakcijoje kaip užsienio informacijos skyriaus redaktorė.

Toronto lietuvių choras "VOLUNGĖ" kviečia visus tautiečius į sukaustuvinį dešimtmečio KONCERTĄ ir naujos plokštelės sutiktuves

Š. m. lapkričio 16, šeštadienį, 6.30 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje.

PROGRAMOJE: choro koncertas, plokštelės sutiktuvės, vakarienė ir šokiai. Bilieto kaina — \$17.50 asmeniui. Bilietai gaunami parapijų salėse po pamaldų sekmadieniais, Toronto Lietuvių namuose sekmadienį popietėse, šokiadieniais — skambinant telefonu Pauliui Dunderui 848-4800 ext. 216 (dienos metu) arba Morkui Sungailai 239-1047 (vakarais)

"ATZALYNAS" TRADICINĖ BAZARA-POPIETĖ

1985 m. lapkričio 17, sekmadienį, Toronto Lietuvių namų Karaliaus Mindaugo menėje. Bazaras — 12.30 v.p.p. Popietė ir meninė programa — 3 v.p.p. PROGRAMOJE: visos "Atžalyno" tautinių šokių grupės. Turtinga loterija, bazaras, kava ir pyragai. Įėjimas — laisva auka.

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

Visi kviečiami savo dalyvavimu ir aukomis paremti mūsų šokantį — dainuojantį jaunimą. TĖVŲ KOMITETAS

MONTREALQUE

Katalikų moterų dr-jos informacinis susirinkimas šaukiamas lapkričio 17 d. po pamaldų Sese- lių namuose. Tą patį draugija gruodžio 7 d. AV parapijos salėje rengia sol. Slavos Žiemelytės koncertą. Akompanuos muz. J. Góvedas.

A. a. Ona Matulienė, 90 m. amžiaus, mirė spalio 14 d. Palaidota iš Šv. Edmundo šventovės spalio 17 d. Lakeview Memorial Park kapinėse. Liūdi sūnus su šeima ir kiti artimieji.

A. a. Irena Naikelienė (Davis), 69 m. amžiaus, mirė spalio 16 d. Palaidota iš St. Louis de France šventovės spalio 18 d. Liūdi trys sūnus su šeimomis bei kiti artimieji. B.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Pradedamas šventovės remontas ir dažymas iš vidaus. Keli parapijos vyrai nuvalė cementinius placius

langų rėmus ir radiatorius. Sudėti aukšti pastoliai. — Grybų pietūs įvyks Kristaus Karaliaus šventėje, lapkričio 24, sekmadienį, po 11 v. pamaldų. — Ch. I. Ambrasai surengė vaišes chorui, dalyvaujant abiem par. kunigam. E. McNamara kvietė Čarlį-Kazimierą pasilikti choro pirmininku ir toliau, kol sveikata dar gera. Visas choras, klebonas ir chorvedys tam pritarė. Choras jaučiasi drąsiai tėviškoje Čarljo priežiūroje. Jam sugiedota "Ilgiausių metų". — Spalio 10 d. Meksikoje mirė buvęs šios par. vikaras kun. Jonas Gaudzė, 64 m. amžiaus. Mirė po sunkios inkstų vėžio ligos. Būdamas vikaru Montrealyje, surinko daug žinių apie parapijos įsisteigimą ir jos gyvavimą per 60 metų. Šventoriuje pasodino keletą medelių, kurie dabar jau gražiai auga. Parapijiečiai šiltai jį prisimena.

Sk.

VERTA PASITIKRINTI kokią namų draudą turite!

Ne tik kiek apdrausta, bet ir kas apdrausta (ir kas neapdrausta)

- Vagystė yra dažnas reiškinys.
- Labai pravartu apdrausti inventorių naujo pirkimo kaina — kainuoja nedaug.
- Ar pakankamai apdrausta?

(Kiek kainuotų tokį pastatą pastatyti dabar?).

Kreipkitės į:

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Tel. 722-3545

Greitas ir tikslus patarnavimas

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Certifikatus: min. \$1,000.00

1 metų 8.75%

Terminuotus indėlius:

1 metų 8.50%

180 — 364 d. 8.25%

120 — 179 d. 8 %

60 — 119 d. 7.75%

30 — 59 d. 7.50%

Taupomosios sąskaitos:

specialios 6.25%

su draudimu 6 %

kasdieninis % 5.75%

Čekių sąsk. 5 %

DUODA PASKOLAS:

Nekilnojamo turto,

asmenines ir prekybines.

Paskolos

mirties

atveju

draudžiamos

iki \$10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve

Pirm. antr. treč. 9.00 — 3.00

Ketvirtadieniais 12.00 — 8.00

Penktadieniais 10.00 — 6.00

3907A Rosemont

4.00 — 8.00

2.00 — 6.00

NORIU PIRKTI Wasagoje (Springhurst) prie vandens vasarnamį tarp 50-64 gatvių. Skambinti į Otavą tel. (613) 733-7337 vakarais (mano sąskaiton).

SWANSEA, 107 Durie, parduodamas trijų miegamųjų namas. Teirautis skambinant tel. 769-9561 arba 656-5375 Toronte.

VAŽIUOJU AUTOMOBILIŲ į Floridą, įveskau asmenis, galinčio padėti vairuoti. Skambinti tel. 626-3298 Toronte.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.

MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuviams, įvairiems parengimams.

Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

LIETUVIŲ MEGSTAMAME Surfside rajone prie Atlanto išnuomojami kambariai ir butai (apartamentai). Didelė nuolaida iki Naujų metų. Kreiptis — B. Sergautis, ARBOR APTS., 9016 Collins Ave., Surfside, Florida 33154. Skambinti (geriausia 7-8 val. ryto) 1 (305) 672-4903.

BLOOR-JANE RAJONE išnuomojamas butas II-me aukšte su baldais ramiame ir švartame name; 3 kambariai, virtuvė ir privati prausykla vienam dirbančiam, nerūnčiam asmeniui. Patogus susisiekti ir apsipirkimas. Tel. 763-1332 Toronte.

LIETUVIŲ VAIKŲ NAMAMS Toronte reikalinga mokytoja su ECE diplomu. Skambinti tel. 534-5773.

TAUTIETĖ, gyvenanti Lietuvoje, 40 metų amžiaus, norėtų susirašinėti vedybų tikslu su vyru maždaug to paties amžiaus. Laiškus siųsti "T. Žiburių" adresu, užrašant ant voko "Viltis".

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir laidotuvių pusrėžiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ

pradedant lapkričio 10 diena, prie Toronto šventovių bus renkamas Kanados Lietuvių Bendruomenei

SOLIDARUMO MOKESTIS

Būkime vieningi ir visi sumokėkime

solidarumo mokestį už 1985 metus!